

**SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ FİNANSAL
KAYNAKLARA ULAŞMASINDA BİLİŞİMİN ETKİSİ:
TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFININ
ANALİZİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

İsmail FUNDA

Kütahya-2011

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İşletme Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ FİNANSAL KAYNAKLARA
ULAŞMASINDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN ETKİSİ:
TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFININ ANALİZİ**

Danışman:
Yrd.Doç Dr Ercan TAŞKIN

Hazırlayan:
İsmail FUNDA

Kütahya – 2011

Kabul ve Onay

İsmail FUNDA'nın hazırladığı "Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) Finansal Kaynaklara Ulaşmada Bilişimin Etkisi: Örnek STK olarak Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın Analizi" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

...../...../2011

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Yrd. Doç. Dr. Ercan TAŞKIN		
Yrd. Doç. Dr. Aydın KAYABAŞI		
Yrd. Doç. Dr. Fatih KIRIŞIK		

Doç. Dr. Abdullah YILMAZ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) Finansal Kaynaklara Ulaşmada Bilişimin Etkisi: Örnek STK olarak Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın Analizi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2011

İsmail FUNDA

Özgeçmiş

14.06.1970 Eskişehir doğumlu. İlköğretimini 1977-1981 yılları arasında Eskişehir Mehmet Ali Yasin İlkokulunda, orta öğretimini 1981-1984 yılları arasında Eskişehir 19 Mayıs Ortaokulunda, lise öğrenimini 1984-1988 yılları arasında Eskişehir Atatürk Teknik Lisesinde tamamladı. 1993 yılında Anadolu Üniversitesi Bilecik Meslek Yüksekokulunda teknisyen olarak çalışmaya başladı. 1999-2001 yılları arasında Bilecik Meslek Yüksekokulu Elektrik Programını bölüm ve okul birincisi olarak tamamladı. 2005 yılında Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesini bitirerek üniversite eğitimini tamamladı. Halen Bilecik Üniversitesi Pazaryeri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama Programında öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır. Ayrıca müdür yardımcılığı görevini de yürütmektedir. Evli ve bir çocuk babasıdır.

ÖZET

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ FİNANSAL KAYNAKLARA ULAŞMASINDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN ETKİSİ: TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFININ ANALİZİ

FUNDA, İsmail

**Yüksek Lisans Tezi, İşletme Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ercan TAŞKIN
Mayıs, 2011, 139 sayfa**

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne giriş çalışmalarında gerçekleşen faaliyetlerin bir sonucu olarak insan hakları, temel hak ve hürriyetler konuları da giderek önem kazanan olgular olmuştur. Uyum yasalarıyla birlikte devletin etkinliğini azaltan bunun yanı sıra özgürlükleri arttıran ve Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) işlevselliğini ön plana çıkaran düzenlemeler ile birlikte STK'ların da görev ve sorumlulukları üst düzeye çıkmıştır.

STK'ların öneminin giderek artması, onların sürekliliği ve amaçlarına ulaşacak faaliyetlerini gerçekleştirebileceği platformların yaratılması konusunda nasıl destekleneceklerinin belirlenmesi gereği tartışılmaya başlayan bir başka unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada STK'ların bilişim unsurlarının da incelenerek finansal kaynaklara ulaşmada bilişimin nasıl bir fayda sağladığı analiz edilerek örnek bir çalışma içerisinde bu durum tespit edilmeye çalışılacaktır.

Birinci bölümde; sivil toplum ile ilgili yaklaşımlar, tanımlar ve kuramlara yer verilerek, STK'lara geçiş süreci incelenecektir. Daha sonra STK'ların gelişim süreci incelenerek STK'lar ile ilgili farklı tanımlar ortaya konulmaya çalışılacaktır. Türkiye'de sivil toplum kavramının gelişim süreci Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası olarak ele alınacak ve bu dönemlerdeki sivil toplum ile ilgili kısa bilgiler verilecektir. Sivil toplumdaki STK'ya geçiş süreci içerisinde STK'larla ilgili tanımlar ve gelişmelerle ilgili bilgiler verilerek, kuruluş şekilleri, özellikleri, paydaşları ve finansal kaynaklarının hangi unsurlardan oluştuğu ile ilgili bilgiler verilmeye çalışılacaktır.

İkinci bölümde; bilişim ve temel kavramları incelenerek, STK'ların kaynaklara ulaşmada kullandıkları bilişim teknolojileri ile ilgili olarak bilgiler verilecektir. Bu bilgiler ışığında Türkiye'de mevcut STK'ların bu yolla elde ettikleri kaynakların örneklendirilmesi ile de bilişimin kaynaklara etkisi ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Üçüncü bölümde; örnek STK olarak Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) incelenecek ve bilişimin etkisi TEGV üzerinde analiz edilmeye çalışılacaktır.

Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler ile bilişim ve unsurlarının STK'lara finansal kaynaklara ulaşmada etkisi değerlendirilerek tüm STK'ların bu konuya dikkati çekilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sivil Toplum, Sivil Toplum Kuruluşları, STK, Bilişim

ABSTRACT**IMPACT OF INFORMATION TECHNOLOGIES TO ACHIEVE THE
FINANCIAL RESOURCES OF CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS:
ANALYSIS OF TURKIYE EGITIM GONULLULERI VAKFI****FUNDA, İsmail****M.A. Thesis, Department of Business Administration****Supervisor : Asst. Prof. Ercan TAŞKIN****May, 2011, 139 pages**

As a consequence of Turkey's efforts to have a place in the EU, the terms "human rights", "basic rights and freedom" have gained importance. Non-governmental organizations' duties and responsibilities have gone to next level with the help of "adjustment laws" which not only confines The State's efficiency but also redoubles liberties.

Recently civil society organizations (non governmental organizations) and Sustainability of these organizations(NGOs) are increasingly getting important. It is also important issue that to be established platforms which can reach their objectives. To be determined how NGOs can be supported is another factor which is discussed. In this study, how the informatics components attribute to find financial sources for non-governmental organizations will be analysed and detected in a case study.

In the first part; indicating the approaches, theories and definitions about civil society, process of transition to Non-Governmental Organisations will be analysed. Subsequently; by analysing the development process of non-governmental organizations, It will be tried to state different terms and definitions concerning non-governmental organisations. The development process of "Civil Society" in Turkey will be discussed in the Pre-Republic and Republic periods and the reader will be briefed about the civil society in these periods. In the process of transition to non-governmental organizations; stating definitions and informations about progresses, type of their foundations, features, shareholders and from which elements their financial sources is formed will be indicated.

In the second part; the term "Informatics" will be analysed and Info concerning Informatics Technologies used by Non-Governmental Organizations in achieving resources will be stated. In the light of these informations; effect of Informatics on resources will be displayed by sampling the resources which the existing Non-Governmental Organizations gained in this way.

In the third part; "Turkish Education Volunteers Foundation" will be analysed as a sample Non-governmental Organization and the effect of informatics will be studied on "Turkish Education Volunteers Foundation". With the Informations to be achieved from this study, the effects of Informatics on Non-Governmental Organizations' access to financial sources will be evaluated and It will be tried to take Non-governmental Organizations attention to this subject.

Key Words: Civil Society, Non-Governmental Organizations, Informatics

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TABLOLAR VE RESİMLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SİVİL TOPLUM KAVRAMI VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ(STK) KURULUŞ ŞEKİLLERİ VE ÖZELLİKLERİ SİVİL TOPLUM KAVRAMI VE GELİŞİMİ

1.1. SİVİL TOPLUM KAVRAMI	4
1.1.1. Sivil Toplum Tanımları ve Gelişimi	5
1.1.2. Türkiye’de Sivil Toplum.....	8
1.1.2.1. Cumhuriyet Öncesi Sivil Toplum	8
1.1.2.2. Cumhuriyet Sonrası Sivil Toplum	10
1.1.3. Dünyada Sivil Toplum	12
1.2. SİVİL TOPLUMDAN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINA (STK) GEÇİŞ 13	
1.2.1. STK Kavramı ve Tanımı	13
1.2.2. STK’ların Gelişim Süreci.....	16
1.2.3. STK’ların Yasal Olarak Kuruluş Şekilleri	19
1.2.3.1. Dernekler.....	19
1.2.3.2. Vakıflar	20
1.2.3.3. Meslek Kurumları	21
1.2.3.4. İşçi Örgütleri	21
1.2.3.5. İnanç Temelli Kuruluşlar (Diğer Kuruluşlar)	21
1.3. STK’LARIN ÖZELLİKLERİ	23
1.4. STK’LARIN PAYDAŞLARI	26
1.4.1. Paydaş Olarak Devlet ve Yerel Yönetimler	26
1.4.2. Paydaş Olarak Sivil Toplum	27
1.4.3. Paydaş olarak özel sektör	28
1.4.4. Paydaş Olarak Uluslararası Örgütler.....	29
1.4.5. Paydaş Olarak Diğer STK’lar	29

İKİNCİ BÖLÜM

STK'LARIN FİNANSAL KAYNAKLARI VE BİLİŞİMİN ETKİSİ

2.1. STK'LARIN FİNANSAL KAYNAKLARI	32
2.1.1. Üye Ödenekleri ve Gönüllülük	32
2.1.2. Bağışlar	33
2.1.3. Projeler	34
2.1.4. Yayınlar	35
2.1.5. Gelir Amaçlı Düzenlenen Organizasyonlar	36
2.2. KAYNAK BULMADA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR.....	36
2.3. BİLİŞİM VE TEMEL KAVRAMLARI	37
2.3.1. Bilgi.....	37
2.3.2. Bilgi Toplumu	39
2.3.3. Bilişim	41
2.3.4. Bilişim Teknolojisi.....	42
2.4. STK'LARIN KAYNAKLARA ULAŞMADA KULLANDIKLARI BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ	43
2.4.1. Televizyon.....	44
2.4.2. İnternet	44
2.4.3. Basılı Materyal Kullanımı.....	45
2.4.4. Dergi.....	46
2.4.5. Radyo	46
2.4.6. Gazeteler	47
2.4.7. Seminerler, Konferans ve Diğer Etkinlikler.....	47
2.4.8. SMS Kampanyaları	48
2.4.9. Billboardlar	48
2.5. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN BAZI STK'LARA ETKİSİ.....	48
2.5.1. Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV)	50
2.5.2. Alternatif Yaşam Derneği (AYDER).....	53
2.5.3. Tohum Otizm Vakfı (Tohum).....	67
2.5.4. Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı (TESYEV).....	68
2.5.5. Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV)	71
2.5.6. TSK Mehmetçik Vakfı.....	74

2.5.7.	Türk Eğitim Vakfı (TEV).....	75
2.5.8.	Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA).....	76
2.5.9.	Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD).....	78
2.5.10.	Türkiye Kızılay Derneği	80
2.5.11.	Diğer STK'lar ve Bilişim Teknolojileri ile İlgili Faaliyetleri	80

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖRNEK ÇALIŞMA; TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI'NIN ANALİZİ

3.1. TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI HAKKINDA GENEL BİLGİ...	85	
3.1.1.	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Özgeçmişi.....	85
3.1.2.	TEGV Vizyonu	89
3.1.3.	TEGV Misyonu	89
3.1.4.	TEGV'nin Değerleri.....	89
3.2. 1995 YILINDAN GÜNÜMÜZE TEGV	90	
3.3. TEGV'NİN EĞİTİM PARKLARI	94	
3.4. TEGV'NİN ATEŞBÖCEĞİ GEZİCİ ÖĞRENİM BİRİMLERİ.....	94	
3.5. TEGV'NİN ÖĞRENİM BİRİMLERİ	95	
3.6. TEGV'NİN İL TEMSİLCİLİĞİ.....	95	
3.7. TEGV'NİN 2010 GELECEĞE BAKIŞI	96	
3.8. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	97	
3.9. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	98	
3.10. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	98	
3.11. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	98	
3.12. ANALİZ BİRİMİNİN VE ÇALIŞILACAK DURUMUN SAPTANMASI.....	99	
3.13. ARAŞTIRMAYA KATILACAK STK'NIN SEÇİMİ (ÖRNEKLEME)	99	
3.14. VERİLERİN TOPLANMASI	100	
3.15. VERİLERİN ANALİZ EDİLMESİ VE YORUMLANMASI	100	
3.16. TEGV TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN BİLİŞİM ETKİLİ FAALİYETLER.....	101	
3.16.1.	1 Milyon Çocuk Eğitim Kampanyası.....	101

3.16.2.	1 Milyon Çocuk için 1 Milyon Tık	102
3.16.3.	28 Mayıs 2010 Beyaz Show.....	104
3.16.4.	TEGV ve Kanal D Etkinlikleri.....	104
3.16.5.	Projeler	107
3.16.5.1.	Düşler Atölyesi	107
3.16.5.2.	Renkli Ufuklar.....	108
3.16.5.3.	Birikim Eğitimi	109
3.16.5.4.	TEGV ve Migros İşbirliği Projeleri	109
3.16.5.5.	Okuyorum Oynuyorum	111
3.16.6.	Yayınlar.....	112
3.17.	TEGV’NİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ	112
SONUÇ	114
KAYNAKÇA	117
DİZİN	125

TABLolar VE RESİMLER LİSTESİ

Tablo 2.1: Düşler Akademisi TV Görünürlülüğü	55
Tablo 2.2: Düşler Akademisi Yazılı Basın Değerleri	56
Tablo 2.3: Düşler Akademisi İnternet Görünürlülüğü	59
Tablo 2.4: Düşler Akademisi Mikado Medya Verileri	62
Tablo 2.5: Düşler Akademisi Yaratılan Toplam Maddi Değer.....	62
Tablo 2.6: Paydaş Katılımı Tablosu.....	63
Resim 2.1: TEMA Suyunu Boşa Harcama Kampanyası	77

KISALTMALAR

STK	Sivil Toplum Kuruluşu
NGOs	Non-Governmental Organizations (Sivil Toplum Kuruluşları)
NPOs	Non Profit Organizations (Kar Organizasyonlar)
CSOs	Civil Society Organizations (Sivil Toplum Kuruluşları)
INGOs	International Non-Governmental Organizations (Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları)
ESC	Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi
AB	Avrupa Birliği
STEP	Sivil Toplum Endeks Projesi
BM	Birleşmiş Milletler
WB	Dünya Bankası
WTO	Dünya Ticaret Örgütü
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
ICRC	Uluslararası Kızılhaç Örgütü
TÜSİAD	Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği
TTNET	Türk Telekom İnternet
SMS	Short Message Service (Kısa İleti Hizmeti)
TEGV	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
GSM	Global System for Mobile Communications (Mobil İletişim İçin Küresel Sistem)
IYF	Uluslararası Gençlik Vakfı
IMF	Dünya Bankası Para Fonu

TEZ METNİ

GİRİŞ

Türkiye’de sivil toplum kavramı 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren özellikle Avrupa’daki sivil toplum kavramında yaşanan gelişmelerle birlikte büyük değişime uğramıştır. Sivil toplum konusundaki düşüncelerin tekrar gündeme gelmesinin en büyük nedeni 1989 yılında Berlin duvarının yıkılması ve 1991 yılında Sovyetler Birliğinin dağılmasının ardında aranan yeni siyasi arayışların ortaya çıkmasıdır.

Sivil toplum, küreselleşmenin yoğun olarak yaşandığı günümüz dünyasında sıkça tartışılan kavramlardan biri durumundadır. Sivil toplumun bu ağırlığı, devlet-toplum ilişkilerinin 21. yüzyıl sivil toplum modelinin çizilen sınırlarıyla ilgilidir. Modern yaşama geçiş dönemlerinden itibaren sivil toplum, toplumsal, siyasal alanda demokratikleşmenin zemini olarak öne çıkmaktadır. Bu anlamda özgürlükler, kitle iletişim araçlarının çoğalması ve modern teknolojik imkânlar sivil toplumu öne çıkaran temel faktörlerdir. Sivil toplum, bu geçişle birlikte kitlelerin siyasal ve sosyal alana katılım süreci içerisinde ulusal ve uluslararası toplumsal ilişkilerin esnek ve dayanışmacı bir alt yapıda gelişmesi, bunun sonucunda toplumsal iklimin gerçekleştirilebilmesi ve sürdürülebilmesi yönünde anahtar niteliğindedir.

Sivil toplum kavramının sosyal bilimler, siyaset ve toplumsal anlamda odak haline gelmesi küresel planlardaki gelişmelerle doğrudan ilgilidir. Meydana gelen bu gelişmelerin en önemlisi devlet otoritesinin ağırlıklı yaşandığı ülkelerdeki değişen siyasi boyutlardır. Sivil toplum, devlet ile toplumsal amaç ve hedefler arasında bir köprü görevini üstlenmektedir. Dünya çapında ivmelenen liberal iktisadi politikalar, insan hakları, çevrecilik, çocuk ve kadın hakları, sivil toplum gibi konular Türkiye’de de zemin bularak toplumla etkileşim içerisine girerek etkin bir sosyal örgütlenmenin başlamasına neden olmuş ve kendine bir gündem oluşturmuştur.

Günümüzde sivil toplum kavramındaki değişim ise özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişiminde etkisiyle ivmelenerek devam etmektedir. Sivil toplum kavramında yaşanan değişim, ortak düşünce ve amaçlara sahip insanların birlikte hareket etme ortamlarının hukuksal ve yasal anlamda ülkeler tarafından düzenlenmesiyle birlikte Sivil Toplum Kuruluşları (STK) adı altında örgütlü girişimlere geçişlerini zorunlu hale getirmiştir. Yasal düzenlemeler sivil toplumun ve gönüllü işbirliğinin etkilerini sınırlaması ile gündeme gelmiş olsa da resmi olarak hayata geçirilmeleri sosyal, ekonomik, siyasal, teknolojik ve çevresel boyutta etkinliklerini

göstermede büyük yararlar sağlamıştır. Bu sayede her platformda ve her boyutta uzmanlaşan STK'lar sözü geçen bir unsur durumuna gelmişlerdir.

Üçüncü sektör olarak da ifade edilen ve toplumda, devletlerde ve dünyada giderek artan bir öneme sahip olan STK'lar kendi amaç ve hedeflerini gerçekleştirmede kullanacakları yöntem ve faaliyetleri için finansal kaynağa ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde bilgi ve teknolojide yaşanan hızlı değişimler, bilişim teknolojilerinin de kullanımıyla STK'ların finansal kaynaklara ve doğru bilgilere ulaşmalarını daha etkin bir hale getirmektedir. Modern sivil toplumda bilişim teknolojilerinin STK'ların finansal kaynaklara ulaşmasında bilişim teknolojilerinin aktif bir araç olarak kullanılmaya başlanması, konunun incelenmesi gereken bir boyut olduğu öngörüsünü oluşturmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
SİVİL TOPLUM KAVRAMI VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ(STK)
KURULUŞ ŞEKİLLERİ VE ÖZELLİKLERİ SİVİL TOPLUM KAVRAMI VE
GELİŞİMİ

1.1. SİVİL TOPLUM KAVRAMI

Sivil toplum ve sivil toplum kuruluşları, özellikle son yıllarda hem akademik anlamda hem de gündelik hayatta sıkça adı geçen kavramlar durumundadır. Ancak bu kavramlar ülkemizde ve dünyada sınırları tam olarak çizilebilmiş ve sosyal hayata tam olarak yansıtılabilmiş kavramlar değildir. Bunun nedeni olarak toplumsal örgütlenme biçimlerini tanımlayıp sınıflandırırken farklı yaklaşımların olması, düşünürlerin ve farklı ideolojilerin çeşitliliği, bilgi ve teknolojinin dinamizminin toplumsal değişimlerin önünde olması gibi unsurlar söylenebilir.

Sivil toplum kavramının sınırlarına baktığımızda; devlet, aile, sosyal hayat ve iş hayatı arasında birleştirici bir etkiye sahip olduğunu ve sınırlarının bu etkileşim sonucunda belirsiz olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Burada ifade edilen kavramların hepsi dinamiktir, aynı zamanda da değişkendir. Belli toplumlardaki aile derneklerinin toplumsal rolünün değeri kabul edilir ve kamu faaliyetlerine dayanarak sivil toplumun parçası olarak görülür. Devlet tek başına bir güç olmakla birlikte, bazı durumlarda yerel idari kurumların vatandaşlarca kontrol edildiği ve geleneksel kuruluşların yerel düzeyde belirli otoritelere verildiği durumlarda bu kurumlar sivil toplumun bir parçası olarak görülebilir.¹ Bunlar meslek odaları, vakıflar ya da diğer sivil toplum kuruluşları olabilir. İş hayatı açısından bakıldığında sivil toplum kavramı içine giren, kar amacı güden ve gütmeyen birçok sektörün olduğu görülür. Bu sektörler içerisinde yine ortak amaçlar için bir araya gelmiş sektörel kuruluşlarda bulunmaktadır ve bunların tamamının sivil topluma etkisinin olmayacağından söz etmek mümkün değildir. Sosyal hayata baktığımızda insanların bir arada yaşamasını sağlayan yasal unsurların yanında sosyo-kültürel değerlerin de varlığının etkisi hissedilebilmektedir. Sosyal hayatın insan unsurunu taşımasından dolayı geçmişten günümüze sosyo-kültürel değerlerin de sürekli bir değişim içerisinde olmasından dolayı bunun sivil toplum kavramına da etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Tüm bu unsurların dinamik olmaları nedeniyle sivil toplum kavramının kavramsal sınırının çizilmesinin zor olduğu, keskin çizgiler çizilmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

¹ http://www.step.org.tr/images/userfiles/image/dokumanlar/STEP_kavramsal_Cerceve.pdf, (14.11.2010)

1.1.1. Sivil Toplum Tanımları ve Gelişimi

En eski sivil toplum tanımının Antik Yunan zamanında yapıldığı kabul edilmektedir. Antik Yunan filozofu ve aynı zamanda bilim adamı olan Aristoteles'in kullandığı "societas civilis/politike koinonia" ifadesi sivil toplum tanımının çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu ifade ile sivil toplum; yasalarla belirlenmiş kurallar sistemi içerisindeki özgür ve eşit yurttaşların ahlaki ve etik topluluğu olarak tanımlanmaktadır.²

Aristoteles'den günümüze bakıldığında sivil toplum tanımının sürekli bir değişim içinde olduğu ve evrimsel sürecini tamamlamadığını görmekteyiz. Bu tanım ışığında sivil toplum kavramı çağlar boyunca farklı şekilde kullanılmaya devam etmiştir.

İngiliz filozof Thomas Hobbes'un bu konuda literatüre kazandırdıkları sivil toplum kavramı için bir dönüm noktası olmuştur. Aydınlanma döneminin kuramcısı olan Thomas Hobbes'a göre; sosyal sözleşme ile doğa halinde (doğal durum) yaşayan insanlar bir uygarlık sahibi olarak yapılan sözleşmeye uymalarını sağlayacak bir güce yetki vermiş olurlar. Verilen bu yetki ile amaç bireysel güvenlik olarak şekillenmekte ve sivil toplum doğal durumun karşıtı olarak devlet olgusallığında ortaya çıkan bir kavram olmaktadır.³

1770–1831 yılları arasında yaşamış olan Hegel ise; sivil toplumu aile ile devlet arasındaki bir yapısal unsur olarak ele almakta ve sivil toplumu ihtiyaçlar ve çıkarlar üzerine kurulu çatışmaların yaşandığı alan olarak tanımlamaktadır.⁴

İskoç düşünürlerinden Adam Ferguson sivil toplum kavramı için; doğal durumu barbar milletlerin yaşam biçimi olarak tanımlamış, sivil toplumu ilkel ya da vahşi toplulukların karşıtı medeni bir toplum hali ve aynı zamanda toplumun özgürlük ve dayanışmasını gerçekleştiren bir vatandaş birlikleri olduğunu vurgulamıştır.⁵

² Baver Alyakut, (2007), *Sivil Toplum Kuruluşlarında Stratejik Yönetim Süreci ve Sivil Toplum Kuruluşlarında Stratejik Yönetim Uygulamalarının İncelenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: s.5.

³ Thomas Hobbes, (1992), *Leviathan*, Semih Lim (Çev), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul: s.93.

⁴ Gülnur Savran, (1987), *Sivil Toplum ve Ötesi*, Alan Yayıncılık, İstanbul: s:154.

⁵ Mustafa Erdoğan, (1998), *Liberal Toplum Liberal Siyaset*, Siyasal Kitapevi, Ankara: s:218.

“Amerika’da Demokrasi” adlı eseriyle tanınan 19 yüzyılın ünlü düşünürü De Tocqueville ise sivil toplumu demokrasi kavramı içerisinde kullanarak modern bir sivil toplumun; ortak amaçlar taşıyan bireylerin bir araya gelmelerinden oluşan, dernek ve gönüllü örgütleriyle de sivil hayatın akışını düzenleyen bir oluşum olduğunu ifade etmiştir.⁶

Ünlü düşünür John Locke ise; Hobbes’in toplumsal sözleşmesi ile düşündüklerini destekler ve sivil toplumu “özgürlükleri ve mülkiyet haklarını korumak için olması gereken, insanların doğal durumlarından ortak çıkar birliklerine geçişte kendi aralarında yasal hale getirdikleri bir topluluk alanıdır” olarak tanımlamaktadır.⁷

Yakın çağın en önemli düşünürlerinden olan Karl Marx ise; sivil toplumu bir alt yapı, devleti de bir üst yapı olarak ele almış, geçmişteki tüm tarihsel aşamalar için mevcut itici, üretici güçlerin ve üretim ilişkilerinin tümünü kapsayan unsur olarak da sivil toplumu tanımlamıştır.⁸

Helsinki Yurttaşlar Derneğine göre sivil toplum; modern anlamıyla politik alanın devlet alanının dışında kalan toplum kesitini ifade ettiği, merkezi kontrole ve hiyerarşiye tabi tutulamayan toplumsal ilişkiler ağı olarak tanımlamanın mümkün olduğu, günümüzde ise sivil toplumun demokrasi ile düşünülen ve demokrasi kavramından ayırıştırılamayan bir kavram haline dönüştüğü belirtilmektedir.⁹

Uluslararası Felsefe Kuruluşları Başkanı Kuçuradi de; Aristoteles’in kullanmış olduğu sivil toplum kavramının anlamını “politik Toplum”, “polis” teki yani kentteki yurttaşların kararlara katılımıyla yönetilen yeni düzen olarak tanımlamıştır.¹⁰

Buraya kadar verilen tanımlamaların ışığında sivil toplumu tanımlayacak olursak; “her şeyden önce sivilleşmeyi, devletin de sivil bir yönetim tarzına

⁶ John Keane, (1994), *Demokrasi ve Sivil Toplum*, Necmi Erdoğan, (Çev), Ayrıntı Yayınları, İstanbul: s.68.

⁷ http://www.bilgi.edu.tr/files/tpngo_sivil_toplum_Kavrami, (11.09.2010)

⁸ Noberto Bobbio, (1993), *Gramsci ve Sivil Toplum Kavramı*, Mehmet Küçük, (Çev), Ayrıntı Yayınları, İstanbul: s.109-111.

⁹ Taciser Ulaş, (1998), *Merhaba Sivil Toplum*, (Der), Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayınevi, İstanbul: s.13.

¹⁰ İoanna Kuçuradi, (1998), *Sivil Toplum Kuruluşları: Kavramlar, Sivil Toplum Kuruluşları-Üç Sempozyum*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul: s.24-31.

kavuşmasını öngören, toplumdan ve toplumsal etkilerden uzak olmayan katılıma açık olan yapılanmalara sivil toplum denir” şeklinde bir tanım yapılabilir.

Son yıllarda bilgi ve teknolojiye yaşanan hızlı değişimlere paralel olarak, ülkeler arasındaki sınırları tamamen kalkmasıyla (burada sınırların kalkmasından kasıt bilgi ve teknolojinin değişimi ile kültürlerin birbirlerine olan uzaklıklarının ortadan kalkmasıdır.) bilgi paylaşımındaki hızlilik nedeniyle birçok sosyal kavram herkes tarafından konuşulmuş ve sosyal hakların edinimi daha da kolaylaşmıştır. Sosyal haklar ve çıkarların elde edilmesi ve korunabilmesi sivil toplum unsurlarının örgütlenmeleri ile mümkün olduğu, bu konuda önder durumdaki batı toplumlarının siyasi ve sosyal yapılarının analizi ile ortaya çıkmaktadır. Bu durumda sivil toplum kavramından sivil toplum kuruluşları kavramına geçiş büyük bir ivme kazanmış ve bu kuruluşların birer birer ortaya çıkması ile de toplumsal farkındalık kendini bulmaya başlamıştır.

Çoğulculuk, hoşgörü, katılım, gönüllülük, özerklik, kamusal yaşam ve çevre gibi temel unsurlara birçok bilim adamı ve düşünürler tarafından vurgular yapılmıştır. Modern sivil topluma geçişte bu kavramların en iyi şekilde korunabilmesi ve paylaşım oranının maksimum olabilmesi için herhangi bir engellenmeyle karşılaşmadan sosyal gruplar tarafından belirlenen yasal sınırlamalar çerçevesinde işlevlerinin üst düzeyde sağlanması en önemli koşul olmaktadır. Bundan da çıkan sonuç, modern sivil toplum ya da sivil toplum kuruluşlarının 21. yüzyılda devletten önce gelen, özerk, hatta toplum çıkarlarını benimsemek koşuluyla devlete karşı koyabilen çıkar gruplarının birlikte olduğu ve hareket ettiği hukuksal yapıya sahip resmi ya da resmi olmayan oluşumlar sivil toplum kuruluşlarını oluşturmaktadır.

Günümüzde çoğulculuk vurgularıyla farklılıkların temsiline imkan sağlanması amaçlanmaktadır. Böyle bir toplumun ortaya çıkmasında sivil toplumun farklı çıkarlarının temsilcisi olarak sivil toplum kuruluşları tüm kavramların merkezinde büyük bir önem taşımaktadır. Bu durumda ülkelerin ve dünyanın geleceği belki de sivil toplum kuruluşlarının başarılı ya da başarısızlıklarıyla şekillenecek olması kaçınılmaz bir sonuç olacaktır.

Bilgisayar, internet ve biyoteknoloji gibi yüksek teknolojik gelişmelerle birlikte, küresel kültür, küresel vatandaşlık ve bunun gibi konular vitrinde yerini almakta ve yeni bir küresel otoriteden bahsedilmektedir. Ulus-devlet’in yerine küresel örgütler veya

toplumsal örgütlerin geçip geçmeyeceği günümüzde tüm dünya gündeminin ilk sıralarını sürekli meşgul etmektedir.¹¹

1.1.2. Türkiye’de Sivil Toplum

1.1.2.1.Cumhuriyet Öncesi Sivil Toplum

Türkiye’de Cumhuriyet öncesi dönemi inceleyecek olursak Selçuklu ve Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarına kadar uzanan bir zaman dilimi karşımıza çıkar. Bu zaman dilimine baktığımızda; Anadolu nüfusunun kozmopolit yapısı, din ve etnik kimlik çeşitliliği, merkezi idareyi, seçilmiş ve atanmış yerel idarecilere, vakıfların kurulması için geniş çaplı teşvikler vermeye yönlendirdiğini görmekteyiz.¹² Bu bilginin ışığında toplumla ilgili birçok faaliyet Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde gönüllü kuruluşlarca gerçekleştirildiğini söyleyebiliriz. Bunlar; vakıflar, cemiyetler, tarikatlar, medreseler ve şehirlerin temel ekonomik birimleri konumundaki loncalardır. Bütün bu unsurlar bu dönemde karşımıza çıkan sivil toplum dayanışma geleneğinin temelini oluşturan kavramlar durumundadır.

Osmanlı Devletinin kuruluşunda Osman Bey’e verdiği bilgilerle büyük bir yere sahip olan din bilgini Şeyh Edebali’de vermiş olduğu nasihatle sivil toplumun önemini şu cümlelerle vurgulamıştır: “ Ey oğul; sabretmesini bil, vaktinden önce çiçek açmaz. Şunu da unutma: İnsan yaşat ki devlet yaşasın.”¹³ Buradan anlaşılacağı gibi devletin devamı için en önemli nokta toplum ve toplumu oluşturan insan kavramı olmaktadır.

Yine Osmanlı Devletinde asgari devlet düşüncesini yansıtan; savunma, iç güvenlik, adalet vb. görevler dışında sağlık ve eğitim gibi alanlarının kişi ve gruplara bırakılmış olması o döneme göre sivil toplum açısından ileri bir durumdur. Devlet; öğrencilere, memurlara, fakirlere yemek dağıtır, imarethaneler, hastaneler, mescitler, medreseler, hanlar ve kervansaraylar yaptırır ve gelirini de sağlardı.¹⁴ Kısaca kişilerin

¹¹ Servet Karabağ, (2002), *Mekanın Siyasallaşması*, Nobel Yayınları, Ankara: s.120-121.

¹²http://www.google.com.tr/search?hl=tr&q=sivil+toplum+i%20C5%9Fba%20C5%9F%20B1nda&meta=&rlz=1I7GGLL_tr, (15.11.2010).

¹³ <http://www.milligorusportal.com/showthread.php?t=20723>, (15.11.2010).

¹⁴ Hatice Kurt, (2005), *Yurttaşlık Kültürünün Gelişmesi ve Sivil Toplum Kuruluşları*, Yüksek lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya: s.77.

yetersiz kaldığı noktalarda devlet önderliğini sivil toplumun ihtiyaçlarını karşılamada da kullanmaya devam ettiği görülmektedir.

Meşrutiyet yıllarında sivil toplum yararına bir takım gelişmeler yaşanmıştır. Bunlar; eğitim ve sağlık hizmetlerinin her yere ulaştırılması, vilayetlere devlet hastanelerinin açılması gibi girişimlerdir. Bu çabaların sivil toplumun hak talep etmesi anlamında toplumsal bir gelişmelerle ilgisi olmamakla birlikte Meşrutiyet döneminde ortaya çıkan vatandaşlık ve hak söylemleriyle ilgili yakından bir ilişkisi olduğu gerçeğini söyleyebiliriz.¹⁵

Zaman içerisinde sivil toplumun temelini oluşturan bu unsurlar, kısmen ya da tamamen zamanla merkezi idarenin etkisi altına girdiği ve merkezi idarenin Cumhuriyetin ilanından önceki süreçte sivil toplumu denetim altına almaya çalıştığı söylenebilse de sivil toplumun bilgi ve teknolojinin gelişimi ile biraz daha canlandığı ve güçlendiği görülmektedir. Bu zaman dilimine ait istatistiksel değerlere bakıldığında 19. yüzyıl başlarında Osmanlı Devletinde faaliyet gösteren yaklaşık 15.000'den fazla sivil toplum kuruluşu olduğu bilinmektedir. Bunların büyük çoğunluğunu Osmanlı sivil toplum sisteminin temeli olan vakıflar oluşturmaktadır.¹⁶

Osmanlı döneminde ve öncesinde ortaya çıkan sivil toplum anlayışını İslam inancı etkisi altında geliştiğini söylemek yanlış olmayacaktır. İslam inancı gereği; ihtiyacı olan herkese yardım etmek Müslümanlığın temel taşı durumundadır. Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleri birlikte zaten belirli toplumsal ve etik değerlere sahip olan toplumun inancı gereği de birbirlerine yardımda bulunma faaliyetleri daha da gelişmiş ve inançsal zorunluluk haline dönüşmüştür. Bu anlamda bu zaman dilimine baktığımızda sivil toplum kavramının gelişmesine neden olan en büyük etken İslamiyet ve Müslümanlık kavramları olmuştur.

¹⁵ Melih Uğurlu, (2006), *Türkiye'de Sivil Toplum-Sosyal Politika İlişkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli: s.31.

¹⁶ Ömer Çaha, (1997), 1980 Türkiyesinde Sivil Toplum Arayışları, *Yeni Türkiye Dergisi*, No:18, Ankara: s.36.

1.1.2.2.Cumhuriyet Sonrası Sivil Toplum

Cumhuriyetin özellikle ilk yıllarında devlet yapısında sivil toplum hareketlerini büyük ölçüde yönlendiren bir devlet otoritesinin olduğu gözlenmektedir. Devlet bazı atılımları yapabilmek için alacağı toplumsal ve hukuksal kararların temel noktasına kendi sivil toplumunu değil batı toplumlarının yaşamış olduğu geçiş süreçleri odak noktası haline getirdiği görülmektedir. Burada alınan kararların sivil toplumun etkenliğinden daha çok farklı ulusların sivil toplum çabalarının sonucu elde edilmiş birikimlerin analizi oluşunu düşünebiliriz. Çünkü yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin diğer uluslar ile her alanda mücadele edebilmesi için zamanı yoktur. Sosyal hayatın Cumhuriyet öncesi baskıların devam ettiği sivil toplumda bunun zamanla sönümlemesi ve modern sivil toplum anlayışının gelişmesi beklenen bir durum değildir. Bu durumda bazı alınacak kararlarda toplumun gelişmesinin beklenmesi yerine alınan kararların uygulanması ile paralel sivil toplumunda gelişmesi öngörülmüştür.

1929 yılında yaşanan büyük ekonomik kriz nedeniyle devlet toplumla arasındaki unsurlara izin vermemiş ve sivil toplumla ilgili herhangi bir çalışma yapılmasına ön ayak olmamıştır. Bu dönemde devlet kültürel çeşitlilik yerine yeni ve ortak bir sivil toplum kültürünün temellerini atma çabasına girmiştir.¹⁷

Osmanlıdan alınan sivil toplum anlayışı bu dönemde daralma içerisine girmiş, sivil toplum ve kuruluşlarının etkinliği azalmıştır. Tek partili dönem bu anlamda sivil toplum çabalarına yakışan değeri vermek yerine engelleyici bir sistem olma durumunda yerini almıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşanan en önemli sivil toplum hareketi olarak Köy Enstitülerinin açılması kabul edilmektedir. Burada yetişen öğretmenlerin yerel kalkınmanın en büyük oyuncularını olduğu, kapatılmış olmasına rağmen günümüz Türkiye'sinde bile etkilerinin halen hissedildiği toplum tarafından kabul edilmektedir.¹⁸ Bu gelişimin tabanına baktığımızda yine baskı gücü olan devlet otoritesi görülmektedir.

Tek partili dönemden çok partili döneme geçiş ile birlikte devletin de sivil toplum üzerinde var olan baskısı azalmaya başlamış, sivil toplum kavramı özellikle 1961 anayasası ile verilen hak ve özgürlüklerle birlikte 1980 darbesine kadar gelişme

¹⁷ Ahmet İnel, (1990), *Türkiye Toplumunun Bunalımı*, Birikim Yayınları, İstanbul: s.40-43.

¹⁸ Derya Erdem, (2008), *Sivil Toplum Kuruluşlarında Etkinlik Ölçümü: Türkiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir: s.15.

eğilimi göstermiştir. Yine de bu anayasal değerlere rağmen sivil toplum kavramı asker unsurunun dışında rahat hareket etme fırsatını bulamamış ve bu unsurun gölgesinde gelişmeye çalışmıştır. Bu da o zaman ki ortamın ne kadar demokratik olduğunu göstermektedir.

1982 Anayasası ile kısmen verilen toplumsal özgürlükler yerini devletin her alanda yaşamı kontrol haline getirdiği bir yapılanmayı ortaya çıkarmıştır. Bu dönem 1993 yılına kadar devam eden kısmen tek partili bir döneme denk gelmiş olması, daha önceden aynı tecrübeleri yaşayan sivil topluma yabancı olan bir gelişme değildir. Bu dönemin sonlarına doğru sivil toplum yavaş yavaş, özgürlük, adalet, insan hakları, küçük devlet, devlet ve sınırları kavramlarını tartışmaya başlamış, yaşanan teknolojik gelişmelere bağlı olarak bilginin hızla her kesime yayılması ile de sivil toplum kavramı adına gerçek atılımlar yapılandırılmaya başlanmıştır. Ülke dışında yaşanan her türlü gelişme internet ve bilişim teknolojileri sayesinde anında ülke potansiyeline ulaşarak çeşitli yankılar bulmuş ve bunun sonucunda sivil toplum kendi ihtiyaçlarını gerçekleştirme de kullanacağı kuruluşlarla tanışma fırsatını yakalamıştır. Önceleri büyük kitleler tarafından benimsenen bu oluşumlar, büyük kitlelerin ilgisi olmuş çeşitli sosyal kampanyalara zemin oluşturmuş, fakat zamanla azalarak dar bir kesime hitap eder hale gelmiştir.¹⁹

2000'li yıllarla birlikte dünyada yaşanan sivil toplum hareketlerine baktığımızda bilgi paylaşımının etkinliği ile birlikte benzer faaliyetlerin de ülkemizde görüldüğü gözden kaçmamaktadır. 1999–2010 yılları arasında geçen süreçte özellikle 1999 depremi ile birlikte sivil toplum bilincinin en üst düzeye çıktığını söyleyebiliriz. Bu dönem hükümetlerin ve diğer resmi kuruluşların atacağı her adımın sivil toplum ve kuruluşları tarafından takip edildiği, toplum çıkarına ters düşen durumlarda da gerekli girişimlerin yapıldığı bir zaman dilimi olmuştur.

Genel olarak Türkiye’de sivil toplum kavramına baktığımızda sivil toplum; bir taraftan kişisel hak ve özgürlüklerin edinimi, demokrasiye geçişin etkinliği ve diğer taraftan da katılımcı demokrasi adına çalışan birçok örgütten meydana gelmektedir. Sivil toplum; Türkiye’de demokratik sürecin gelişmesine, toplumsal değerlerin kazanımına ve çevrenin korunumu ile ilgili çalışmaların hız kazanmasına neden olan

¹⁹ Alyakut, a.g.t s.35.

konulara eğilimde bulunmaktadır. Bunun yanında sosyal hakların en üst düzeyde kazanımı ve bunun siyasal düzene de yansımaları ön gören bir gelişme olarak çalışmasına devam eden bir unsur olarak ülke hayatına faydalı katkılar sağlayan bir etkileşimle önemini korumaya devam etmektedir.

1.1.3. Dünyada Sivil Toplum

Dünyada sivil toplum hareketlerinin temelinde özgürlük, açlık, kimlik açılımları, insan hakları, çevre sorunları ve küreselleşme gibi genel olarak hak tabanlı çabalar bulunmaktadır. Dünyada sivil toplum gruplarının yapmış oldukları çabaların en belirgin özelliği, bu çabaların giderek her ülkede aynı anda yapılması ve çalışmaların birbiriyle örtüşmesidir. Grenpeace örgütünün düzenlemiş olduğu çevresel hareketler, pandemik hastalıkların ortaya çıkması durumunda bununla ilgili kurum, örgüt ya da sivil toplum hareketinin ortak noktada buluşması son yıllarda göze çarpan önemli örneklerdir.

Dünyada globalleşme ya da küreselleşme sürecinde özellikle uluslararası ilişkiler ve platformlarda sivil toplum hareketlerinin etkinliği gittikçe sesini duyurmakta ve ortaya çıkacak sonuçların kaderini değiştirebilecek derecede etkin bir şekilde rol almaya başlamıştır. Gönüllü olarak bir araya gelen insanların kendi sosyal çevrelerinden başlayarak dünyadaki toplum yapılarını değiştirmeye yönelik çabaları toplumsal etkileşimlerle birlikte tüm dünyaya akın akın yayılmaktadır. Özellikle bu durum 2000’li yıllardan sonra daha çok göze çarpmaktadır. Bunda da en büyük etken daha önceden de belirtildiği gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmenin büyük ve hızlı bir biçimde gerçekleşmesidir. Dünyanın neresinde olursa olsun kişi ya da sivil toplum unsurları, teknoloji sayesinde anında birbirleri ile paylaşmakta ve ortak olarak gerçekleştirecek faaliyetleri daha geniş çapta planlayıp organize edebilme fırsatını yakalayabilmektedirler. Bunun sonucu olarak da sivil toplum hareketleri zamanla kendisini kitlesel hareketlere dönüşme eğilimi içinde bulmaktadır. Bu durum zamanla kaçınılmaz olacak bütün sivil toplum hareketlerini kapsayan etkileşim sürecini ortaya çıkaracaktır.

Son dönemde önemli bir gelişme olan AB (Avrupa Birliği)’ de de sivil toplum süreçleri olarak kritik bir döneme girmiştir. Tam üyelik koşullarının en başında aday ülkelerin Kopenhag kriterlerine uygunluğu araştırılmakta, uygun bulunduğu takdirde diğer adaylık aşamaları başlatılmaktadır. Buradan da son yıllarda batı toplumlarının

sivil toplum kavramına yaklaşımının ne düzeyde olduğunu belirlemek zor olmayacaktır. AB'ye katılımında üye olan ya da üye olacak ülkeler, daha yolun başında sivil toplumun maksimum otonomunu ve devletin minimum müdahalesini kabul etmekte, böylece uluslararası kuruluş ve fonlarında desteğiyle tek tip haline gelerek farklılıklarını ortadan kaldıracaklardır. Farklılığın ortadan kalkması küreselleşmenin sorunsuz gerçekleşmesi için uygun bir araç olarak görülmektedir.²⁰ Dünyada çok kısa zaman aralıklarıyla sivil toplum hareketlerinin görülmesinin nedenlerinden birisi olarak da küreselleşme çabaları gösterilebilir.

1.2. SİVİL TOPLUMDAN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINA (STK) GEÇİŞ

1.2.1. STK Kavramı ve Tanımı

STK²¹ gerçekte İngilizceden Türkçeye geçen “Non-Governmental Organizations (NGOs)” (Sivil Toplum Kuruluşları), “Non Profit Organizations (NPOs)” (Kar Organizasyonları) ve Civil Society Organizations (CSOs) (Sivil Toplum Kuruluşları) olarak verilen ifadelerden çevrilerek literatüre dâhil edilmiş kavramdır. Bu kavramın uluslararası boyutunu ise “International Non-Governmental Organizations (INGOs)” (Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları) oluşturmaktadır. İngilizceden Türkçeye çevrilmede tam anlamının karşılamadığı da tartışma konusudur. STK kavramı da sivil toplum kavramında olduğu gibi sınırları tam olarak çizilememiş bir unsurdur.

Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi (ESC); “toplumun yararı doğrultusunda bir takım sorumluluklar üstlenen ve resmi kuruluşlar ile vatandaşlar arasında uzlaşmacı ve aracı işlevi gören örgütsel yapıları” STK olarak tanımlamıştır. Bu tanım bütün ekonomik, toplumsal ve mesleki kuruluşların tamamını kapsamaktadır.²²

STK'lar modern sivil toplumun vazgeçilmez parçalarından birisidir. Ortaya çıkabilecek ekonomik, çevresel, devletsel ve sosyal-kültürel sorunların ele alınmasında,

²⁰ Erdem, a.g.t s.13.

²¹ Sivil Toplum Kuruluşları kavramı; Sivil toplum Örgütleri, İnsan Hakları Sivil Toplum Örgütleri isimleri kullanılmaktadır. Yapılan çalışmada Sivil Toplum Kuruluşları ve kısaltma olarak da STK kullanılmıştır.

²² Erdem, a.g.t s.21.

yönlendirilmesinde ve dikkat çekilecek noktaların odak noktası haline gelmesinde mevcut STK'ların programlarının önemi büyük bir değer taşımaktadır. Buradan hareketle STK'lar için; “Üyeleri öncelikle devlet dışı faaliyetlerle uğraşan, bu faaliyetler yardımıyla alınacak kararlarda bir baskı ya da denetim unsuru olarak sorumluluk alan gönüllü kuruluşlardır.” şeklinde bir tanım yapılabilir.²³

Özellikle 20. yüzyıl itibariyle uluslardaki devlet kavramının bir takım değişimlere uğrayarak, her konuyla uğraşan, merkezi otoritenin üstünlüğünün savunulduğu alandan çıkarak farklı bir yapıya dönüştürülme çabaları bulunmaktadır. Bu anlamda bir takım uluslararası büyük kuruluşlar tarafından devlet kavramını değiştirme çabası içerisinde rol alacak yeni bir unsura ya da kavrama ihtiyaç duyulmuştur. İşte günümüzde STK'lara bu rol üstlendirilmek suretiyle yeni yapılandırmalarda kendilerine yer verilmiştir.²⁴

STK'larla ilgili yapılan bir başka tanım ise; “STK'lar insanların doğrudan içerisinde yer aldıkları, sosyal kavramlara duyarlı olan, sorunlara karşı yapıcı çözümler üreten, toplumsal bilinci sağlamaya ve geliştirmeye yönelik organizasyonlardır.” şeklinde ifade edilmektedir.²⁵

STK için genel anlamda baskı grubu şeklinde tanımlamalar yapılmaktadır. Fakat STK'ların temel özelliğinin gönüllülük esasına dayanmasından dolayı bir çok baskı grubu bu anlamda STK olarak sayılamayacağı düşünülebilir. Bu bağlamda yasalarca zorunlu üyelik sistemi gerektiren meslek kuruluşları birer baskı grupları olmalarına rağmen STK'ların dışında olması gerektiği düşünülebilir. Bir başka deyişle örgütlü olmak tek başına sivil toplum kuruluşu olarak nitelenmek için yeterli değildir.²⁶ Bir başka görüş göre STK'lar, siyasal devlet organizasyonunun yerini alma süreci

²³ İbrahim Çankaya, (2005), *Sivil Toplum Örgütlerinin Eğitim Amaçlı Faaliyetleri (Elazığ İli Sendika Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ: s.4.

²⁴ Yücel Çağlar, (2000), *Sivil Toplum Kuruluşları ve Yasalar-Etik-Deprem: Sivil Toplum Kuruluşları Yaklaşımları*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul: s.167-172.

²⁵ İsmail Doğan, (2002), *Sivil Toplum*, Alfa Yayınları, İstanbul: s.14.

²⁶ İlyas Doğan, (2002), *Özgürlükçü ve Totaliter Düşünce Geleneğinde Sivil Toplum*, Alfa Yayınları, İstanbul: s.238.

olmamakla birlikte, siyasal otoriteyi sınırlandıran, kontrol eden, hukuki temellere uygunluğunu dağlayan, bilgilendirme ve gözetleme özelliğine sahip kuruluşlardır.²⁷

Sivil toplum ve STK'lar birbirinden farklı olmakla birlikte, realitede iç içe geçmiş entegre bir yapıyı içerir. Bu bağlamda sivil toplumun örgütlenmiş ve yer yer tüzel kişilik kazanmış kesimleri STK'ları oluşturuyor şeklinde bir tanım da yapılabilecektir.²⁸

Yine Gönüllülüğe dayanan kurumları, halkın yararına kuruluşları toplumsal hareketleri ve halkın söylemini, çekişmelerini ve iletişimini içine alan aile, ekonomi, devlet arasında bir etkileşim alanı olarak tanımlanan sivil toplumun müdahale aracı olarak ortaya çıkan yapılar STK'lar olarak adlandırılmaktadır.²⁹

Günümüzde STK'ların faaliyet alanının geniş olmasının en büyük nedeni devlet otoritesinin demokratik yaklaşım ve gelişmelere yer vermesidir. STK'lar devlet dışında, fakat aynı zamanda devletle işbirliği içersinde mevcut yasalarla ilişkiler kurabilen, politika, siyaset ve eleştiri üretebilen geniş ya da küçük çaplı olabilen organizasyonlardır. İnsanların resmi alan dışında bir araya gelerek sosyal gruplar oluşturmaları, devletin etki ve ekonomik alanı dışında gönüllü olarak bir araya gelerek sosyal ilişkiler ürettikleri yapılar STK'lardır.³⁰

STK'lar; gerek ulusal gerekse uluslararası siyasette anlam ve önem taşıyan, kişisel veya grupsal çıkar sağlamak peşinde koşmayan demokratikleşme çağdaşlaşma gibi temel hak ve özgürlükleri korumayı amaçlayan yapılardır.³¹

Sonuç olarak verilen tanımlar değerlendirildiğinde, STK'lar için keskin bir kavramsal tanım yapılamamaktadır. Sınırları sivil toplum kavramında olduğu belirsizliğini korumaya devam etmektedir. Bir takım tanımlar, mesleki kuruluşları,

²⁷ Elizabeth Özdalga, (1999), *Sivil Toplum Demokrasi ve İslam Dünyası*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul: s.97.

²⁸ Nezih Metin Özmutaf, (2007), *STK'ların Misyonlarını Gerçekleştirmede İnsan Kaynaklarının Rolünün Gönüllü Yönetimi Yaklaşımları Bağlamında İncelenmesi*, Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta: s.49.

²⁹ Alyakut, a.g.t s.36.

³⁰ Jürgen Habermas, (1999), *kamusal alanın Yapısal Dönüşümü*, Tanıl Bora, Mithat Sancar, (Çev), İletişim Yayınları, İstanbul: s.44.

³¹ Pınar Selamoğlu, (2008), *Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Türkiye'de Sivil Toplum Örgütleri*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale: s. 22.

dernekleri, sendikaları, vakıfları ve bunun gibi birçok kuruluşu STK kavramı içine alırken, bazı tanımlamalar da ise, devlet tarafından yapılandırılmış kuruluşların STK kavramı içine alınmadığı, dışında bırakıldığı görülmektedir. Bunun nedeni ise STK'ların sorumluluk ve toplum için faydalı faaliyetleri yerine getirebilmesi için mutlak devlet merkezi otoritesi dışında gelişmesinin ve yapılanmasının öngörüldüğü görüşlerin olması ve bunları destekleyen toplumsal hareketlerin varlığıdır.

1.2.2. STK'ların Gelişim Süreci

STK'ların gelişimi incelendiğinde en önemli unsurun ortaya çıktığı ülkenin ve o dönemin özelliklerinin etken olduğu görülür. 18. yüzyıldan itibaren görülen toplumsal hareketlerin boyutu STK'ların işlevlerini arttıran ve önemini ortaya çıkaran hareketler olmuştur. STK'ların yoğun olarak ortaya çıktığı, faaliyetlerin yoğunluk kazandığı ülkeler kapitalist ya da sömürgeci anlayış ve yaklaşımların yüksek oranda görüldüğü, insan hakları ve özgürlükler açısından zayıf fakat toplum bilinci bu bağlamda açık sivil topluma sahip ülkelerdir. Bunun nedeni devlet haricinde işlevi olan işletmelerin daha çok kar maksimizasyonunu düşünmeleri sosyal faaliyet ve sorumluluklar adına herhangi bir çalışmada bulunmamış olmalarıdır. STK faaliyetlerinin etkisi ile bu anlamda hareket eden işletmeler toplumsal fayda sağlamak ve bir takım sosyal sorunlara yardım ve liderlik etmek amacıyla bir takım sosyal faaliyetlere ve projelere imza atmak zorunda kalmışlardır. Buradan çıkışla STK'ların baskı unsuru olarak yakın geleceğin yeni süper gücü olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Modern anlamda STK faaliyetlerinin görüldüğü dönem uluslararası anlamda ortaya çıkan Kızıl Haç Örgütünün (1864) faaliyetine başladığı dönem olarak kabul edilmektedir.³²

STK'lar özellikle Rönesans hareketlerinden sonra, önceleri Avrupa'dan başlamak üzere tüm dünyaya hızlı bir ivmeyle yayılarak gelişme aşamasına girmiştir. Ortaya çıkan STK'ların hızla gelişmesine neden olan unsurları ise şu şekilde sıralamak mümkündür:³³

- Sanayi devrimi ile ortaya çıkan kalabalık kent merkezindeki sermaye birikimine sahip sınıflar ile çalışan alt kesimler arasındaki uçurumların giderilme faaliyetleri.

³² Özmutaf, a.g.t s.54.

³³ Çankaya, a.g.t s.3.

- Teknolojinin hızla gelişimi ve bilgi birikiminin giderek artması sonucu ortaya çıkan kalifiye eleman ve bilgi sınıfının talepleri karşısında kamunun yetersiz kalması.
- İletişim devrimi ile birlikte ortaya çıkan küresel toplum ve evrensel insan hakları yardımlarının artması.
- Kamusal hizmetleri toplumun her kesimine eşit dağılımını sağlama çabaları.
- Liberal ekonominin toplum üzerinde oluşturduğu ekonomik ve hizmet dengesizliğine karşı faaliyetlerin artması.
- Küresel yönetim anlayışının gelişmesi.
- Bürokratik örgüt geleneğinin çöküşü ve esnek yapılı örgütsel yapıların hızla artması.
- Birinci ve ikinci dünya savaşları, soğuk savaş sonrası dünyada giderek artan uzlaşma çabaları.
- Gönüllü katılımlar ile oluşan değer merkezli ulusal ve uluslararası organizasyonların faaliyetlerinin artmasıdır.

Bu gelişmelerin sonucunda Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonunun temeli atılmıştır.³⁴ Birinci dünya savaşının ardından İsviçre'nin Cenevre kentinde kurulan Milletler Cemiyeti ile birlikte bu tip kuruluşların toplantılarında STK'ların temsilcileri de görev almaya başlamıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru bilinen STK sayısı 32 iken bu sayı ikinci dünya savaşından önce bu sayının 1100 civarında STK olduğu belirtilmektedir. İkinci dünya savaşı ile birlikte STK ile ilgili gelişmeler gerileme ve hatta durma dönemine girmiştir. Özellikle 1960'lı yıllara kadar ülkelerde sosyal yaşam üzerine devlet otoritesinin baskın olarak görüldüğü yıllardır. Bu yıllar da soğuk savaşın etkisi ile de STK'ların sivil toplumla etkileşimi son derece düşük seviyede kalmış ve gelişme anlamında pek fazla bir çaba harcanmamıştır. 1961 yılında kuruluşu gerçekleşen Uluslararası Af Örgütünün ortaya çıkması ile birlikte sosyal hayatta ve eşitliklerle ilgili haklar açısından kazanımların yaşanması STK'ların yeniden gündeme gelmesinde büyük bir rol oynamıştır. Yine bu gelişmelerin doğrultusunda özellikle çevre konularında yapmış olduğu faaliyetlerle sesini duyuran ve bu konuya gerekli dikkat ve önemi çekmeye çalışan 1971 yılında hayata geçirilen Greenpeace örgütü de STK'ların gelişim süreci için önemli bir kazanımdır.³⁵ Greenpeace ile birlikte belki de dünyada ilk defa sivil toplumun fikir ve görüşlerinin

³⁴ Philippe Ryfman, (2006), *Sivil Toplum Kuruluşları*, İsmail Yerguz, (Çev), İletişim Yayınları, İstanbul: s.18.

³⁵ Ryfman, a.g.t s.24.

siyasi iktidar üzerinde olan gücünün test edilmiş ve sonucunda büyük bir başarının yaşanmış olması ile STK'ların geleceğe bakış açılarında farklılık yaratacak çabaların başlamasına neden olmuştur.

1998 yılından itibaren BM sekreterinin sivil toplum paydaşlarını ve STK'ları 21. yüzyıl dünyasına yöneltecek bir girişim olarak, özellikle gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerin STK'ları için güvenli fonlar ve kendilerini anlatabilme, faaliyetlerini gerçekleştirebilme bağlamında yapılacak çalışmalara da yönlendirme yapılmıştır.³⁶

20.yüzyılın en büyük örgütlenmelerinde birini de Avrupa Kıtası yaşamıştır. Avrupa kıtasında ekonomik ve siyasi bir örgütlenme olarak ortaya çıkan Avrupa Birliği (AB), Avrupa'da faaliyet gösteren ve göstermeyen STK'lara belli koşullar ve yasal sınırlamalar çerçevesinde bir takım kaynaklar yaratmak suretiyle destek vermektedir. Burada yaşanan gelişmeler de Türkiye'ye olan yansımaları çok gecikmemiş ve son yıllarda devlet yönetiminde bulunan hükümetlerinde yapmış oldukları anlaşmalar ile AB'ye uyum yasalarının hazırlanarak hayata geçirilmesi ile Türkiye'deki STK'ların gelişmesi ve yönlendirilmesi bağlamında itici bir kuvvet olmuştur. Türkiye'de mevcut ve kurulacak olan STK'ların kaynak sorunlarını çözümede gelecek için belki de büyük bir etkiye sahip olacak olan unsur AB kriterleri olacaktır. Çünkü sivil toplum ve çevre ile yapılacak her türlü proje AB yapısı içinde bir takım fonlarla sürekli desteklenmektedir. Bu Türkiye'deki STK'ların gelişmesi ve büyümesi açısından büyük bir şanstır.

STK'lar Soğuk Savaş'ın ardından bir yandan faaliyet alanlarını genişletmekte bir yandan da çığ gibi çoğalmaktadır. Küreselleşme, sivil toplum kuruluşlarının dünya ölçeğinde örgütlenme ve etkinlik kurma yeteneğini artırmış; değişen koşullara daha kolay uyum sağlayabilmelerini kolaylaştırmıştır. Küresel ölçekli sayılabilecek sivil toplum kuruluşlarının bir kısmı yıllık bütçeleri, örgütlenme kapasiteleri, üye sayıları, sahip oldukları uluslararası temsilcilikler gibi açılardan dünya devletlerinin bir kısmının önündedir. Uluslararası STK'lar sahip oldukları kapasiteler sayesinde küresel sorunlarla yakından ilgilenmekte, uluslararası politikada rol ve etkinliklerini arttırmaktadırlar.³⁷

³⁶ Özmutaf, a.g.t s.55.

³⁷ Soner Karagül, (2009), *Küresel Bir Aktör Olarak Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları: Uluslararası Politikadaki Rol ve Etkinlikler*,

Ülkemizde ve dünyada STK'ların sayısı son yıllarda büyük bir artış göstermesine rağmen nitelikleri bakımından tam olarak çağdaş ya da modern bir STK yapılanmasını tam olarak gerçekleştirememiştir. Dünyadaki bu gelişmelere rağmen Türkiye'de STK'ların toplumsal değişimlere katkısı incelendiğinde halen minimal değerde kaldığı görülmektedir.³⁸

1.2.3. STK'ların Yasal Olarak Kuruluş Şekilleri

Türkiye'deki STK'ların kuruluş şekillerine baktığımızda beş başlık altında toplandığını görmekteyiz. Bunlar;

1. Dernekler
2. Vakıflar
3. Meslek Kurumları
4. İşçi Örgütleri (Sendika ve Konfederasyonlar)
5. İnanç Temelli Kuruluşlar (Diğer Kuruluşlar)

dır.

Bu başlıkları incelediğimizde STK'ları yapısal, coğrafik, kullandıkları kaynaklar, organizasyon yapıları, tüzel ya da tüzel olmayan ve hedef kitleleri gibi özelliklerine bağlı olarak sınıflandırma yapılabilir. Örneğin faaliyet gösterdikleri coğrafya bağlamında; Yerel STK'lar (Bilecik Erzurumlular Derneği), Bölgesel STK'lar (Marmara Sanayici ve İşadamları Derneği), Ulusal boyuttaki STK'lar (Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı TEGV) ve Uluslararası düzeyde faaliyet gösteren STK'lar (Greenpeace) olmak üzere bölümlendirilebilir.

1.2.3.1. Dernekler

Dernek kavramı Dernekler Kanununun sınırları belirlenerek nelerin dernek kavramı içerisine alınıp alınmayacağı yasal olarak belirlenmiştir;

http://www.siviltoplumhaber.com/index.php?option=com_content&view=article&id=124:uluslararası-stklar-ve-politika-&catid=74:akademik&Itemid=157 (15.11.2010)

³⁸Fuat Keyman vd, (2005), "*Küreselleşme ve Sivil Toplum*", *Sivil Toplum ve Konferans Yazıları*, İstanbul Bilgi Üniversitesi, STK Eğitim ve Araştırma Birimi, İstanbul: s.16.

23.11.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5253 sayılı Dernekler Kanununun 2. maddesinde derneğin tanımı; " Dernek: Kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır."

olarak yapılmıştır.³⁹ Derneklerin kendi tüzüğünde bulunması gereken zorunlu açıklamaların mutlaka belirtilmiş olması gerekir. Örnek verecek olursak; derneğin borçlanma usulleri, iç denetim şekli, üyelerin ödeyeceği aylık ve yıllık aidatlar, derneğin adı ve merkezi, üyeliğe alınma ve ayrılma koşulları, yönetim ve denetim kurullarının kimlerden oluştuğu, asil ve yedek üye sayıları gibi konular mutlaka dernek tüzüğünde açık ve anlaşılabilir biçimde yazılı olması gerekir.

1.2.3.2.Vakıflar

01.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren Türk Medeni kanunun da vakfın tanımı aşağıdaki şekilde yapılmış ve sınırları bu kanunla çizilmiştir.

01.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 101. maddesinde vakfın tanımı "gerçek veya tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan tüzel kişiliğe sahip mal toplulukları" olarak yapılmıştır. Bu tanımdan anlaşılacağı üzere vakfı oluşturan en önemli iki unsur; özgülenecek bir malvarlığı ve malvarlığının özgüleneceği amaçtır. Vakfın amacı; Hukuka uygun, belirli, anlaşılabilir olmalı ve süreklilik arz etmelidir. Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasanın temel ilkelerine, hukuka, ahlâka, millî birliğe ve millî menfaatlere aykırı veya belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz.⁴⁰

Vakıflar kanunu incelendiğinde vakıflarda üyelik olmadığı görülmektedir. Vakıflarda yine kar amacı yoktur. Vakıflarda derneklerdekine benzer tüzük yerine vakıf senedi adı altında vakıfla ilgili açıklamaların yer aldığı yazılı belge bulunmak zorundadır.

³⁹ Dernek Nedir, Nasıl Kurulur?

http://www.dernekler.gov.tr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=37&Itemid=77&lang=tr

⁴⁰ Vakıf Nasıl Kurulur? Vakfın Tanım ve Unsurları,

http://www.vgm.gov.tr/03_VakifNasilKurulur/001_VakifKurmak/vakif_nedir.cfm

1.2.3.3.Meslek Kurumları

Meslek kurumları adı altında; Ticaret ve Sanayi Odaları, Basın Birliği ve Basın Odaları, Esnaf Örgütleri, Barolar, Mühendis ve Mimar Odaları, Ziraat Odaları ve Deniz Ticaret Odaları gibi kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır. Sivil Toplum Endeks Projesi (STEP)'nde yukarıdaki sınıflandırmaya benzer bir sınıflandırma yapılmış ve meslek kurumları “Meslek ve Ticaret Birlikleri” ile “Mesleki Birlikler/Dernekler” adı altında sınıflandırılmıştır.⁴¹ Bu grup içerisinde İş Adamları Derneklerini de düşünmek mümkündür. Meslek kurumları ile ilgili farklı yasal prosedürler düzenlenmiştir.

1.2.3.4.İşçi Örgütleri

Belirli bir meslekte çalışan işçilerin hak ve çıkarlarını korumak amacıyla bir araya gelmesi sonucu oluşan örgütlenmelerdir. Bunların yasal olarak tanımsal kavramı sendikalar ve kanunlarla sınırlandırılmış örgütlerdir. Sendikalara üyelik serbest olmakla birlikte bazı çalışma ortamlarında buralara üyelikler baskı yoluyla da sağlanmaktadır. Kamu çalışanlarına ait sendikalar bulunsa da herhangi bir şekilde grev hakları bulunmadığından ve yaptırım gücü olarak grev unsurunu kullanamamaları nedeniyle çok fazla cazip durumda değildir.

1.2.3.5.İnanç Temelli Kuruluşlar (Diğer Kuruluşlar)

STEP'in yapmış olduğu sınıflandırmada “Topluluk Bazlı Kuruluşlar” olarak sınıflandırılmıştır.⁴² Bunlar camii dayanışma dernekleri, siyasi partiler, kooperatifler, sandıklar ve hemşeri dernekleri gibi daha çok sivil toplumun desteği ile kurulan kuruluşlardır. Diğer gruplar ya da kuruluşlar arasından platform, sivil toplum girişimleri, öğrenci birlikleri (Tiyatro, Doğa, Spor kulübü vb) ve grupları da yer almaktadır.

⁴¹ Uluslararası STEP Türkiye Raporu, (09.09.2010) s.41-42.

<http://www.tusev.org.tr/userfiles/image/Uluslararası%20STEP%20Türkiye%20Ulke%20Raporu.pdf>

⁴²Uluslararası STEP Türkiye Raporu, (09.09.2010) s.41-42.

<http://www.tusev.org.tr/userfiles/image/Uluslararası%20STEP%20Türkiye%20Ulke%20Raporu.pdf>

Bu gruplardan sivil toplum ve öğrenci girişimleri; belli bir amaca yönelik olarak kendiliğinden oluşan ve gelişen tüzel kişiliği olmayan bir STK yapılanması olarak görülebilir.⁴³

Genel sınıflandırmanın ardında Türkiye'deki STK türlerinin sıralamasını STEP kapsamına alınan STK türleri üzerinden verebiliriz. Bunlar:⁴⁴

1. İnanç temelli kuruluşlar
2. İşçi sendikaları
3. Savunuculuk yapan STK'lar (örn: halk hareketi, sosyal adalet, barış, insan hakları, tüketici grupları)
4. Hizmet veren STK'lar (örn: okur-yazarlık, sağlık, sosyal hizmetler ve toplumun gelişmesine destek veren STK'lar)
5. Eğitim, geliştirme, araştırma gibi alanlarda aktif olan STK'lar (örn: think tank'ler/ düşünce üretme merkezleri, araştırma merkezleri, kar amacı gütmeyen okullar, kamu eğitimi veren kuruluşlar)
6. Kar amacı gütmeyen medya
7. Kadın kuruluşları
8. Öğrenci ve gençlik dernek/ birlikleri
9. Sosyo-ekonomik olarak toplum dışında kalan (dezavantajlı) grupların oluşturduğu dernek/birlikler (örn: yoksullar, evsizler, toprağı olmayanlar, göçmenler, mülteciler)
10. Meslek ve iş örgütleri (örn: ticaret odası, meslek birlikleri)
11. Topluluk düzeyinde gruplar/ birlikler (örn: başkasına muhtaç olmadan kendi ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan gruplar, ebeveyn birlikleri)
12. Ekonomik çıkara dayalı STK'lar (örn: kooperatifler, kredi birlikleri, karşılıklı tasarruf birlikleri)
13. Etnik/ geleneksel/ yerel birlikler /kuruluşlar
14. Çevre ile ilgilenen STK'lar
15. Kültür ve sanat ile ilgilenen STK'lar
16. Sosyal konular ve eğlence ile ilgilenen STK'lar & spor kulüpleri
17. Hibe dağıtan vakıflar & fon geliştirme organları
18. STK ağları/ federasyonları /destek merkezleri
19. Toplumsal hareketler (örn: barış hareketi)

⁴³ Özmutaf, a.g.t s.60.

⁴⁴Uluslararası STEP Türkiye Raporu, (09.09.2010) s.41.

<http://www.tusev.org.tr/userfiles/image/Uluslararası%20STEP%20Türkiye%20Ülke%20Raporu.pdf>

1.3. STK'LARIN ÖZELLİKLERİ

İlk bakışta STK'ların genel özellikleri olarak şunları söylemek mümkündür. STK'lar gönüllü kuruluşlardır. Bu nedenle üyeliğin yasayla zorunlu kılındığı örgütler bu tanıma girmeyebilir. Ama eylemleri açısından STK gibi davranan örgütler bulunabilir. STK'larda gönüllü bireysel katkı ve katılımcılık esastır. STK'ların öncelikli ve vazgeçilmez misyonu topluma uzmanlaşmış hizmet vermektir. STK'lar açık ve saydamdır. STK'larda ilişkiler eşit ve yataydır. Gönüllük kavramı ışığında ast-üst kavramları yoktur. Yönetimde yine uzlaşmacılık vardır.

Bu temel özellikler dışında farklı yazarların ortak fikir birliğine vardığı ve ayrıldığı noktaları dikkate alarak STK'ların özelliklerini aşağıdaki şekilde sıralamamız mümkün olacaktır.⁴⁵ Bu özellikler;

- Örgütlülük
- Özerklik
- Kar amacı gütmemek
- Gönüllük
- Kamu yararı gözetmek
- Yatay ilişkilerin ön planda olması
- Belli bir konuda uzmanlaşma
- Bir kamu alanına sahip olma

olarak sıralanabilir.

Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim adlı kitabın yazarı İbrahim Yıldırım'ın yapmış olduğu değerlendirmeler ışığında STK'ların özellikleri ise şu şekilde sıralamak mümkündür.⁴⁶

- Katılımcı demokrasiye ve çoğulculuğa önem vermek,
- Doğayı korumak, insan ve hayvan haklarını gözetmek,
- Toplumun yararına çalışmak ve çıkar ilişkisi içine girmemek,
- Gönüllü olmak ya da profesyonel çalışanların dahi örgütün misyonu çerçevesinde adeta gönüllü gibi davranabilmeleri,
- Kıt kaynakları etkin kullanmak,

⁴⁵ Kürşat Özdaşlı, (2007), *STK'larda Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanabilirliği: Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta: s.64.

⁴⁶Özmutaf,a.g.t s.52.

- Faaliyetlerinde, hedeflerinde, finansmanı nasıl elde ettikleri ve ne şekilde kullandıkları gibi konularda açık ve hesap verebilir olmak,
- Faaliyetlerinde devletten bağımsız olmak, ancak paydaş özelliği göstermek,
- Prensip olarak kar amacı gütmemek, kar elde edilse dahi bunu sürecin bir sonucu olarak değerlendirmek ve elde edilen finansmanı yine faaliyetlere yöneltmek,
- Lokal ve uluslararası diğer STK'lar ile işbirliği yapabilmek ve çatışmamak, ancak ilkeli davranmak,
- Dış yardım alınsa dahi bunun örgütün misyonu ve vizyonu etkilemesini önlemek,
- Yasal prosedürlere uymak ve onların iyileştirilmesi için çaba harcamak,
- Örgüt içinde ortak değerlere sahip olmak,
- Bireyi, grubu ya da kurumu değil yapılacak hizmeti ön plana çıkartmak,
- Topluma faydalı proje üretebilmek ve uygulamak.

Özgürlükçü ve Totaliter Düşünce Geleneğinde Sivil Toplum adlı eserin yazarı olan İlyas Doğan'a göre STK'lar aşağıdaki özellikleri taşımaktadır. Bunlar:⁴⁷

- Sivil toplum, merkezi ve yerel yönetimlerden bağımsız bir toplumsal alanda faaliyette bulunur,
- Bireyler, sivil toplumu oluşturan herhangi bir gruba katılmaya zorlanmadan karar ve uygulamalarında katılımcı yaklaşımı benimser,
- Genelde bürokratik olmayan esnek bir yapıya sahiptir,
- Sivil toplum, bireysel ve devlet arasında "aracı" ve "itici güç" olarak rol oynar.
- Genel olarak kamusal alandaki tüm bireylerin katılımına açık kuruluşlar, dernekler, sivil oluşumlar gibi yurttaşların gönüllü katılımı ile oluşan kurumlardır.
- Sivil kuruluşların özerkliği, bu bağlamda bu kuruluşların siyasal iktidar karşısında bağımsız olmaları sebebiyle bu kuruluşlara yasak uygulanmaması, devlet tarafından yönlendirilmemesi,
- Sivil toplumun diğer özelliği toplum kuruluşlarının tek renkli olmaması bu kuruluşların heterojen yapıda olmaları,
- Sivil toplum kuruluşları yasal kurumlardır. Bu nedenle bu kuruluşların kendi iç ilişkilerinde insan haklarına saygı kurumsal düzeyde garanti altındadır.
- Sivil toplum kuruluşlarında üyeler arasında sivil davranış ruhu egemendir.

olarak sıralanabilir.

Türkiye'deki STK'ların, Batı toplumlarında ortaya çıkan STK'lardan esinlenerek vücut kazanmasından dolayı Batı STK'larının özelliklerini de taşıması

⁴⁷ Selamoğlu, a.g.t s.18-19.

normal bir sonuçtur. Türkiye'deki STK'ları bu etkileşimlerinden dolayı aşağıdaki şekilde bir takım özelliklere sahip olduğu söylenebilir. Bunlar:

- Toplumsal sorunların çözüm ve analizinde etkin olmak
- Bu sorunların çözümünde tüm platformlarla ilişkiye girmek
- Kendi amaçlarına sahip çıkabilmek ve savunabilmek
- Kişisel hak ve özgürlüklerin korunması, genişletilmesi konularında aktif sivil toplum yapısı oluşturmak
- Demokratikleşme sürecini hızlandırmak ve modern sivil toplum oluşturma çabalarını desteklemek

şeklinde ifade edilebilir.

Sonuç olarak STK'ların özellikleri STK'ların faaliyet alanlarına ve bu konuyla ilgili çalışma yapan akademisyenlerin bakış açılarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Genel olarak tüm STK'ları kapsayacak şekilde bir özellik sınırlandırılması yapılması bu bilgiler ışığında zordur. Bu konuda değişik kaynaklarda farklı fikir ve düşüncelere ulaşmak son derece normaldir. Bunun nedeni STK kavramının temelde toplumu, toplumun özünde ise bireyi ele almasıdır. Bundan dolayı farklılık ve çeşitliliklerin bu kadar fazla olması da doğal karşılanmaktadır. Verilen bilgiler doğrultusunda STK'ların temel özellikleri olarak aşağıdaki gibi sıralama yapılabilir.

- Gönüllülük
- Toplumsal yarar ve çıkarların korunumu
- Her konuda şeffaflık
- Bağımsız çalışmak
- Sosyal, ekonomik ve siyasal konularda caydırıcı unsur olmak
- Faaliyetlerini hukuksal alan içerisinde gerçekleştirmek
- Gerektiğinde diğer STK'lar ile işbirliği içerisinde olmak
- Tüm sivil hayata ve topluma hitap edebilmek
- Konularını toplumsal fayda üzerine yoğunlaştırmak
- Kar amacı güdülmemesi, elde edilen kar varsa faaliyetlerde kullanılmasıdır.

1.4. STK'LARIN PAYDAŞLARI

STK'lar sürekliliklerini sağlamak ve faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için bir takım kaynaklara sahip olmaları ile mümkündür. Bu kaynaklara ulaşabilmek için bir takım unsurlarla etkileşim halinde bulunmaları gerekir. Bu unsurları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz. Bunlar;

- Devlet ve Yerel Yönetimler
- Sivil Toplum
- Özel Sektör
- Uluslararası Örgütler
- Diğer STK'lar

dır.

1.4.1. Paydaş Olarak Devlet ve Yerel Yönetimler

STK'ların faaliyette buldukları alan içerisinde bağımsız hareket edebilmelerinin en önemli faktörü, faaliyette buldukları ülkedeki devlet anlayışının ne derece modernize edilip edilmediği ile doğrudan alakalıdır. Burada devlet ve yerel yönetimin almış aldıkları kararlar STK'ların hareket alanını yani sınırlarını belirler. Devlet ve yerel yönetimler STK'ları için iki farklı şekilde yapılanmış olabilir. Birinci yapıda, devlet ve yerel yönetimler tamamen bir baskı unsuru durumundadır ve merkezi güç sosyal edimlerin gerçekleşmesi ve kontrolü açısından gerekli tüm önlemleri almıştır. Yapılacak herhangi bir sosyal gelişme ya da çabada mutlak devlet kontrolü ön plandadır. Bu durum doğal olarak STK'ların kuruluş amaç ve özelliklerine uygun olmayan bir ortamı getirir. Bu da STK'ların istemediği ve öngörmediği bir sosyal ortamın ortaya çıkmasına neden olur. İkinci yapı; devlet ve yerel yönetimler STK'ların yasal boyutlarını sınırlandırmıştır. Fakat faaliyetlerinin gerçekleştirme esnasında herhangi bir merkezi baskı söz konusu değildir. STK'lar bağımsız ve bireylerin katılımıyla büyük kitlelere ulaşabilecek boyuta geçebilecek organizasyonları geliştirme ve eyleme dökme kabiliyetine ulaşmışlardır. Bu ortamda devlet ve yerel yönetimlerin almış oldukları kararlar da eleştirilmekte ve hatta tam tersine STK'lar baskı grubu haline gelmektedir.

Ülke bazında incelediğimizde dünyada bu iki yapının yaşandığı devlet ve yerel yönetimlere sahip ülkelerin bulunduğunu görebiliriz. Örneğin ülkemizde bundan yaklaşık 10 yıl öncesine kadar kanunlarda belirtilmiş olmasına rağmen sivil toplum ve STK ile ilgili yaşamsal alan bulmuş baskı unsuru olabilecek yapılar tam anlamıyla kurulmamıştır. Fakat son 10 yılı incelediğimizde Türkiye'deki STK'ların gelişiminde çok büyük yollar kat edildiği gözden kaçmayacaktır. STK'lar geçmişe göre günümüzde daha bağımsız ve eleştirel boyutta baskı grubu oluşturabilecek düzeyde bir yapılanma içersine girmiş ve uluslararası 'STK'ların etkileşimiyle de bu bilinç üst düzeye çıkmıştır.

1.4.2. Paydaş Olarak Sivil Toplum

Genel olarak kar amacı gütmeyen ve gönüllülük kavramına bağlı olarak kurulup ve faaliyetlerine bu yönde sürdüren STK'ların en büyük paydaş grubudur. STK'larının sadece belirli bir konuda kurulması ya da kuruluş esnasında bir grubun önderlik yapması yeterli değildir. STK'nın devamı ve faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi için kaynaklara, fikir ve düşüncelerini yayabilmek, sivil toplum bilincini geliştirmek, baskı grupları haline dönüşebilmeleri için potansiyel toplumdan kendilerine destek verecek bireylere ihtiyacı vardır. Bu anlamda sivil toplum STK'ların kalbi, odak noktası ve merkezi durumundadır. Bu açıklamaların, meslek grupları, sendikalar, konfederasyonlar ve diğer bütün oluşumlar için uygun olduğunu söyleyebiliriz.

Burada sivil toplumun üç yapısından söz etmek mümkündür.⁴⁸ Birincisi, sivil toplum devletle nötr ilişki içersindedir ve devlet politikalarına karşı herhangi bir açıklamada bulunmazlar. Bir baskı grubu değillerdir. Sadece kendi amaçlarını gerçekleştirebilmek için çaba harcarlar. Örnek olarak bireysel yardım kuruluşları verilebilir. İkincisi devlet politikalarına ve alınan kararlara direkt karşıdırlar ve değişim için baskı yapmaktadırlar. Bunlar çevreci hareketler, küreselleşme karşıtı faaliyetler ve genel olarak yerel ya da ulusal çeşitli hareketleri içerir. Üçüncüsü ise, bu tip sivil toplum hareketleri ve sivil toplum anlayışı devletin politika ve yönetimini destekleyici yönde hareket eden ve yaptıkları organizasyonlarla devlet lehine katkıda bulunan yapılardır. Bunun nedeni ise hem mali kaynak açısından hem de yasalarla devlete bağımlı

⁴⁸ Özmutaf, a.g.t s.72.

durumdadırlar. Örnek olarak, Devlet hastaneleri, resmi odalar ve diğer ticari birlikler verilebilir.

1.4.3. Paydaş olarak özel sektör

STK'ların varlığını sürdürebilecek kaynaklara ulaşmada bir başka unsurda özel sektördür. İşletmeler kuruluş amaçlarında yer alan kavramları gerçekleştirebilmek için faaliyette bulunurlar. Bu amaçlar; sürekli kar elde etmek, sürekli büyümek, devamlılığını sağlamak, toplum ihtiyaçlarını karşılamak ve devlete ya da ekonomiye katkıda bulunmak şeklinde sıralanabilir. Son yıllarda modern pazarlama anlayışının etkisi ile müşteri memnuniyeti büyük önem kazanmış durumdadır. İşletmeler bu sistemde kar maksimizasyonunu müşteri memnuniyetini sürekli kılmak ve potansiyel müşterileri bu sayede mevcut müşteriler haline getirmek suretiyle gerçekleştirmektedirler. Bunun için bir takım stratejiler uygulamak zorundadırlar. Bu çalışmalar işletmelerin sosyal sorumluluk projeleri kapsamında STK'lara destek vermek suretiyle kendileri için potansiyel müşteri durumundaki sivil toplumda kendilerine karşı ilginin artmasını ve tanıtımlarının yapılmasını sağlayarak amaçlarına ulaşmayı hedefledikleri stratejileri içersine girmektedir. Batı ülkelerinde bu konuda daha büyük çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan biri şirketler çalışanlarını ücretini şirketin ödemesi koşuluyla çalışma saatleri içersinde önceden talepte bulunmuş olan ve belirlenen bir STK'da çalıştırmaktadırlar.⁴⁹ Unutulmamalıdır ki sosyal sorumluluk sahibi işletmeler sosyal sorumluluk kavramı sahibi olmaya ve buna uygun çalışmayan diğer rakiplerine göre rekabette de bir adım öndedirler.

Son yıllarda dünyada ve ülkemizde pek çok büyük işletme sosyal sorumluluklar kapsamında STK'larla birlikte pek çok faaliyette bulunduğu bilinmektedir. Bu yapılan ortak çalışmalar sadece işletme çalışanlarının kullanımı ile sınırlı değil işletmenin uzman olduğu konularda örneğin; bina, ürün ve donanımlarını kullandırmaya kadar bütün işlevsel unsurlarını yönlendirerek destek verebilmektedirler.⁵⁰

⁴⁹ Erdem, a.g.t s.39.

⁵⁰ Yılmaz Yaman, *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Yönetim Rehberi*, Kaknüs Yayınları, İstanbul: s.69-71.

Sonuç olarak özel sektör hem STK'ların kaynak bulmalarında hem de büyük işletmeler kullanılmak suretiyle daha geniş çapta tanınmalarını sağlayan ve sosyal sorumluluk yaklaşımıyla STK'lara destek veren kuruluşlar durumundadır.

1.4.4. Paydaş Olarak Uluslararası Örgütler

Özellikle son yıllarda AB'deki STK'ların ve AB oluşumundaki üye ülkelerin temsilcilerinin almış oldukları kararlarla STK'lara verilen önem hızla yükselmektedir. Buradaki STK'ların faaliyetlerini kolaylaştırmak ve ekonomik sorunlarına çözüm olarak destek vermek üzere çeşitli fonlar yaratılmıştır. Bu fonlardan AB dışı STK'lar ve doğal olarak ülkemizdeki STK'larda faydalanabilmektedirler. AB'yi oluşum itibariyle bir STK olarak gördüğümüzde AB'yi de paydaş grubu içerisinde düşünmek gerekecektir. Bunun dışında, Birleşmiş Milletler (BM), Dünya Bankası (WB), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Uluslararası Kızılhaç Örgütü (ICRC) gibi örgütlerle ilgili STK'ların etkileşimde bulunmaları uluslararası örgütlerin de önemini gündeme getirmiştir. Bu örgütler sayesinde bütün dünya devletleri üzerinde bulunan STK'ların birlikte hareket etmeleri ve konsorsiyumlar oluşturmaları sorunların çözümünde etkili olmaları konusundaki çabalar ivmelenerak devam etmektedir.

Globalleşen dünyada büyük uluslararası örgütlerin her türlü sürece etkisi göz ardı edilemeyecek derecede yüksektir. Hükümetlerin, insanlığın sorunlarını çözüme gelecek dönemlerde bu örgütlerin işbirliği ile yapılacak çalışmalara destek verebilmek amacıyla mutlaka gerekli yasal düzenlemeleri gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Çünkü gelecekte sorunların çözümünde en etkin unsur STK'lar olma yolunda büyük aşamalar kaydedilmektedir.

1.4.5. Paydaş Olarak Diğer STK'lar

Küçük ya da büyük boyutlu bütün STK'lar her an diğer STK ile işbirliğinde bulunabilecek şekilde örgütlenmelerini tamamlamış olmaları gerekmektedir. Birinin kendisine sağlayacağı yararlardan diğer bütün STK'ları yararlanabilir ve ortaya çıkacak fırsatlar değerlendirilebilir. Bu anlamda diğer STK'lar paydaş olarak büyük öneme sahip olacaktır. Fırsatların diğer STK'lar tarafından bilinebilmesi birbirleriyle sürekli etkin iletişimleri sayesinde gerçekleşecektir. Teknoloji ve bilgi kavramlarında yaşanan

hızlı değişimler nedeniyle STK'lar sadece yerel STK'lar ile değil uluslararası STK'larla da sürekli bir iletişim içinde olmaları artık bir inisiyatif değil yapısal bir gereklilik halini almıştır.

İKİNCİ BÖLÜM
STK'LARIN FİNANSAL KAYNAKLARI VE BİLİŞİMİN ETKİSİ

2.1. STK'LARIN FİNANSAL KAYNAKLARI

STK'ların ayakta kalabilmeleri için öncelikle finansal kaynağa ihtiyacı vardır. Çünkü öncelikle faaliyetlerini gerçekleştirmede kullanacağı, insan kaynağına ödenen maaşlar, kira, elektrik, su, yakıt, malzeme, teknolojik yenileme, ulaşım, çeşitli organizasyonların gerçekleştirilmesi, faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve kendileriyle ilgili paket bilgisayar programlarına yapılacak ödemeleri karşılayabilmeleri için mutlak parasal kaynaklara ihtiyaçları vardır. Ancak temel ihtiyaçların karşılanması ile STK'lar kendi amaç ve hedeflerine ulaşabileceklerdir. Günümüz STK yapılarında bu kaynakları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür.

- Üye ödenekleri ve gönüllük
- Bağışlar
- Projeler
- Yayınlar
- Gelir amaçlı düzenlenen organizasyonlar

2.1.1. Üye Ödenekleri ve Gönüllülük

STK'lar genel olarak gerekli finansmanı karşıladıkları çeşitli kaynaklar bulabilirler. Bunlardan STK'ların faaliyetlerini gerçekleştirmede gerekli olan finansmanı büyük çoğunluğuyla karşıladıkları en önemli unsur üye aidatları ya da gelirleridir. Aidatların düzenli olarak alınması suretiyle kaynak değerine bağlı olarak STK'lar temelde yapmaları gereken faaliyetleri sorunsuzca yapabilirler. Burada başka kişi, kurum, devlet ve örgüt anlamındaki yapılara bir bağımlılık söz konusu olmadığından STK'nın amaçlarını gerçekleştirmede yapacakları çalışmalarda tam bağımsızlığını da elde etmiş olmasıyla önemlidir.

Üye aidatları, STK'nın sürekliliğini sağlamak, ayakta tutmak, faaliyetlerini gerçekleştirmesine katkıda bulunmak ve tüzel kişiliğin garantiye alınması anlamında STK'ya üye olmuş bireylerin gönüllü olarak vermiş olduğu çeşitli şekillerdeki yardımlardan oluşur. Bu yardımları sıralayacak olursak:⁵¹

- Gönüllülerin STK'ya ilk üyelik müracaatı yaptığında alınan ödenek,

⁵¹ Özmutaf, a.g.t s.135.

- Gönüllünden yıl bazında alınan ödenek (standart üyeliğe yönelik, bülten için gibi)
- Planlanmış projeler için alınan ödenek,
- Üyelerin kendi aralarında sosyal aktivitelere yönelik olarak (doğum, nisan, düğün, ölüm gibi) ödenekler
- Bir büro için gerekli materyaller (telefon, faks, fotokopi makinesi, kablo, dolap, masa, sandalye, halı, laminant parke, paspas, kâğıt, kalem, zarf, pano, ampul gibi)
- Teknolojik araçlar (bilgisayar, yazıcı, barkot cihazı ve lambası, kartuş, disket, Cd, DVD, mobil disk, dijital fotoğraf makinesi, kamera, hoparlör gibi),
- Satılması sonucu STK'ya gelir getirebilecek mallar (ev üretimi bebek, reçel, diğer pasta ve hamur isleri, kilim, el işi örtüler, el işi kıyafetler, diğer el işi ürünler gibi).

gibi konularda STK'lar yardım toplamaktadırlar.

2.1.2. Bağışlar

STK'ların kaynak olarak kullandıkları bir başka unsur bağışlardır. Bu bağışlar bireysel olabileceği gibi kurumsal da olabilir. Bağışların etkin bir şekilde gerçekleşebilmesi için ilerleyen teknoloji sayesinde bilişim teknolojilerinin en iyi şekilde kullanılması, misyon, vizyon, amaç ve hedeflerin netliği, sürekli hale gelmiş faaliyetleri, merkez büro, şube telefonlarını ve fakslarını, yapılan ve yapılmakta olan projeleri, kampanyaları ve özellikle web adreslerinin potansiyel ve mevcut katılımcılara tanıtılması gerekmektedir. Bu çalışmaların gerçekleştirilip tanıtımın başarılı olabilmesi için basılı, görsel ve sözlü basın duyurularının yapılması, tanıtıcı kısa film, broşür, afiş çalışmalarının yapılması elde edilecek olan bağışların artmasını sağlayacak en önemli çalışmalar olacaktır. Bu çalışmaları başarıyla gerçekleştirebilen STK'lar her zaman gündemde olmakta ve sivil toplumun etkisini çekerek sürekli bir etkileşim içinde faaliyetlerini maksimum düzeyde ve en verimli şekilde gerçekleştirmektedirler. Bu tip STK'lar gelecek kaygısı yaşamayan ve sürekliliklerini başarılarla ön plana çıkarma başarısını gösteren örgütler durumundadırlar. Bu tip STK'ların bütçelerine göz atıldığında gelişmekte olan bir ülkenin genel bütçesine yakın değerinde bir kaynağa sahip oldukları görülür. Ülkemizde bu duruma en iyi örnek, Kızılay, Mehmetçik Vakfı, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı, Sanayi ve Ticaret Odaları (Özellikle büyük şehirlerdeki) ve Türkiye Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) gibi STK'lar verilebilir.

Bağışların STK'ya ulaşabilmesi aşağıdaki stratejilere dikkat edilmesi ile yakından ilgilidir. Bunlar:

- Yapılan projelerde tanınmış ve güvenilir kişi ya da kurumları kullanmak,
- Bilişim teknolojilerinin etkin kullanımı,
- Yapılacak olan çalışmanın toplumun büyük kesimini ilgilendiren konuların seçilmesi,
- Kampanyalarla ilgili stratejik ana planın ve alternatif planların yapılması ve planların esnek olması,
- Kuruluşun amaç, hedef, misyon ve vizyonunun etkin bir şekilde aktarılması,
- Basılı ve yazılı medya, kurum ve kuruluşlar ile diğer STK'ların desteğinin alınması,
- Kamuya söz ile değil de yaptıkları ve yapacakları ile örnek olarak güven vermek (bu bağlamda açık, net, şeffaf, katılımcı, çoğulcu, top yekun tüm toplumu ve doğayı kucaklamayıcı olabilmek),
- Projeye bağlı kalınarak STK'nın faaliyet alanına uygun ya da destekleyici olacağı düşünülen her türlü sosyo-kültürel değerın ön plana çıkarılması

olarak sıralanabilir.

2.1.3. Projeler

Özellikle son yıllarda birçok ülkede STK'ların desteklenmesi ve sivil toplum bilincinin bazı önemli konulara dikkat çekilmesi (çevre, insan hakları gibi) sosyal, ekonomik, doğal faktörlere kişilerin katkılarının sağlanması ve bireylerin sosyalleşmesi konusunda yapılan belirli projelere çeşitli fonlar tarafından destekler verilmektedir. Bu fonlar gerekli prosedürleri yerine getirip elde eden STK'lar için geniş bir kaynak durumundadır. STK'lar bu fonlardan gelir elde edebilmeleri için gerekli yapısal değişimleri gerçekleştirip istenilen konularda gerekli çalışmalarını yapıp bunları proje kapsamında düzenledikleri takdirde bu fonlardan kolayca yararlanabilmektedirler.

Projelere fon kaynağı sağlayan yapılar, devlet kuruluşları, ulusal ve uluslararası organizasyonlar, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği sayılabilir.

Bu fonların dışında yerel, ulusal ve uluslararası destek bulabilecek katma değeri yüksek projeler hazırlanmak suretiyle elde edilecek gelirlerden kaynak sağlamak mümkündür. Toplanan gelirlerin bir kısmı projeyi gerçekleştirmede kullanılırken bir kısmı da STK'nın faaliyetlerini gerçekleştirmede ve sonra gelecek olan projelerin tanıtımında kullanılabilir kaynak olacaktır.

2.1.4. Yayınlar

STK'ların yapmış oldukları yayınlar kendileri için bir başka gelir kaynağıdır. Burada aklımıza;”STK'lar kar amaçlı kuruluşlar olmadığı halde neden kar amacı güden bir çalışma içersindedir?” şeklinde bir soru gelebilir. Yayınlardan gelen gelirler kar amacı gibi gözüke de, elde edilen bu karın STK'nın amaç ve hedeflerine yönelik yapmış olduğu faaliyetlerin finansmanında kullanılması ile bu çelişki çok fazla rahatsızlık vermeyecektir. Bu yayınlar sayesinde STK'lar sadece finansmanlarında kullanacakları gelirleri elde etmekle kalmayıp, ulusal ve uluslararası, sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal çevre ile potansiyel ve mevcut gönüllü kitlelerine kendilerinin daha yakından tanıtma fırsatını elde ederler. Yayınlarla ulaşan birey ya da gruplar paylaştıkları değerlerin ve yapılan çalışmaların ulusal ve uluslararası boyutunu değerlendirme şansına sahip olular. Bu da STK'ların gelişimi açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Bu anlamda yapılan çalışmalarda en çok kitap, inceleme raporu, bilimsel araştırma ve geliştirme raporları, CD, DVD, film, bildiri, poster, afiş, dergi, kartpostal, gazete, bülten, broşür, katalog ve ilan gibi yayınlar bulunmaktadır. Bazen bu yayınların projelerle desteklenerek topluma sunuldukları görülmektedir. Yani STK'ların kaynak yaratmak amacıyla yapmış olduğu çalışmalarda yukarıda saydığımız kaynak bulma yöntemlerinden bir ya da bir kaçını aynı anda da kullanılabilmektedir. Buna en iyi örnek Türk Eğitim Vakfının (TEV) düzenlemiş olduğu “1000 çocuk için 1,5 milyon e-kart” kampanyası verilebilir.⁵²

⁵² <http://www.cosmoturk.com/diger-haberler/turk-egitim-vakfi-ekart-kampanyasi-basladi-1000-cocuk-icin-1-5-milyon-ekart-ajdjf.html> 28.09.2010 12:30

2.1.5. Gelir Amaçlı Düzenlenen Organizasyonlar

Yukarıda sayılan çalışmaların dışında STK'ların bir başka gelir kaynağı düzenleyeceği organizasyonlardır. Bu organizasyonlar toplantılar şeklinde olabileceği gibi sponsor bulunmak suretiyle ulusal ve uluslararası yarışmalar düzenlemek suretiyle de kaynak oluşturma çabalarına gidilmektedir. Yani bu organizasyonların büyüklüğü çalışma alanı olacak konunun içeriğiyle yakından ilgili olacaktır. Büyük bir kitle etkiletilmek isteniyorsa ve konu buna müsaitse organizasyon daha geniş çapta gerçekleştirilmeli, yerel sorunların çözümü ya da bilgilendirilmesi ile ilgili ise daha küçük boyutta olacak şekilde tasarlanmalıdır. Örneğin şehit aileler için yapılacak bir yardım kampanyası geniş kitlelerin ilgisini çekebileceğinden bu organizasyon daha geniş bir alana hitap edecek şekilde düzenlenmeli ve kitle iletişim araçları kullanılmalıdır. Eğer konu örneğin yaşadığınız bölgenin çevresel düzeninin yenilenmesi ya da değiştirilmesi ile ilgili ise belediye ya da il sınırları içerisinde olacak yerel bir organizasyon tercih edilmelidir.

Özellikle bu organizasyonlarda en çok kullanılan araçlar olarak büyük bağışçıların bir araya getirildiği yardım toplantıları, yemekler, kermesler, müzayedeler, gösteriler, filmler, tiyatrolar ve yardım konserleri gösterilebilir. Bunlar ortak amaca sahip katılımcıların bir araya gelerek onların desteklerinin STK'ya aktarılması ile ilgili yapılan çalışmalardır.

Yine yapılabilecek bu tip organizasyonlar içersine STK'nın uzmanlık haline gelmiş faaliyetlerini ya da bu alanla ilgili bilgi ve deneyimlerini başkalarıyla paylaşmaları adına kurslar düzenlemeleri istenebilir. Bu tip düzenlenecek organizasyonlarda STK'ya gelir sağlayacak çalışmalar içerebilir.⁵³

2.2. KAYNAK BULMADA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

STK'lar; faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri ve geleceğe yönelik kendilerini geliştirici çalışmalarda bulunabilmeleri için mutlaka finansal desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. STK'ların alacakları finansal destekler kendi bağımsızlıklarını zedelemeyecek şekilde olmalı ve gönüllülük ilkesiyle örtüşebilmelidir. Burada desteği

⁵³ Özmutaf, a.g.t s.137.

sağlayan, kişi, tüzel kişilik, kurum veya kuruluşların STK'nın sürekli paydaşı olması istenen bir durum olacaktır.

STK'lar için kendi misyon ya da vizyonlarıyla örtüşmeyecek şekilde gelebilecek finansal kaynaklar etik değerlerle uyummadığı takdirde verilen desteğinde kabulü mümkün olmayacaktır. Bu anlamda finansal destekler kabul görürken etik değerleri de ön planda tutmak gerekecektir. Alınan finansal desteklerin ilerleyen zaman içerisinde alınamama riskleri hesaplanarak, alternatif olabilecek diğer finansal kaynaklarla ilgi yönelim ve çalışmalar yapılmalıdır.

Alınacak olan finansal kaynağın mutlak istenilen zamanda ihtiyacı karşılayacak şekilde elde edilmesi en önemli noktadır. STK'ların üyelerinden elde etmiş olduğu kaynakların STK'nın normal faaliyetlerini karşılayabilecek değerde olması başka dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan birisidir.

Elde edilen tüm kaynakların en üst düzeyde mutlak şeffaflık içerisinde tüm paydaşlara duyurulması, kafalarda soru işareti kalmayacak şekilde açıklamalarla gerekli bilgilerin aktarılması bağışçılar ve paydaşların sürekliliği açısından önemli olan bir başka konudur.

2.3. BİLİŞİM VE TEMEL KAVRAMLARI

Son yıllarda bilişim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler tüm sektörler için ne kadar büyük bir önem arz ediyorsa bu durum şu an için STK'lar içinde geçerlidir. STK'ların kendilerini tanıtmaları, faaliyetlerini gerçekleştirmeleri, yaşanan sivil toplum ile ilgili yerel, ulusal ve uluslararası gelişmeleri talep edebilmeleri, yine faaliyetlerini gerçekleştirebilme ve kendilerini geliştirebilmeleri bilişim kavramının o STK içerisinde ne konumda olduğu ile yakından ilgilidir.

2.3.1. Bilgi

Bilgi insanlık tarihinin başlangıcından bitimine kadar henüz evrimini tamamlamamış ve değişimindeki sürdürülebilirliğini başaracak ender unsurlardan başında gelmektedir. İnsanın ilk ortaya çıkışından günümüzdeki en son geldiği noktaya bakacak olursak tüm gelişmelerin temel çıkış noktasının bilgi kavramında yaşanan değişimlerin olduğunu rahatlıkla görebiliriz. Her alanda yaşanan büyük gelişmelerin

temelinde varlığını sürdüren bilgi kavramının etkisi doğal olarak sivil toplum ve STK'lara da yansımaktadır. Yakın geçmişe baktığımızda dünyada ve ülkemizde soyut unsurların ön plana çıkarıldığı bir toplumsal yapı karşımıza çıkmaktadır. Bu yapı ABD'de başlayıp daha sonra dalga dalga yayılarak tüm sanayileşmiş ülkeleri etkisi altına alarak yayılımını sürdürmektedir. Ekonomik bağlamda kapitalist ötesi toplum olarak da kavramsallaşan bu dalga sanayi toplumundan farklı olarak üretim faktörlerinin birer unsuru olmayıp bunların dışında gibi görünen fakat insanlık tarihi boyunca varlığını sürdüren “bilgi” kavramından başka bir şey değildir.⁵⁴

Güncel Türkçe Sözlükte bilgi; “İnsan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü, öğrenme, araştırma ve gözlem yoluyla elde edilen gerçek, insan zekâsının çalışması sonucu ortaya çıkan düşünce ürünü” olarak tanımlanmaktadır.⁵⁵

Diğer taraftan bilgi elde edilen verilerin analiz edilip yorumlanarak karar verme aşamasında kullanılabilir hale getirilmesidir. Bilgi işletmeye değer kazandıran ve değer yaratacak tarzda organize edilebilen, modelleştirilebilen, gruplandırılabilen ve uygulamaya konulabilen veri olarak tanımlanabilir.⁵⁶

Bilgi kavramı özellikle son yıllarda hem Türkçede hem de yabancı dillerde enformasyon kelimesiyle özdeş olarak ifade edilmektedir. Türk Dil Kurumuna göre enformasyon; danışma, tanıtma, haber alma, haberleşme ve haber verme olarak tanımlanmaktadır.⁵⁷ Kişi aldığı enformasyonu öncelikle kişisel olarak değerlendirir ve önceki bilgileriyle ve donanımıyla ilişkilendirerek karşılaştırır ve bir sonuca ulaşır. Buradan elde edeceği sonuç yeni edinilen enformasyonun yeni bir bilgi olarak kendi

⁵⁴ Yasin Özarslan, (2007), *Örgütlerde Bilişim Teknolojilerinin Planlama ve Denetim İşlevlerine Etkisi: İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Servis Uygulaması Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya: s.40.

⁵⁵ Türk Dil Kurumu,

<http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CD>
E&Kelime=bilgi 29.11.2010 16:30

⁵⁶ Ali Şükrü Çetinkaya, (2007), *Bilişim Teknolojilerinin Konaklama İşletmeleri Performansına Etkileri: Beş Yıldızlı Otelere Yönelik Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya: s.4.

⁵⁷ Türk Dil Kurumu

<http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CD>
E&Kelime=enformasyon 29.11.2010 19:30

hafızasına işlenmesidir. Drucker'a göre de günümüzde bilgi, geleneksel olarak bilgelik anlamında kullanıldığı şekliyle tanımlanamaz. Bilgi derken kastedilen şeyin eylemde etkin olan, sonuçlara odaklanmış enformasyon olduğunu söyler. Drucker bilgiyle ilgili olarak; geleneksel olarak bilginin genel bir anlamda kullanıldığını fakat şimdi bilginin ihtisaslaşmış bir olgu olduğundan söz eder.⁵⁸

Peter Drucker; “bilgi söz konusu olduğunda hiçbir ülkenin, sanayinin, işletmenin doğal avantajı ya da dezavantajı yoktur. Sahip olabileceği tek avantaj evrensel olarak var olan herkesin ulaşabileceği bilgilerden ne kadarını alabileceğine dayalıdır.” şeklindeki açıklaması bilgi kavramının tüm dünya için ne denli önemli olduğunu ifade etmiştir.⁵⁹

Enformasyon ve bilgi kavramları çoğunlukla aynı anlamda kullanılsalar da temelde aralarında mutlak bir fark vardır. Enformasyon gizlenmiş anlamları açık hale getirmek için nesne ya da olayları yorumlama aşamasında yeni bir bakış açısı sağlar. Buradan yola çıkarak bu bakış açısını yeni bir bilginin elde edilmesi için kullanılan bir araç olarak düşünebiliriz. Yani enformasyon bilginin elde edilebilmesi için kullanılan bir araçtır ve enformasyon mesaj akışı ile yaratılırken bilgi enformasyon akışıyla yaratılır.⁶⁰

2.3.2. Bilgi Toplumu

Bilgi toplumu özellikle 21. yüzyıl itibariyle bilgi kavramı ile birlikte ortaya çıkan toplumsal bir boyuttur. Gelişen teknoloji ile birlikte toplumun ihtiyaçlarında da bir takım değişimler söz konusu olmuştur. Nüfusun artması ve bu artan nüfusun bilgiye olan gereksinimi, bilginin buna bağlı olarak eş zamanlı kullanımı ve en önemlisi bilgi

⁵⁸ Doğan Can, (2006), *Bilişim Sistemlerinin Örgüt Yapısına Etkisi:(Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesinde Bir araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: s.6.

⁵⁹ Nazan Yelkikalan, (1999), *Bilişim Teknolojilerinin Dönüşen Yönetim ve Örgüt Yapısına Etkileri*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Eskişehir: s.21.

⁶⁰ Meryem Aybas, (2007), *Türk İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme Bilişim Teknolojileri ve Örgütsel Bağlam İlişkilerini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir: s.141.

yönetiminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu eğilimde sonuç olarak tüm dünyada bilgi toplumuna geçiş sürecini başlangıcı olarak değerlendirilmektedir.⁶¹

Bilgi toplumunun temel özelliklerini aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:⁶²

- Bilgi toplumunda; bilişim teknolojileri, zihinsel emeği ikame etmektedir,
- Bilgi toplumunda; bilgi kullanımı, veri bankaları ve bilgi ağlarına bağlı olarak üretilebilmektedir,
- Bilgi toplumunda; bilgi kullanımı, ulusal sınırları kaldırıp küreselleşmeye yönelmiştir,
- Bilgi toplumunda, bilgi endüstrileri doğmuş ve tarım-sanayi-hizmet sektörlerine ilave olarak, dördüncü bir sektör olarak devreye girmiştir,
- Bilgi toplumunda, müşterek üretim ön plana çıkmakta ve paylaşım kullanımla gerçekleşmektedir,
- Bilgi toplumunda, gelecekteki amaçların gerçekleştirilebilmesi için bilgi kullanımı gündeme gelmektedir,
- Bilgi toplumunda, katılım ve sosyal yarar ön plana çıkmaktadır,
- Bilgi toplumunda; gönüllü topluluklar, sosyal-ekonomik sürecin öznesi durumuna gelmektedir,
- Bilgi toplumunda, sınırlı toplum yapısı, çok merkezli fonksiyonel toplum yapısına dönüşmektedir,
- Bilgi toplumunda, bilgi sektörü egemen olmaktadır.

Bilgi toplumu ile ilgili özellikler incelendiğinde bilginin egemen olduğu, toplumsal yapıların ve onların paydaşlarının ön plana çıkarıldığı gelecekte bu anlamda çalışmalar yapacak gönüllük esasına dayanan kuruluşların da öneminin ortaya çıktığı görülmektedir.

Bilgi toplumu kavramı da bilgi, sivil toplum ve STK'lar da olduğu gibi tanımsal karmaşıklıklar yaşanan bir başka kavram durumundadır. Bu kavrama farklı farklı insanlar değişik anlamlar yüklemektedirler. Bilgi toplumu bilginin temel unsur olarak kullanıldığı, bilgi ile üretimin ve iletişimsel boyutun yaygınlaştığı, sektörel anlamda

⁶¹ Ahmet Şen ve Nilay Kaleli, (2003), *Bilgi Toplumu İşletmelerinde Sosyal Sorumluluk*, http://bilisim2023.org/index.php?option=com_content&view=article&id=131:blg-toplumu-letmelerinde-sosyal-sorumluluk&catid=6:blg-toplumu&Itemid=19 30.11.2010 21:20

⁶² Ahmet Şen ve Nilay Kaleli, http://bilisim2023.org/index.php?option=com_content&view=article&id=131:blg-toplumu-letmelerinde-sosyal-sorumluluk&catid=6:blg-toplumu&Itemid=19 30.11.2010 21:30

tüm sektörlerde bilgi çalışanlarının görüldüğü, öğrenmenin gerekler açısından birinci sırayı aldığı yakın geleceği toplumsal ve ekonomik bir dönemi kapsamaktadır. Bilgi toplumu aynı zamanda bu dönemi de temsil eden ana unsur konumundadır.⁶³

Bilginin giderek her alanda zenginlik yaratan bir kaynak halini almasıyla da bilgi toplumu da bu kaynaklardan maksimum düzeyde fayda sağlayacak bir yapılanmaya doğru organizasyonel anlamda evrim geçirerek, kendileriyle ilgili bir takım çabalar içinde olup çalışmalarına artan bir ivmeyle devam etmektedirler. Artık sivil toplum kavramı yavaş yavaş bilgi toplumu kavramıyla hızla örtüşmeye ya da aynı senkronizasyonda kendini ifade etmeye başlamıştır.

2.3.3. Bilişim

Bilişim; Türk Dil Kurumu tarafından “İnsanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişimde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akla uygun bir biçimde işlenmesi bilimi, enformatik.” olarak tanımlanmaktadır.⁶⁴

Bilişim sözcüğünün temel kaynağı ise Fransızca “informatige” kelimesinden gelmektedir. Bilişim kavramı; bilginin otomasyona tutulması sonucu işlenmesi, organize edilmesi, nakledilmesi ve çoğaltılması anlamında kullanılan Fransızca “informatige” kelimesine “automatige” kelimesinin birleşimiyle ortaya çıkan bir kavramdır.⁶⁵

Tanımdan da anlaşılacağı gibi bilişim insanoğlunun her alanda iletişimini sağlayacak ve kolaylaştıracak teknolojilerin bilimsel organizasyonu olduğunu söyleyebiliriz. Bilişim günümüzde ise küreselleşmenin etkinliğinden kaynaklanan ve

⁶³ Yasin Özarslan, a.g.t s.41.

⁶⁴ Türk Dil Kurumu

<http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Kelime=bili%c5%9fim> 15.10.2010 16:30

⁶⁵ Mehmet Burak Kızıltan, (2007), *5237 Sayılı Türk Ceza Kaunununda Bilişim Sistemine Girme, Sistemi Engelleme ve Bozma Suçlar*, Yüksek Lisans Tezi , İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: s.3.

özellikle sanayi toplumlarında bilimsel bilginin üretiminin zorunlu hale gelmesi ihtiyacının ortaya çıkması sonucunda büyük önem kazanmıştır.⁶⁶

Bilişim kavramının önemli hale gelmesinde en önemli etkenlerden birisi ise iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı evrimsel gelişmelerdir. Bu iki kavram, yani bilişim ve iletişim teknolojileri kavramlarının ortak bir boyut altında düşündüğümüzde ortaya çıkan yeni kavramın bilişim teknolojileri kavramı olduğu görülür.

2.3.4. Bilişim Teknolojisi

Türk Dil Kurumu tarafından bilişim teknolojisi kavramı; “Bilişimde kullanılan bütün araç ve gereçlerin oluşturduğu sistem” olarak tanımlanmıştır.⁶⁷

Bilişim teknolojisi; bilgi teknolojisi olarak da ifade edilebilen, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinde ortaya çıkan büyük teknolojik gelişmelerin bu iki kavramı birbirine yakınlaştırması ile ortaya çıkan bilgisayarların veri işleme ve depolama gücünün telekomünikasyon yeteneğiyle birleştiren uygulama ve teknolojileri ifade etmektedir.⁶⁸

Bilişim teknolojisi aynı zamanda bilginin üretilmesi, işlenmesi, saklanması, iletiminde kullanılan araçlar ve organizasyondaki bu araçların karar verme sürecinin diğer süreçler üzerindeki etkisi olarak da tanımlanabilir.⁶⁹

Yine bilişim teknolojisi kavramı; bilginin, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin kullanılarak elde edilmesi, işlenmesi depolanması ve dağıtımını olarak da tanımlamak mümkündür.⁷⁰

Bu tanımlar ışığında bilişim teknolojisinin temel şablonunun temel teknolojiler, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu tanımlardan farklı olarak bazılarına göre ise; bilginin toplanması, saklanması ve yayımında,

⁶⁶ Yasin Özarslan, a.g.t s.42.

⁶⁷ Türk Dil Kurumu

<http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF4376734BED947CD>
E&Kelime=bili%c5%9fim 15.10.2010 17:00

⁶⁸ Doğan Can, a.g.t s.12.

⁶⁹ Devrim Yücel, Haluk Erkut, (2003), Bilişim Teknolojilerinin Çalışma Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2, İstanbul: s. 49-59

⁷⁰ Ali Şükrü Çetinkaya, a.g.t s.6.

mühendislik ve yönetim tekniklerinin kullanıldığı teknolojiler ve bunlarla ilişkili olarak sosyal, ekonomik ve kültürel yapılanmalar bilişim teknolojisini oluşturmaktadır.⁷¹

2.4. STK'LARIN KAYNAKLARA ULAŞMADA KULLANDIKLARI BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

STK'ların kaynaklara ulaşmada kullandıkları bilişim teknolojilerini; televizyon, internet, basılı materyal kullanımı, dergi, radyo, gazete, billboardlar, seminer ve konferanslar olarak sekiz başlık altında inceleyebiliriz. Burada öncelikle STK'ların kaynaklara ulaşmada dikkat etmesi gereken bazı noktaların altını çizmek daha da faydalı olacaktır. Bunlar⁷²;

- Paranın ve bağışın kimden ve ne zaman isteneceğinin tespiti için iyi bir araştırma yapılması gereklidir.
- Mutlaka STK'nın faaliyet alanı ile bağış talebinde bulunulacak kişi ya da kuruluşların ilgi alanları, eğilimleri ve bağış konusundaki yaklaşımlarının incelenmesi gerekir.
- Projeyi tanıtan istek ve dilekler kısa ve öz olmalıdır.
- Bağışçının imkânları doğrultusunda eğer özel bir tanıtım yapılabiliriyorsa bununla ilgili çalışmaların genelden özele kaydırılmak suretiyle gerçekleştirilmesine dikkat edilmelidir.
- Bağışçıya toplanan bağışlar ile ilgili STK'nın yatırım ve imkanlarının neler olduğu konusunda doğru ve net bilgiler verilmelidir.
- Etkin bir görüşme sağlanabilmesi için abartıya girilmeden kuruluşla ilgili olumlu tecrübelerin yansıtılması yeterli olacaktır.
- Bütçenin basit ve net bir biçimde ortaya konulması gerekmektedir.
- Görüşmeye gidilmeden önce olumlu geçmeme olasılığını ön planda düşünülmüş olması karamsarlığa geçişi engelleyecek belki de görüşmenin bir noktadan sonra pozitif hale geçebilmesine destek olabilecek bir yaklaşım görülebilecektir.

⁷¹ Yasin Arslan, a.g.t s.44.

⁷² Ebru Nurluoğlu, (2005), *Halkla İlişkiler ve Reklam Faaliyetlerinin Sivil Toplum Kuruluşlarının Tanıtımındaki Rolü*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul: s.41-42.

- Gelen bağışlara en kısa zamanda cevap verilmeli ve mektup, ödül, yüz yüze görüşmeler ve törenlerle teşekkür edilmelidir.

STK'lar için birinci öneme sahip unsur olan finansal kaynaklar; STK'nın amaçlarına ulaşmasında, sürdürülebilir devamlılığının sağlanmasında, kendisine bağışta bulunanların veya bulunmayı düşünenlerin STK'ya yönelimlerinin olmasına, istikrarlı bir örgütlenme politikasının sağlanabilmesine, bu sektörde lider olabilmek için çağdaş ve teknolojik gereklerle donatılmış bir teknik ve örgütsel yapıya sahip olmasına, misyon ve vizyonunu ortaya koymada veya gerçekleştirmede başarılı olabilmesine kısaca STK'nın varoluş nedenlerine ulaşabilmesinde büyük bir etkiye sahiptir. Bu kaynakları elde edemediği takdirde yukarıda saydığımız hedeflerin herhangi birisine ulaşabilmeleri mümkün olmayacaktır.

2.4.1. Televizyon

Televizyon görsel teknoloji olarak STK'ların büyük kitlelere ulaşmalarında ve kendilerini daha geniş anlamda tanıtımalarında büyük bir fayda sağlayan bilişim teknolojilerinin başında gelmektedir. Genel olarak STK'lar televizyonu üç değişik şekilde kendi amaçlarını gerçekleştirmede kullanırlar. Bunlardan ilki tanınmış kişilerin kullanılması, ikincisi değişik TV kuruluşlarına vermiş oldukları kendi proje, tanıtım, bağış vs. kampanyalarını duyurdukları reklam çalışmaları ve sonuncusu da kendilerinin yapımını üstlenmiş oldukları programlar veya yine TV şirketleri tarafından gerçekleştirilen programlardır. Her üç durumda da STK'lar finansal kaynaklara ulaşabilecekleri hedef kitlelerine ve mevcut bağışçı gruplarına etkin bir şekilde ulaşabilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

2.4.2. İnternet

İnterneti bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan uluslararası bilgi iletişim ağı olarak

tanımlanmaktadır.⁷³ İnterneti biraz daha ticari ve bilgi paylaşımı içeriğiyle tanımlayacak olursak; dünya üzerinde mevcut milyonlarca ağın birbirleriyle ortak bir protokol kapsamında iletişim kurmasını ve birbirinin kaynaklarını paylaşmasını sağlayan bir ağ olarak ifade edebiliriz.⁷⁴ Diğer bir ifadeyle internet herhangi bir ortak ağ ya da şebekeler yoluyla bilginin paylaşımıdır. Başka bir tanımla da internet, ticari anlamda ağ sağlayıcıların yardımıyla iletişimin ve bilgi paylaşımının gerçekleştiği bilişim teknolojilerinden biridir. Örnek olarak ağ sağlayıcılar, TNET ve Smile Adsl verilebilir.

İşletmeler ve konumuz olan STK'lar açısından internet kavramına baktığımızda internetin işletmelere ve STK'lara gerçekleştirmek istedikleri amaç ve hedeflerine ulaşmada farklı kullanım alanları yarattığını ve büyük faydalar sağladığını görmekteyiz. STK'lar açısından baktığımızda günümüzde kendine ait bir WEB adresine sahip olmayan STK sayısının yok denecek kadar az olduğunu görmekteyiz. STK'ların televizyondan sonra mevcut ve potansiyel bağışçılarında ulaşabilecekleri en önemli kitlesel araç internettir. İnternet sayesinde özellikle kendileriyle ilgili bilgileri daha detaylı ve kapsamlı bir şekilde hem bağışçılarında, hem paydaşlarında hem de uluslararası ilgili kişilere kısa sürede ve hızlı bir şekilde ulaştırmaları mümkün olmaktadır. Bu anlamda internet STK'lara zaman, yer, şekil ve para faydası sağlayarak projeler konusunda sağlamaları gereken koordinasyonu da kolay bir şekilde bu teknoloji yardımıyla gerçekleştirebilmektedirler.

2.4.3. Basılı Materyal Kullanımı

STK'lar finansal kaynaklara ulaşmada bazı basılı malzemeleri kullanabilirler. Bunlar; kartpostal, e-kart, broşür, afiş, davetiye, tanıtım kitapçığı ve posterler olabilir. Son yıllarda özellikle kartpostallarda basılı malzemedan dijital ortam olan internet ortamına bir geçiş söz konusudur.

⁷³ Türk Dil Kurumu

<http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CD&Kelime=genel%20a%c4%9f> 15.11.2010 12:10

⁷⁴ <http://www.girisim.com.tr/bankatek/sayi14/bilisim.htm> 17.12.2010 14:00

2.4.4. Dergi

Dergileri; alış veriş ve tüketici, arkeoloji, avcılık, bilişim ve teknoloji, çizgi roman, çocuk, denizcilik ve dalış, din ve tasavvuf, sektörel, doğa-gezi-tatil, edebiyat ve sanat, ekonomi, yönetim, emlak, eğitim, fotoğrafçılık, gençlik, grafik tasarım, haber, aktüalite, havacılık, hobi ve beceri, hukuk, inşaat ve yapı, kadın, kişisel gelişim, lojistik, magazin, makine ve endüstri, mimarlık ve dekorasyon, mizah, mutfak ve yemek kültürü, müzik, otomobil ve motosiklet, popüler bilim, pc ve oyun, reklam ve pazarlama, sağlık, sinema ve tiyatro, spor, şehir ve yaşam, tv ve radyo, tarih, tarım ve gıda, üniversiteye hazırlık, yolcu ve zeka oyunları dergileri olmak üzere sınıflandırılması yapılmıştır.⁷⁵ STK'ların faaliyet konuları yukarıda sınıflandırılması yapılan dergilerle örtüştüğü durumlarda bu dergilere verilecek ilan, haber, röportaj ve broşür ile bağışçı kitlelere ulaşmaları mümkün olacaktır. Sınıflandırmaya bakıldığında belli konulara karşı ilgiye sahip okuyuculara hitap eden dergiler STK'nın konusuna bağılı olarak onlarla ilgili bilgilerin bulunması durumunda okuyucunun da ilgisini STK'ya çekebilecektir. Bir başka unsur derginin diğere basılı malzeme ve gazetelere göre kalıcılığının daha uzun süreli olması ve tek bir okuyucudan büyüyük gidebilecek bir okuyucu kitlesine tek bir dergi ile ulaşmanın da mümkün olduğu görünmektedir. Bu sayede STK için özel kitlelere dergiler yoluyla ulaşmak daha kolay olacaktır.

2.4.5. Radyo

Son yıllarda değışime uğramış olarak karşımıza çıkan radyolar, özellikle günümüzde iletişimin toplumsal boyuta ulaşmada etkinliğini ivmelendiren bir gelişmeye sahip durumdadır. Çoğu radyoda çalışan kişilerin daha profesyonel olması ve yapılan programların, çağrılan konukların seçilerek davet edilmesi radyolardan yayılan iletişimde kalitesini olumlu yönde etkileyen unsurlardan bir kaçıdır. Radyolar her türlü müzik yayının yanı sıra sosyal içerikli mesajlarla da izleyicilerini bu projeler konusunda bilgilendirmeye ve bilinçlendirmeye çabalarken hem kendi potansiyel dinleyici kitlelerini kendilerine bağımlı hale getirmeye hem de kurumsal sosyal sorumluluklarını yerine getirmeye çalışmaktadırlar. Günümüzde işletmeler arasında en büyük rekabetin kurumsal sosyal sorumlulukların ışığında yapılan proje ve gerçekleşen

⁷⁵ <http://www.dergiler.gen.al/> 18.12.2010 13:21

projelere verilecek sponsorluk desteğiyle gerçekleştiği görülmektedir. Rekabet edebilmek için her kurum kendi üzerine düşen sosyal sorumluluklarını yerine getirmelidir. İşte radyolarda hem bu anlamda hem de dinleyici kitlelerini arttırmak amacıyla STK'larla ilgili her türlü çalışmaya sıcak bakmaktadırlar.

2.4.6. Gazeteler

Özellikle İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana ve Kocaeli gibi büyük şehirlerde gazete içersine broşürler koyulmak suretiyle STK'lar hedef kitlelerine ulaşabilirler. Bu broşürler daha çok reklam verenler tarafından tercih edilmektedir. Maliyet açısından biraz yüksek olduğu için birçok STK tarafından tercih edilmeyebilir. Genellikle büyük ölçekli STK'lar bu yolu yöntemleri arasında düşünebilirler. Bunun dışında gazetelere verilen ilan ve haberler STK'lar için maliyet noktasında daha uygun olmaktadır. Özellikle son yıllarda işletmelerde rekabetin temel bir unsuru haline almaya başlayan sosyal sorumluk kavramı altında gazeteler de STK'lar ile ilgili ilan ve haberlere yer vermeye çalışmaktadırlar. Bu konuda STK'lara çok düşük ya da sıfır maliyetlerle gazeteler tarafından destek verilmektedir. Gazeteler aracılığıyla STK'lar potansiyel kitlelere ve mevcut bağışçılara amaç ve hedeflerini, projelerini, projelerden toplanan bağışların harcama kalemlerini ifade etmek suretiyle şeffaf bir kurum imajı ve kimliğini toplumsal yargılara açabilirler. Bu sayede STK'lar oluşan bu değerle daha çok bağışçı kitlelerin dikkatini çekerek finansal kaynak yaratabilirler.

2.4.7. Seminerler, Konferans ve Diğer Etkinlikler

STK'ların misyon, vizyon, amaç ve hedeflerine ulaşmada, finansal kaynakları sağlayacak kişilere ulaşmada kullandıkları bir başka yöntemse seminer ve konferanslardır. Seminer ve konferanslar STK'ların, mevcut ve potansiyel bağışçı durumundaki kişi, kurum ve kuruluşları yaptıkları faaliyetler hakkında bilgilendirmek, bilinçlendirmek, kendi alanları içinde bir kamuoyu oluşturabilmek amacıyla düzenlemiş oldukları organizasyonlardır. Genel olarak bağış toplama faaliyetlerini düzenledikleri toplantı ve verilen yemek etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirmektedirler. Bu organizasyonlardan seminer ve konferanslarla hedef kitlelere ulaşım ve gönüllük kavramının genişletilmesi, akşam yemeği, toplantı vs. organizasyonlarla da belirli

projeler dahilinde bu projelere yeterli finansal desteğin sağlanması ve yapılandırılması amaçlanmaktadır.

2.4.8. SMS Kampanyaları

Günümüzde iletişim teknolojilerindeki yaşanan gelişmelere paralel olarak STK'ların da bağış toplama yöntemlerinde çığır açan ve bağış toplama yöntemleri arasında ilk sıralara hızla tırmanarak yerini alan bilişim teknolojilerinden biri olan cep telefonu teknolojisidir. Bu teknolojinin hızla uydu teknolojileri sayesinde bütün dünyaya yayılması STK'ların kaynaklara ulaşmada kullanacağı önemli bir boyutun kapısını açmış ve bu fırsatı yakalamalarını sağlamıştır. Ülkemizde kullanılan Turkcell, Avea ve Vodafone iletişim hatları ile yapılan anlaşmalar doğrultusunda büyük ölçekli bağışın elde edildiği Short Message Service (Kısa İleti Hizmeti) SMS kampanyaları düzenlenmektedir. Özellikle son yıllarda organizasyon yapıları büyük STK'lar bu yöntemi daha çok kullanmaktadırlar.

2.4.9. Billboardlar

Günümüzde iletişim ve bilgisayar teknolojilerinde yaşanan gelişmeler billboardlarında hem boyutsal hem de işlevsel teknik özellikleri açısından aşama kaydetmesine neden olmuştur. Billboardlar da yaşanan teknolojik değişimlere ayak uydurmuş, birer basit ilan tahtası durumundan çıkmış ve görsel tasarımlarıyla hem göze hem de verilen mesaj, bilgi ve içerik açısından insan aklına nüfuz edici kapasitesiyle büyük dikkat çekmektedir. Yine son yıllarda tüm kuruluşların reklam kampanyalarında ve kendileriyle ilgili bilgilendirme çalışmalarında özellikle büyük şehirlerde kullanımı giderek artmaktadır.

2.5. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN BAZI STK'LARA ETKİSİ

Yaşamakta olduğumuz 21. yüzyılda bilişim teknolojilerinin hem toplum yapısına hem de gerçek ya da tüzel, kar amacı güden veya gütmeyen tüm işletmelerin faaliyetlerinde karşılaşılabilecekleri her boyutta çok büyük etkisi bulunmaktadır. Bunlar; bilişim teknolojilerinin rekabette zaman kavramı olarak ön plana çıkması, maliyetlerin

düşürülmesi ve verimliliğin artırılması, ürün kalite ve standartlarına olan olumlu etkisi, uzman sistemlerin hızla işletmelere girmesi ve beşeri yargı gücünün artması⁷⁶, daha kısa sürede üretimin yapılması, pazarlamanın bu etkiyle dönüşüm yaşaması, dağıtım kanallarını tamamen elektronik ortama dönüşmesi, örgüt yapılarının bu teknolojilere uygun yeniden organizasyonunun sağlanması, değişik stratejik işbirliklerinin kurulması ve özellikle STK'lar yönünden finansal kaynaklara ulaşma yolunda büyük bir devrim niteliğinde olması şeklinde etkilerini sayabiliriz.

Örgütler büyüyüp karmaşık bir hal aldıklarından üretim, lojistik, pazarlama, girişimci, müşteri ve tedarikçiler arasında yoğun bir bilgi toplama ve değişimi konusunda sorunların ortaya çıkması kaçınılmaz olmaktadır. Bu sorunların çözümünde kullanılan en etkin unsur yine bilişim teknolojileridir. Bilişim teknolojileri sektörler bazında rekabetin temelini değiştirdiği gibi, bu sektörlerde mevcut bulunan örgütlerinde yeteneklerini değiştirebilecek potansiyel bir güce sahiptir.⁷⁷ Bu örgütler içerisinde STK'ları da düşünmek yanlış olmayacaktır. Her ne kadar kar amacı gütmeyen kuruluşlar şeklinde ortaya çıkmış olsalar da son yıllarda kaynaklara ulaşabilmede yaşanan zorluklar düşünüldüğünde kendi aralarında gönüllü kazanma adına yapmış oldukları faaliyetlerin bir sonucu olarak da rekabet kavramı karşımıza çıkmaktadır. Rekabetin ortaya çıkması STK'ların da bu ortamda faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri ve amaçlarına ulaşabilmeleri için modern örgütlerin en önemli rekabet aracı olan bilişim teknolojilerinin etkin kullanımından geçmektedir. Bilişim teknolojilerinin etkin kullanımı kendileri için gerekli olan finansal kaynaklara ulaşmayı da bir anlamda kolaylaştıracak bir etken durumundadır.

STK'lar bilişim teknolojilerini en çok sosyal sorumluluk projeleri altında gerçekleşen sponsorluk çalışmalarında kullanmaktadırlar. Tüm kurum ve kuruluşların itibarlarını arttırmaya yönelik olarak sosyal sorumluluklarını ön plana çıkarmak amacıyla özellikle STK'lar ile işbirliği içinde çeşitli projelere katıldıkları ve bu projeleri destekleyici olarak sponsor oldukları son yıllarda sıkça karşılaşılan bir görüntüdür. Bu çalışmaların faydası kuruluşlar yönünden bakıldığında etkinliği üst seviyede olan

⁷⁶ Sevil Bozbay, (2007), *Bilişim Teknolojilerinin İşletmelerde İletişim ve Karar Alma Faaliyetlerine Etkileri: Kütahya İlinde Faaliyet Gösteren Banka Şubelerinde Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya: s.26-30.

⁷⁷ Meryem Aybas, a.g.t s.173.

projelere katılımın gerçekleşmesiyle kuruluşların çok büyük maliyetlere katlanmadan reklam ve halkla ilişkiler çalışmalarının gerçekleştirilmesi kendilerinin tanıtımının sağlanmasıdır. STK'larının yönünden bakıldığında ise amaç ve hedeflerine ulaşacak faaliyetlerini gerçekleştirecek finansal kaynaklara ulaşmalarının sağlanmış olmasıdır. Sosyal sorumluluk projelerinin büyük bir çoğunluğunun tanıtımında genelde bilişim teknolojilerinin kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan bilişim teknolojilerinin başında, görsel ve işitsel medya (TV, radyo, gazete, dergi vb.) gelmektedir. Bunun dışında özellikle internet, billboardlar, basılı materyaller (broşür, e-kart, afiş, davetiye, poster vb.), seminer, konferans ve sempozyumlar kullanılmaktadır.

Bu bölümde STK'ların finansal kaynaklarını yaratmada etkin olarak kullandıkları bilişim teknolojilerinin etkisini başlıca büyük STK'lar gerçekleştirmiş oldukları çalışmalar üzerinden vermeye ve bu konuya dikkat çekilmeye çalışılacaktır.

2.5.1. Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV)

STK'ların finansal kaynaklara ulaşabilmesi kendilerinin etkin bir şekilde tanıtımının yapılmasıyla paralellik göstermektedir. Kamu tarafından ya da potansiyel gönüllüler tarafından bilinmeyen bir STK'nın kaynak bulması da düşünülemez. Bir takım sosyal içerikli projeler ile tüm potansiyel gönüllülere ulaşmak bu projelerde bilişimde etkin kullanılmasıyla daha hızlı ve olumlu olarak gerçekleşebilir. Bu anlamda bilişim teknolojilerinin etkin kullanımının gerçekleştiği projelerden birisi olarak Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV)'in 2005 yılında başlatmış olduğu "7 Çok Geç" projesi gösterilebilir. Projeye geçmeden önce AÇEV'in kuruluşu ve amacı hakkında kısa bir bilgi vermek yararlı olacaktır.

AÇEV; 1982-1986 yılları arasında Boğaziçi Üniversitesi'nde okul öncesi çocukların eğitim durumlarıyla ilgili olarak Prof. Dr. Sevda Bekman, Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı ve Prof. Dr. Diane Sunar tarafından yürütülen bir araştırma projesi Türkiye'de bu konudaki çalışmaların çok yetersiz olduğunu, birçok çocuğun erken çocukluk döneminde eğitim alamadığını göstermiştir. Bu ihtiyacı karşılamak üzere araştırmayı yürüten akademisyenler tarafından alternatif bir ev merkezli okul öncesi eğitim programı olan Anne Çocuk Eğitim Programı (AÇEP) geliştirilmiş ve uygulanmaya başlamıştır. Bir süre proje halinde yürütülen çalışmalar Vakfın Yönetim

Kurulu Başkanı Ayşen Özyeğin'in de katılımıyla kurumsal bir yapıya kavuşturulmuş ve 1993 yılında Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) kurulmuştur.⁷⁸

Birçok projeye imza atan AÇEV'in "7 Çok Geç" adlı projesinin ise tanıtım aşamaları şu şekilde gerçekleşmiştir.⁷⁹ 2 Mart 2005 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen ve kampanyaya katılan bütün ortaklarının katılımıyla gerçekleştirilen bir basın toplantısıyla "7 Çok Geç Kampanyası" kamuoyunun dikkatine sunulmuştur. Bu toplantıda kampanyada bir araya gelen 7 sivil toplum kuruluşunun temsilcileri de yer almıştır. Bu kampanya ortakları şu STK'lardan oluşmaktadır; Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV), Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD), Eğitim Reformu Girişimi (ERG), Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı (KEDV), Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV), Türk Eğitim Vakfı (TEV) ve Vehbi Koç Vakfı (VKV)'dır. Basın toplantısına 27 yayın organından 38 basın mensubu katılmıştır. Kampanya ile ilgili olarak yazılı ve görsel medyada pek çok haber yayınlanmıştır. Basın toplantısının ardından pek çok köşe yazarı ve gazeteci ile bire bir görüşmeler yapılmış ve bunların pek çoğu da medyada haber olarak yer almıştır.

3 Mart 2005 tarihi itibarıyla, medya kuruluşlarının verdiği destek ile kampanyaya ilişkin basın ilanlarıyla, televizyon ve radyo ile ilgili faaliyetler yayınlanmaya başlamış, 2 ay boyunca yoğun bir biçimde medya platformlarında yer bulmuştur. Ayrıca, Türkiye'de ilk kez toplumsal destek ve bilinç oluşturma temelli bir kampanyanın kendini ifade edebileceği bir platform oluşturulmuş, Açık Radyo 94.9 frekansından 2 aylık süre boyunca "7 Çok Geç" programı yayınlanmıştır. TV8 televizyon kanalında hafta içi her gün canlı olarak yayınlanan kadınlara yönelik "A'dan Z'ye" adlı programda, 15 Nisan tarihinden başlayarak 17 hafta boyunca haftada iki gün AÇEV ile ilgili bilgilendirme programı gerçekleştirilmiştir. "A'dan Z'ye" adlı programda 10 dakikalık süre içerisinde AÇEV temsilcileri Vakfın programları, uygulamaları ve kampanyanın çalışmaları hakkında kamuoyuna bilgi aktarmışlardır.

2007 yılında kampanyanın ikinci dönem çalışmaları kapsamında da aileleri bilgilendirici çalışmalar yapılmış, görsel tanıtım malzemeleriyle kamuoyuna ulaşılmaya çalışılmıştır. Erken çocukluk eğitiminin (EÇE) önemini anlatan ve okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak için çağrıda bulunan TV programı ve basın ilanları tasarlanmıştır. 0-30

⁷⁸ <http://www.acev.org/content.php?id=1&lang=tr> 19.04.2011 14:45

⁷⁹ <http://www.7cokgec.org/etkinlikler.php> 13.04.2011 10:30

sn'lik televizyon ve radyo programı, gazete ve dergi ilanları medya kuruluşlarından alınan destek ile televizyonlarda ve gazetelerde yoğun bir şekilde yayınlanmıştır. 2005 yılından bu yana yürütülen medya çalışmaları sonucunda 534 gazete ve dergi haberi, okul öncesi eğitime ilişkin bir yazı dizisi, 328 gazete ve dergi ilanı, 141 TV haberi, 3.908 TV spotu, şifreli kanallarda 7054 aile eğitim spotu ve 35 radyo spotu ücretsiz olarak yayınlanmıştır.

Televizyon programları işleminden geçirilerek sinema gösterimine uyarlanmıştır. Film şirketlerinden sağlanan destekle İstanbul, Ankara ve İzmir'de, 15 Nisan 2005 tarihinde başlamak üzere 3 hafta boyunca 80 sinema salonunda gösterimde bulunulmuştur. 2007 yılında başlatılan kampanyanın ikinci dönem çalışmalarında ise 30 sinema salonunda daha kampanyanın tanıtımıyla ilgili gösterim gerçekleştirilmiştir.

Kampanya döneminde 50'nin üzerinde kuruluştan destek alınmıştır. Marks and Spencer, GAP, Gima, Filiz Makarna, Henkel, Boyut Yayıncılık, Sistem Yayıncılık, Dimes, Danone gibi özel sektör firmaları da kendilerine ait ürünlerin bazılarında 7 Çok Geç logosunu kullanmıştır.

Kampanya süresince kullanılan bilişim teknolojilerinin etkin kullanılması sonucu kampanyanın sürecini olumlu olarak etkilemiş, potansiyel bağışçı veya gönüllülerin ve tüm toplumun dikkati kampanyaya çekilerek hedeflenen finansal kaynakların AÇEV önderliğinde toplanmasında büyük bir başarı sağlanmıştır.

2001 yılı itibariyle de Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) işbirliğinde geliştirilen, 65 bölümlük dizi halinde hazırlanan "Benimle Oynar mısın" programını 2002 yılının ilk yarısında yayınlanmış ve 4 sezon boyunca devam etmiştir. "Benimle Oynar mısın?" eğitici ve eğlendirici bir çocuk programı olarak tasarlanmıştır. Programa 3 yıl ara verildikten sonra 2008 yılı itibariyle yeniden başlama kararı alınmış ve 100 yeni bölüm için AÇEV'in program danışmanlığında TRT tarafından yapım çalışmaları üstlenilmiştir. Yeni dönemde programın hedefleri AÇEV tarafından belirlenmekte ve ayrıca senaryo danışmanlığı yapılmaktadır.⁸⁰

AÇEV'in okuma yazma eğitimlerini televizyona taşıma projesi, Kanal D ile işbirliğinde "Bizim Sınıf" projesiyle hayata geçirilmiş ve proje 2005 yılının 27 Haziran-

⁸⁰ <http://www.acev.org/educationdetail.php?id=11&lang=tr> 21.12.2010 14:15

19 Eylül tarihleri arasında haftanın 5 günü 09.30-11.30 saatleri arasında yayınlanan kadın programı formatında altında “Bizim Sınıf” adıyla televizyonda yer almıştır.⁸¹

AÇEV’in eğitimlerini televizyona taşıma hedefleri doğrultusunda bir başka çalışma NTV işbirliğinde gerçekleştirilen ve BADEP’in (Baba Destek Programı) tanıtılması, babalığın önemi ve babalık konularına kamuoyunun dikkatinin çekilmesi amacıyla 8 bölümlük “Baba Olmak Güzel Şey” adlı bir program hazırlanmıştır. 2006 yılı 7 Ekim tarihi itibarıyla 8 hafta boyunca Cumartesi günleri 11:20’de yayınlanan programın aynı dönemde Pazar günleri de saat 06:00’da tekrarı yayınlanmıştır.⁸²

Bu programlar AÇEV’in kendini tanıtmak ve aynı zamanda bölüm karşılığında elde edebileceği gelir düşünüldüğünde kendisi için finans kaynağı durumunda olduğu söylenebilir. Programın bütün finansı TV kuruluşları tarafından gerçekleştirilmiş olsa bile STK’nun amaç ve hedeflerine ulaşmada kullanmış olduğu bilişim teknolojisi (TV, radyo vb.) bu çalışmalarda da yine etkinliğini ortaya koymakta dolaylı yönden de olsa faaliyetlerinde kullanacakları finansal kaynağa bir şekilde ulaşmalarında STK’lara yardımcı olmaktadır.

2.5.2. Alternatif Yaşam Derneği (AYDER)

AYDER’in kuruluş öyküsü 1998 yılında başlayan Dalmak Özgürlüktür projesine uzanır. Büyük başarılarla imza atmış bu proje sonrasında yoluna 2002 yılında Alternatif Kamp projesi ile devam eden AYDER, engelliler için ürettiği sosyal girişimler ile Türkiye’de ilkleri gerçekleştirmeye başlamış olan bir STK’dır. Amaçları; AYDER tüm engelli ve sosyal dezavantajlı gruplar için eğitim, kültür, spor, turizm, sağlık ve sosyal içerikli yenilikçi ve alternatif projeler üreterek, bu büyük azınlığı toplumsal yaşama bağımsız olarak katılabilen, aktif ve üretken bir çoğunluğa dönüştürmeyi amaçlar. Toplumun kanayan büyük bir yarası olan engellilik ile çalışmalarını sadece hedef grubuna yönelik çalışmalarla kısıtlamayan AYDER, Türkiye’de engellilik konusunda farkındalık yaratmayı, engellilere ve sosyal dezavantajlı insanlara karşı her türlü

⁸¹ <http://www.acev.org/educationdetail.php?id=12&lang=tr> 21.12.2010 14:20

⁸² <http://www.acev.org/educationdetail.php?id=13&lang=tr> 21.12.2010 15:00

ayrımcılığa, eşitsizliğe ve önyargıya karşı mücadele etmeyi ve toplumda bu konuda sağlıklı bir bilinç uyandırmayı hedeflemektedir.⁸³

2008 yılında Alternatif Yaşam Derneği (AYDER), Türkiye Vodafone Vakfı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliğiyle başlayan, Beşiktaş Belediyesinin de mekan tahsis ettiği bu projede amaç; engelli ve sosyal dezavantajlı gençlere konusunda uzman eğitmenler tarafından ücretsiz kültür ve sanat eğitimleri verilerek bu çalışmalar sonucunda engellilerin atölye eğitimlerini tamamladıklarında branşlarında iş edinebilecek yetkinliğe kavuşmaları hedeflenen bir başka etkinliği yüksek proje “Düşler Akademisi” adlı projedir.

“Düşler Akademisi” projesi etkin anlamda bilişim teknolojilerinin kullanıldığı bir çalışmadır. Yapılan proje kapsamında görsel basın ve internet yoluyla gerçekleştirilen tanıtım faaliyetleri ile ilgili veriler tablolar halinde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2.1’de TV görünürlülüğü ile ilgili durum görülmektedir. Tablo incelendiğinde yalnızca 2008 Kasım ayı içerisinde toplamda 18.749 sn yani yaklaşık 312 dakika projenin tanıtımı için TV yayınları kullanılmıştır. Bunun sonucu olarak da yüksek değerde kazanım elde edilmiştir.

⁸³ <http://www.ayder.org.tr/ayder.php> 20.04.2011 12:50

Tablo 2.1: Düşler Akademisi TV Görünürlülüğü⁸⁴

Kanal Adı	Program Adı	Anahtar Sözcük	Yayın Tarihi	Yayın Zamanı	Yayın Saati	Süresi	Saniye
Star TV	Ana Haber Bülteni	Düşler Akademisi -	28.12.2008	Prime Time	19:56:16	00:03:36	216
TRT Int.	Haberci	Alternatif Yaşam Derneği	25.12.2008	Off-Prime Time	18:13:52	00:18:10	1090
Kanal 1	Özlem Gürses ile 1 Bakış	Ercan Total	18.12.2008	Off-Prime Time	07:22:52	00:17:27	1047
Kanal 1	Özlem Gürses ile 1 Bakış	Ercan Total	18.12.2008	Off-Prime Time	06:40:02	00:40:53	2453
Kanal 1	Özlem Gürses ile 1 Bakış	Ercan Total	18.12.2008	Off-Prime Time	05:35:48	01:02:19	3739
Kanal 1	Özlem Gürses ile 1 Bakış	Ercan Total	17.12.2008	Off-Prime Time	16:59:25	00:05:38	338
Kanal 1	Özlem Gürses ile 1 Bakış	Ercan Total	17.12.2008	Off-Prime Time	16:46:16	00:13:08	788
Kanal 1	Özlem Gürses ile 1 Bakış	Ercan Total	17.12.2008	Off-Prime Time	16:00:22	00:40:52	2452
Kanal 1	Özlem Gürses ile 1 Bakış	Ercan Total	17.12.2008	Off-Prime Time	14:52:28	01:02:21	3741
Kanal T	Psikiyatri Kliniği	Ercan Total	06.12.2008	Off-Prime Time	17:18:00	00:11:25	685
Kanal T	Psikiyatri Kliniği	Ercan Total	06.12.2008	Off-Prime Time	17:03:59	00:12:08	728

⁸⁴ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, Düşler Akademisi 1. Dönem Değerlendirme Raporu, 23.10.2010 11:30

“Düşler Akademisi” projesinin yazılı basında da geniş yer alması sağlanmış bu çalışmanın sonucunda da yaratılan maddi değer de 849.011 USD’ını bulmuştur.⁸⁵ Bu çalışmaların sonucu ile ilgili veriler Tablo 2.2’de görülmektedir.

Tablo 2.2: Düşler Akademisi Yazılı Basın Değerleri⁸⁶

Yayın	Yayın Tarihi	Başlık	Yayın Türü	Erişim	Tiraj	Dolar
Ekonometri	01.11.2008	Yeni Melek'ler Kanat Taktı	Dergi	24000	6000	\$165.332
Hotel Restaurant Food Hi-Tech	01.01.2009	Ayder Türkiye'nin Davos'u Olacak	Dergi	50800	12700	\$92
Eve	01.01.2009	En Moda Moda	Dergi	109400	27350	\$16.332
Eve	01.01.2009	En Moda Moda	Dergi	109400	27350	\$16.332
Hürriyet Cumartesi	03.01.2009	Bu Hafta Sona Ermeden	Gazete eki	1571898	523966	\$24.453
Hürriyet Cumartesi	03.01.2009	Bu Hafta Sona Ermeden	Gazete eki	1571898	523966	\$24.453
Star Cumartesi	03.01.2009	Bunları Duydunuz mu	Gazete eki	443052	147684	\$44.772
Gazete Beşiktaş	15.12.2008	Asena'nın Anısına	Gazete	36000	12000	\$923
Akşam Cumartesi	27.12.2008	Yeni Yıl Gecesi Partileyelim	Gazete eki	501918	167306	\$15.795

⁸⁵ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, Düşler Akademisi 1. Dönem Değerlendirme Raporu, 23.10.2010 11:30

⁸⁶ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, Düşler Akademisi 1. Dönem Değerlendirme Raporu, 23.10.2010 11:45

Tablo 2.2 (Devam): Düşler Akademisi Yazılı Basın Değerleri

Sabah	27.12.2008	Yılbaşını Hiç Beklemeyin Eğlence Çoktan Başladı	Gazete	1217880	405960	\$76.369
Sabah	27.12.2008	Yılbaşını Hiç Beklemeyin Eğlence Çoktan Başladı	Gazete	1217880	405960	\$76.369
Sabah Ankara	27.12.2008	Yılbaşını Hiç Beklemeyin Eğlence Çoktan Başladı	Gazete eki	1217880	405960	\$4.890
Hürriyet Cuma	26.12.2008	Bu Hafta Sona Ermeden	Gazete eki	1471113	490371	\$35.799
Hürriyet Cuma	26.12.2008	Bu Hafta Sona Ermeden	Gazete eki	1471113	490371	\$35.799
Sabah la Günaydın	25.12.2008	Engelsizlere Özel Yeni Yıl Partisi	Gazete eki	1217880	405960	\$1.412
Telekom Dünyası	01.11.2008	Ahmet Ulubay	Dergi	38800	9700	\$10.661
Anayurt	12.12.2008	Rize Turizm Merkezi Olacak	Gazete	36000	12000	\$170
Cumhuriyet Kitap	04.12.2008	Sihirli Değnek	Gazete eki	194304	64768	\$1.104
Cumhuriyet Kitap	04.12.2008	Sihirli Değnek	Gazete eki	194304	64768	\$1.104
Son Söz	01.12.2008	İkizdere Vadisi Rize'de Turizmde İkinci Adres	Gazete	10500	3500	\$1.224
Hürriyet Trendy	24.11.2008	Ne Var Ne Yok	Gazete eki	1501557	500519	\$4.273

Tablo 2.2 (Devam): Düşler Akademisi Yazılı Basın Değerleri

Hürriyet Trendy	24.11.2008	Ne Var Ne Yok	Gazete eki	1501557	500519	\$4.273
Hürriyet Trendy	24.11.2008	Ne Var Ne Yok	Gazete eki	1501557	500519	\$4.273
Hürriyet Trendy	24.11.2008	Ne Var Ne Yok	Gazete eki	1501557	500519	\$4.273
Sabah	23.11.2008	Engellilere Ücretsiz Eğitim	Gazete	1232955	410985	\$9.334
Sabah	23.11.2008	Engellilere Ücretsiz Eğitim	Gazete	1232955	410985	\$9.334
Evrensel	18.11.2008	Ayder Korunmayacak	Gazete	27000	9000	\$164
Hürriyet Cumartesi	08.11.2008	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak	Gazete eki	1650000	550000	\$25.246
Hürriyet Cumartesi	08.11.2008	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü	Gazete eki	1650000	550000	\$25.246
Hürriyet Cumartesi	08.11.2008	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak	Gazete eki	1650000	550000	\$25.246
Hürriyet Cumartesi	08.11.2008	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak	Gazete eki	1650000	550000	\$25.246

“Düşler Akademisi” projesinin internet ortamında da tanıtımı amacıyla gerekli girişimlerde bulunulmuş ve Tablo2.3’de verilen internet sitelerinden projenin tanıtımı sağlanmıştır.

Tablo 2.3: Düşler Akademisi İnternet Görünürlülüğü⁸⁷

Portal	Yayın Tarihi	Anahtar Sözcük	Başlık
www.hurriyet.com.tr	10.01.2009	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Edebiyat Kooperatifine Girdim Daire için Değil Şiir İçin
www.hurriyet.com.tr	03.01.2009	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Bu Hafta Sona Ermeden
www.stargazete.com	03.01.2009	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Bunları Duydunuz Mu?
www.turkiyeturizm.com	02.01.2009	Ercan Tural	Airporttv'de Hello Turizm'den Çakmak Ve Tursab'tan Tural
www.turkiyeturizm.com	02.01.2009	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Airporttv'de Hello Turizm'den Çakmak Ve Tursab'tan Tural
www.turkiyeturizm.com	02.01.2009	Alternatif Yaşam Derneği	Airporttv'de Hello Turizm'den Çakmak Ve Tursab'tan Tural
www.aksam.com.tr	27.12.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Yeni Yıl Gecesi Partileyelim
www.sabah.com.tr	27.12.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Yılbaşını Hiç Beklemeyin Eğlence Çoktan Başladı
www.sabah.com.tr	27.12.2008	Alternatif Yaşam Derneği	Yılbaşını Hiç Beklemeyin Eğlence Çoktan Başladı
www.hurriyet.com.tr	26.12.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Bu Hafta Sona Ermeden
www.hurriyet.com.tr	26.12.2008	Www.duslerakademisi.org	Bu Hafta Sona Ermeden
www.gercekgundem.com	25.12.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	İlk Engelsiz Yılbaşı Partisi

⁸⁷ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194> 23.10.2010 14:30

Tablo 2.3 (Devam): Düşler Akademisi İnternet Görünürlülüğü

www.gercekgundem.com	25.12.2008	Alternatif Yaşam Derneği	İlk Engelsiz Yılbaşı Partisi
www.haber7.com	04.12.2008	Alternatif Yaşam Derneği	Engelsiz Yaşam İnsanlığın Ortak Düşü Olmalı
www.sabah.com.tr	22.11.2008	Ercan Tural	Haber Turu
www.sabah.com.tr	22.11.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Haber Turu
www.haber7.com	03.11.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	VODAFONE ĞLE Düşlere ENGEL KALKTI
www.avrasyahaber.net	14.11.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Düşler Akademisi Kapılarını Açıyor
www.avrasyahaber.net	14.11.2008	www.duslerakademisi.org	Düşler Akademisi Kapılarını Açıyor
www.avrasyahaber.net	14.11.2008	Alternatif Yaşam Derneği	Düşler Akademisi Kapılarını Açıyor
http://forum.isos.org.tr	14.11.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Düşler Akademisinde Açık Kapı Günü
http://forum.isos.org.tr	14.11.2008	www.duslerakademisi.org	Düşler Akademisinde Açık Kapı Günü
http://forum.isos.org.tr	14.11.2008	Alternatif Yaşam Derneği	Düşler Akademisinde Açık Kapı Günü
www.engelliler.biz	11.11.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Engelli ve Sosyal Dezavantajlı Gençler için Düşler Akademisi
www.engelliler.biz	11.11.2008	www.duslerakademisi.org	Engelli ve Sosyal Dezavantajlı Gençler için Düşler Akademisi
www.engelliler.biz	11.11.2008	www.duslerakademisi.org	Engelli ve Sosyal Dezavantajlı Gençler için Düşler Akademisi
www.engelliler.biz	11.11.2008	Alternatif Yaşam Derneği	Engelli ve Sosyal Dezavantajlı Gençler için Düşler Akademisi
www.ief.org.tr	14.11.2008	www.duslerakademisi.org	Düşler Akademisinde Açık Kapı Günü
www.ief.org.tr	14.11.2008	Alternatif Yaşam Derneği	Düşler Akademisinde Açık Kapı Günü

Tablo 2.3 (Devam): Düşler Akademisi İnternet Görünürlülüğü

www.hurriyet.com.tr	08.11.2008	Ercan Tural	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak 08 Kasım 2008
www.hurriyet.com.tr	08.11.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak 08 Kasım 2008
www.hurriyet.com.tr	08.11.2008	Alternatif Yaşam Derneği	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak 08 Kasım 2008
www.hurriyet.com.tr	08.11.2008	Ercan Tural	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak 08 Kasım 2008
www.hurriyet.com.tr	08.11.2008	Düşler Akademisi -Dreams Academy	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak 08 Kasım 2008
www.hurriyet.com.tr	08.11.2008	www.duslerakademisi.org	Engelli Sanatçılar İstanbul'un Ünlü Mekanlarında Sahneye Çıkacak 08 Kasım 2008

“Düşler Akademisi” projesinin yazılı ve görsel basındaki görünürlüğünün yüksekliği projeye katılım talebinin yüksek olmasını sağlamış ve projenin çıktılarının tüm Türkiye’de yayılmasına imkan vermiştir.⁸⁸ Aralık 2009 tarihinde Mikado tarafından yayınlanan “Düşler Akademisi Proje Değerlendirme Raporu” nda Aralık 2009 tarihine

⁸⁸ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, *Düşler Akademisi Rapor*, 23.10.2010 11:30

kadar gerçekleştirilen faaliyetlerin sonucu elde edilen kaynaklar ve bu kaynakların türü Tablo 2.4 ve Tablo 2.5’te verilmiştir.

Tablo 2.4: Düşler Akademisi Mikado Medya Verileri⁸⁹

Yayın Türü	Haber Adedi	Maddi Değeri (USD)
Elektronik Basın	111	-
Yazılı Basın	170	1,872,502
TV	37	93,265,038
Toplam		95,137,540

Tablo 2.5: Düşler Akademisi Yaratılan Toplam Maddi Değer⁹⁰

	Toplam Tutar (USD)
Gönüllü Saat	121,486
Medya Görünürlülüğü	95,137,540
Aynı Destekler	160,830
Toplam	95,419,856

Mikado tarafından hazırlanan bu raporda verilerle ilgili olarak yapılan yorum: “Projenin sponsorlukla sağlanmış olan bütçesinin (180.000 USD TVV, 40.000 DPT / UNDP) yanı sıra yarattığı maddi değer dikkat çekicidir. İşbirlikleri uzun süreli yapıldığından, maddi değer yaratma boyutunun devamlılığı beklenmektedir.”⁹¹ şeklinde yapılmıştır.

Bilişim teknolojilerini etkin kullanımı sonucunda geniş kitlelere ulaşım sağlanması sonucunda proje destek veren kuruluşların sayısı büyük ölçüde artış göstermiştir. Başlangıçta 4 adet kuruluş tarafından gerçekleştirilen “Düşler Akademisi”

⁸⁹ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, Düşler Akademisi Rapor, 23.10.2010 15:30

⁹⁰ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, Düşler Akademisi Rapor, 23.10.2010 16:30

⁹¹ <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, Düşler Akademisi Rapor, 23.10.2010 16:45

projesi Şu an destek veren, sponsorluk sağlayan, partneri haline gelen, ücret tahsis eden ve gönüllü sağlayan pek çok kuruluş tarafından destek verilmektedir. Bu kuruluşların listesi Tablo 2.6'da verilmiştir.

Tablo 2.6: Paydaş Katılımı Tablosu⁹²

Proje Ortakları	Destek	Partner	Sponsor	Gönüllü	Ücretli
Türkiye Vodafone Vakfı		X	X		
United Nations Development Programme		X	X		
DPT		X			
Alternatif Yaşam Derneği		X			
Beşiktaş Belediyesi		X			
Mikado Consulting	X	X		X	X
Devlet Planlama TeŐkilatı		X			
Kültür Sanat	Destek	Partner	Sponsor	Gönüllü	Ücretli
Akbank Sanat	X	X	X		
Pozitif	X		X		
Eylül Dance Studio	X	X		X	
Bilgi Üniversitesi	X			X	
Babylon	X			X	
Belmo Engelli Arabaları	X		X	X	
Eski Cambaz	X		X	X	
Ghetto	X			X	
MKM – Mustafa Kemal Merkezi	X				
OTTO – Santral	X			X	
ROXY Etkinlik Platformu	X			X	
Santral İstanbul	X				

⁹² <http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194>, *Düşler Akademisi Rapor*, 23.10.2010 16:00

Tablo 2.6 (Devam): Paydaş Katılımı Tablosu

Sivil Toplum	Destek	Partner	Sponsor	Gönüllü	Ücretli
Anne Işığı Özel Eğitim Merkezi				X	
Altı Nokta Körler Vakfı		X			
İşitme Engelliler Derneği	X			X	
Meme Sağlığı Derneği	X				
Metin Sabancı Plastik Çocuklar Vakfı	X				
Anne Işığı Özel Eğitim Merkezi	X				
Özel Sektör Gönüllüler Derneği	X				
TİV Türkiye İşitme Engelliler Vakfı	X				
Türkiye Özel Sporcular Spor Federasyonu	X	X			
Türkiye Sakatlar Derneği	X				
Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı	X				
Türkiye Sigorta Enstitüsü Vakfı	X			X	
Engelsiz Sanat Derneği	X			X	
İletişim ve Tanıtım	Destek	Partner	Sponsor	Gönüllü	Ücretli
Y&R Reklam Evi	X		X		
Etkin Tanıtım	X		X	X	
Euro.Message E-marketing Solutions	X		X		
Sayka Bilişim	X		X	X	X
Exways	X			X	

Tablo 2.6 (Devam): Paydaş Katılımı Tablosu

Benseno İletişim ve Etkinlik Yönetim Merkezi	X			X	
Dijivi	X			X	
VTR	X			X	
İZ TV	X			X	
Kurumsal Haberler			X		
NTV	X				
Pikselist	X			X	
Myspace	X				
Cocuk.com	X				
İstanbul.net	X				
Mobimag, Bant, Uniq süreli yayınları	X				
Cetvel Ajans	X			X	X
Grup Basım	X			X	X
Patika Yapım	X				
Medya Takip Merkezi			X		
Özel Sektör	Destek	Partner	Sponsor	Gönüllü	Ücretli
Akbank			X		
Mirora Translation & Consultanc	X			X	
İMA (İstanbul.Moda Akademisi)	X	X		X	
Braille Teknik	X			X	
Prodista	X				
Sandalyeci X			X		

Tablo 2.6 (Devam): Paydaş Katılımı Tablosu

SOS Ambulans			X		
Tish-o Tişört Baskı Tasarımı			X	X	
Yağmur Çocuklar Özel Eğitim Merkezi	X				
Yenibirış			X		
Borusan Telekom	X			X	
Doğuş Otomotion	X		X		
Genç Tur					X
Banvit			X		
Uluslararası	Destek	Partner	Sponsor	Gönüllü	Ücretli
IB	X	X			
Populare Musikkurse Kulturelle Bildung	X	X		X	
ENAT	X	X			
Design for All	X	X			
Global Compact	X	X			
Karawane2000	X	X			
ASHOKA	X	X			

“Düşler Akademisi” projesi başlangıç aşamasındaki katılımcı sayısının raporun sunulduğu andaki durumu ile karşılaştırıldığında bilişimin etkin kullanımının ne denli önemli olduğunu ortaya koyan örnek çalışmalardan biri durumundadır. Bu proje bilişimin etkin kullanımının sonucu olarak hem ulusal hem de uluslararası potansiyel katılımcıların dikkatinin çekilmesi ve finansal kaynak yaratılması açısından diğer STK’lar için önemli bir referans çalışma olarak gösterilebilir.

2.5.3. Tohum Otizm Vakfı (Tohum)

Tohum Otizm Vakfı Tohum Nisan 2001 tarihinde kurulmuş ve temelde kuruluş amacı; otizmlili ve gelişim sorunu olan çocukların erken tanısı ve eğitimidir. Çocuklar tüm yaşamları boyunca öğrenebildiklerinden daha fazlasını ilk beş yaşına kadar olan dönemde öğrenebilecek özelliktedir. Gerek sağlıklı, gerek gelişim sorunu olan çocuklara, özellikle okul öncesi dönemde verilen eğitimin, onların ileriki yaşlardaki eğitim ve başarı oranları ile doğrudan ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu nedenle Tohum Otizm Vakfı otizm tanısının 3 yaşından önce konması ve eğitime başlanması; çocuğa çok büyük bir iyileşme şansı verdiğini ve en az bağımlı bir birey olarak toplum içinde yer alabileceğini ve kaynaştırma eğitimi ya da normal eğitime devam edebileceğinin öngörmektedir.

08 Mayıs 2009 Cuma gecesi ünlü şovmen Beyazıt Öztürk'ün Kanal D'deki "Beyaz Show" programında Tohum Otizm Vakfı'nın "Otizmin farkındayım, onların yanındayım" isimli bilinçlendirme ve destek kampanyası gerçekleştirilmiştir. Gece TV'de gerçekleşen yardım kampanyası çığ gibi büyümüştür. Beyazıt Öztürk'ün ev sahipliği yaptığı programa, Sağlık Bakanı Recep Akdağ, Orhan Gencebay, Emel Sayın, Fatih Terim, Cem Yılmaz, Acun Ilıcalı, Hülya Avşar, Demet Akbağ, Kubat, Tuğba Büyüküstün, Cemal Hünel ve Prof. Dr. Yankı Yazgan gibi ünlülerde katılmış kampanyada toplanan bağış ilk yarım saat'te 250 bin TL'yi aşmıştır.

"Otizmin farkındayım, onların yanındayım" sloganıyla gerçekleştirilen geceye hem izleyiciler, hem de telefonlarıyla bağlanan hayırseverler ve iş adamları bağışlarda bulunmuştur. Program süresince gerçekleşen bir kısım yardımlar şu şekildedir:⁹³

"Beşiktaş'ın eski yöneticisi Bahattin Demir geceye 50 bin Euro bağışta bulunarak programa gelen özel yapım motoru aldı. Ağaoğlu Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkan Ali Ağaoğlu da canlı yayına telefonla katılarak Otistik Çocuklar için 100 bin TL bağışladığını açıkladı. "Beyaz Show Özel"e, Orhan Gencebay, Emel Sayın, Hülya Avşar, Cem Yılmaz, Demet Akbağ, Acun Ilıcalı, Kubat, Tuğba Büyüküstün, Cemal Hünel ve Prof. Dr. Yankı Yazgan, Teykin Dikinciler, Sevin Fadik Atasoy ve Fatih Erkoç katılımcılara çağrıda bulundu. Programın ilk bir saatlik diliminde toplanan bağış miktarının bir Milyon TL'yi aştığı görüldü. Ankaragücü kaptanı Ceyhun Eriş'te kampanyaya 10 bin TL bağışta bulunarak kampanyaya katıldı. İşadamı Selahattin Beyazıt

⁹³ http://www.magazinci.com/icerikler/magazin/beyazin-otistik-cocuklar-icin-baslattigi-kampanya-cigi-gibi-buyudu_18123.html 15.11.2010 12:15

kampanyaya 100 bin TL bağışlarken, MGD Başkanı Sinan Tosun da, MGD adına kampanyaya 2 bin TL bağışta bulunduğunu duyurdu. Kadir Has Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Can Has ta kampanyaya 50 bin TL, şahsı adına da 50 bin TL bağışta bulunduğunu açıkladı. Dünya Göz Hastanesi YK Başkanı Eray Kapıcıoğlu da kampanyaya 100 akülü sandalye ve 50 bin TL nakit para bağışı, odtistik çocukların ücretsiz göz muayenesini üstlenerek kampanyaya katıldı. Cem Yılmaz karikatür imzalayarak geceye renk katarken, gecenin ilerleyen saatlerinde kampanyaya yapılan nakit yardım miktarı 2 milyon 200 bin TL'nin üzerine çıktı. Mert Efe Aras ta 100 Bin TL bağışla kampanyaya destek oldu. İşadamı Berzan Mehmet Akgün de, Eda Şenocak adına kampanyaya Kars'da 2 bin metre kare arsa ve okul yapımını üstlenerek katıldığını belirtti. Sabahatin Düzenli adlı işadamı da okul yapımına bir iş makinesi tahsis edeceğini duyurdu.

Bağışçılar tüm operatörlerden “tohum” yazıp 5290’a SMS atarak, 0212 413 62 00 no’lu telefondan canlı bağlantı ile ya da Akbank, Garanti Bankası, Türkiye İş Bankası, Yapı Kredi Bankası, Vakıflar Bankası’nın 5055 numaralı Türk Lirası hesap numaralarına havale yapmak suretiyle otizmliler çocukların eğitimine destek olmuşlardır. Bu kampanyanın gerçekleşen rakamsal değerleri dikkate alındığında 2-3 saatlik zaman süresince bir STK’nın belki de bir yıl boyunca toplayamayacağı finansal kaynağı elde ettiği görülmektedir. Yapılan kampanya içerisinde bilişimin iki etkili unsuru olan SMS ve TV etkin bir şekilde kullanılmış ve potansiyel kitlenin konuya dikkatinin çekilmesi sağlanmıştır.

2.5.4. Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı (TESYEV)

18 Haziran 1999 tarihinde kurulan TESYEV amaç olarak; “Ülkemizde sayıları yedi milyon olarak ifade edilen engelli bireylerimizin, engelli olmayan bireylerimiz gibi tüm eğitim kurumlarından yararlanabilmelerini ve spor yaparak özgüvenini kazanmış mutlu birer birey olarak yaşamı paylaşmalarını sağlamak” olarak öngören bir STK’dır.⁹⁴

Son yıllarda Türkiye’deki STK’lar içerisinde bilişim teknolojilerini en etkin bir şekilde kullanan STK Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı (TESYEV)’dir. GS Kulübünün ve Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı (TESYEV)’in 2009 yılında ortak projesi olarak gerçekleştirdikleri “Sözün Bittiği Yer” adlı kampanya

⁹⁴ <http://www.tesyev.org/default.aspx?k=7&b=1> 20.04.2011 14:40

gerçekleştirilmiştir. Proje sonunda TESYEY sadece SMS gelirlerini almıştır. Bu da yaklaşık 50.000 TL civarındadır. Ancak o gecenin sponsorlarından ve bilet satışlarından elde edilen gelirin tamamı Galatasaray Kulübü'ne gitmiştir. Buna da yaklaşık olarak rakam vermek gerekirse TESYEY'e sağlanan yardım gelirin 10 katı olduğunu söyleyebiliriz.⁹⁵ Bu da TESYEY için yaklaşık olarak 500.000 TL finansal kaynak anlamına gelmektedir.

TESYEY Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Yavuz KOCAÖMER, her pazartesi Posta Gazetesi "Çengelli İğne" köşesinde, her Cumartesi Milliyet Gazetesi Spor Bölümünde, her ayın ilk Çarşamba günü Fanatik Gazetesi "NO Problem" sayfasında engellilere yazıları ile desteğini sürdürmekte ve derneğin gönüllüler ve bağışçılar tarafından tanınmasına yardımcı olmaktadır.⁹⁶

TESYEY her sene Dünya Engelliler Günü kapsamında düzenlediği geleneksel balosunu bu yıl Çırağan Sarayı'nda 10 Nisan 2010 tarihinde düzenlemiştir. "Düşler Engel Tanımaz" adını verdiği baloda geliri TESYEY'e bırakılacak bir müzayede de yapılmıştır. Bu konuyla ilgili haberler internet sitelerinde ve bazı yayın organlarında yer almıştır.⁹⁷ Bu aynı zamanda yapılan çalışmaların hedef kitlelere duyurulması, bilgilendirme amaçlı olması ve potansiyel bağışçıların ilgisinin çekilmesi anlamında önemlidir.

11 Mart 2008 tarihinde; TESYEY, Aks Televizyon Reklamcılık ve Filmcilik San.A.Ş. ve Acun Ilıcalı Prodüksiyon ile yapılan işbirliği sonucunda, Tesyev Mütevelli Heyeti Üyesi Acun Ilıcalı'nın Show TV'de yayınlanan yarışma programı "Var mısın Yok musun" 'da TESYEY yararına "Engelleri Kaldıralım" kampanyası yapılmıştır. Fakir zengin herkes canlı yayındaki kampanyaya gönül vermiş, bağışlar 4 milyon YTL'yi aşmıştır.⁹⁸ Bu bağışların büyük bir kısmı DESTEK yazılıp 5633 gönderilen SMS ve internet üzerinden bankalara gönderilen bağışlar oluşturmaktadır. Bir kısım bağışta taahhütlerden meydana gelmektedir.

⁹⁵ <http://www.medyatava.com/haber.asp?id=63387> 18.12.2010 22:30

⁹⁶ <http://www.tesyev.org/default.aspx?k=10&b=11> 18.12.2010 23:01

⁹⁷ <http://www.tesyev.org/default.aspx?k=1&b=5&i=998> 28.01.2011 19:21

⁹⁸ <http://www.bilgifabrikam.com/acun-ilicali-ile-ikinci-engelleri-kaldiralim-kampanyasi-engelliler-icin-sizde-bagis-yapin/> 14.09.2010 22:15

Aynı kampanyanın ikincisi 15 Mart 2009 tarihinde gerçekleştirilmiş program sırasında toplam 4 milyon 274 bin TL toplanmıştır.⁹⁹ Bunun 2 milyon 071 bin TL'si SMS yoluyla gelmiştir. Telefonla canlı yayına bağlanarak taahhütte bulunanların bildirdiği miktar ise 2 milyon 203 bin TL'dir. Bağış taahhütlerinin sadece 892 bin TL'si internet yoluyla TESYEV'in banka hesaplarına yatmıştır. Burada bağış toplamı çerisinde bilişim teknolojilerinin ne etkin olduğu gözden kaçmamalıdır. Toplam bağışın yaklaşık 50'si SMS'lerden, %20-25 arasında bir bağışta internet yoluyla gerçekleşmiştir. Bağışın toplanma süresi yaklaşık 4-5 saattir. Zaman kavramı da göz önüne alınırsa bilişim yoluyla gerçekleştirilen çalışmaların STK'ların finansal kaynaklara ulaşma yolunda ne kadar büyük bir önem taşıdığı ortadadır.

Yine bu kampanyanın üçüncüsü 13 Mart 2011 Pazar gecesi Yetenek Siziniz Türkiye'nin özel bölümünde "Engelleri Kaldırılım" kampanyası kapsamında engelliler için özel bir gece düzenlenerek gerçekleştirilmiştir. Yerli ve yabancılardan oluşan 15 engellinin canlı yayında performans sergilediği yardım gecesinde, milyonlar ekran başına kilitlendi. Engel tanımayan engellilerin birbirinden ilginç şovları, Acun Ilıcalı, Hülya Avşar ve Ali Taran'dan oluşan dev jüri başta olmak üzere tüm seyircileri hayretler içerisinde bırakmıştır. Geceye birçok ünlü isim de telefonla bağlanarak yardım da bulunmuş, TESYEV işbirliğiyle düzenlenen gecede yaklaşık 5 milyon TL toplanmıştır.¹⁰⁰ Bu toplanan bağışın 14 Mart 2011 itibariyle yaklaşık 3 Milyon TL'si SMS'lerden, 700 bin TL'si internet yoluyla diğer kalan kısmı da taahhütlerden meydana gelmektedir.

Show TV'de yayınlanan 'Var mısın Yok musun' adlı yarışmanın sunucusu Acun Ilıcalı'nın, TESYEV (Türkiye Engelliler Spor Yardım ve Eğitim Vakfı) ile birlikte düzenlediği "Engelleri Kaldırılım" yardım kampanyası büyük yankı uyandırmıştır. "Engelleri Kaldırılım" kampanyası toplumun dikkatinin çekecek çalışmaların yapılması durumunda toplumun da bu tip konulara ne kadar duyarlı olduğu kez daha ortaya çıkaran bir çalışma olarak görülebilecek bir STK faaliyetidir. STK'ların bilişimi etkin

⁹⁹ [http://www.posta.com.tr/turkiye/YazarHaberDetay/_Engelleri_Kaldiralim__Kampanyasi.htm?](http://www.posta.com.tr/turkiye/YazarHaberDetay/_Engelleri_Kaldiralim__Kampanyasi.htm?ArticleID=1132)

ArticleID=1132 25.06.2010 14:20

¹⁰⁰ <http://www.haber01.com/gUNCEL/812->

[Yetenek_Siziniz_Turkiye_Engelleri_Kaldiralim_programinda_ne_Kadar_Bagis_Yapildi_ve_Yardim_Toplandi___Iste_Ayrintiar.html](http://www.haber01.com/gUNCEL/812-Yetenek_Siziniz_Turkiye_Engelleri_Kaldiralim_programinda_ne_Kadar_Bagis_Yapildi_ve_Yardim_Toplandi___Iste_Ayrintiar.html) 15.03.2011 16:45

kullanmalarının ne kadar önemli olduğunu ortaya koyan önemli bir çalışma olarak da literatürde yerini almıştır.

2.5.5. Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV)

LÖSEV 1999 yılında kurulan ve kendi alanında ilk olan STK'dır. LÖSEV'in amacı lösemili ve kan hastası çocukların, sağlık ve eğitim başta olmak üzere her türlü ihtiyaçlarının sağlanmasına yardımcı olmak, bunun yanı sıra, kalıtsal ve edinsel kan hastalıkları konusunda ulusal düzeyde tedavi, eğitim ve araştırma kurumları kurmak ve işletmektir.¹⁰¹

Türkiye'de mevcut önder STK'lardan birisi Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV)'dir. LÖSEV'in bilişim kullanma konusunda yapmış olduğu çalışmalarda finansal kaynaklara ulaşmada önemli düzeydedir. LÖSEV'in 06 Aralık 2009 tarihinde gerçekleştirmiş olduğu faaliyette İstanbul Ticaret Odası (İTO) meclis üyeleri, pazar günü milletvekillerinin forma giydiği TBMM Parlamenterler Spor Kulübü ile Beylerbeyi 75. Yıl Stadı'nda bir dostluk maçı yapmışlar ve bu maçın tüm sponsorluk ve reklam gelirleri LÖSEV'e bağışlanmıştır.¹⁰² Konuyla ilgili haberler maçtan yaklaşık 1 hafta önce hem görsel medyada hem de internet ortamında haber konusu yapılarak gerçekleştirilecek faaliyet kamuya tanıtılmış ve katılım sağlanmaya çalışılmıştır. Gerçekleştirilen kaynak değeri LÖSEV tarafından kamuya duyurulmadığından herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

LÖSEV televizyonlarda yayınlanmak üzere hazırlattığı tanıtım ve reklam filmini yeni geliştirdiği akılcı bir yöntemle ücretsiz hale getirmektedir. LÖSEV internet ortamında mail adreslerine gönderdiği reklam filmini herkesin kendi çevresine göndermesini isteyerek böylece tanıtım filminin milyonlarca vatandaşın izlemesini sağlayacağını düşünmektedir. Mail adreslerine gönderilen mail metni şöyle: "Özenle ve bağışlarla hazırlattığımız reklam filmimizi göstermek için Televizyonlar inanılmaz paralar istediler. Amaç tüm duyarlı kişilerin izlemesi değil mi? Biz de e- posta

¹⁰¹ <http://www.losev.org.tr/v2/tr/content.asp?ctID=403> 20.04.2011 14:45

¹⁰² <http://www.milliyet.com.tr/vekillerle-tuccarlar-losev-icin-sahada/ekonomi/haberdetayarsiv/03.12.2009/1169021/default.htm> 19.12.2010 11:20

ortamında yollayarak, sizler de arkadaşlarınıza göndererek, onlar da çevrelerine ileterek 70 milyon insanın hem de birkaç defa bu filmi seyretmesini sağlayamaz mıyız? Bu sayede Tv'lere vereceğimiz paraları da lösemili çocuklarımız için kullanmış oluruz. Haydi, hep beraber sivil toplumun gücünü gösterelim, lösemili kardeşlerimize hayat verelim. Sevgi ve saygılarımızla... LÖSEV Halkla İlişkiler " denilmiştir.¹⁰³ Reklam filmi ile bağış ve yardımların artırılması hedeflenmektedir.

LÖSEV'in gerçekleştirdiği bir başka ilginç projede "Kanserli Çocuklarımızı Yaşatalım" projesidir. Paylaşım Programıyla, Yapı Kredi WORLDCARD müşterileri World puanlarını bağışlayarak kanserli çocuklarımızın yaşatılmasına destek verebilmekte, World de yapılan bağış kadar ek katkıda bulunmaktadır. Projeye maddi durumu iyi olmayan Lösemi hastalarına ücretsiz tedavi hizmeti veren LÖSANTE-Lösemili Çocuklar Hastanesi'ne yeni bir "suni solunum cihazı" ile kanamayı durduran trombosit gibi çok önemli kan elemanlarını sağlayan bir "aferez cihazının" temin edilerek tam donanımlı yeni bir Yoğun Bakım Servisinin oluşturulması hedeflenmektedir.¹⁰⁴ Bu projede bilişimin farklı bir yönünün kullanımı olarak değerlendirilebilir.

LÖSEV'e halen etkin olarak kullanmakta olduğu internet sitesinde, online bağışlar, SMS bağışları ve ürünlerimiz bölümünden online yapacağınız alışverişle STK'na destek verilebilmektedir. İnternette yapılacak bağışlar şu şekildedir; online bağış, aylık düzenli bağış, online adak bağışı, gayrimenkul bağışı, 2. el eşya bağışı, çelenk ve sertifika bağışı, faks ile bağış olanağı, elden bağış olanağı, sms ile bağış olanağı, telefon ile bağış olanağı, banka aracılığıyla bağış olanağı, yurtdışı, internet bankacılığını kullanarak bağış olanağı ve PTT şubelerinden bağış olanağı şeklindedir. Ayrıca internet üzerinde İspanak LÖSEV Ürünleri bölümünden satın alacağınız bir ürünle yine LÖSEV'e destekte bulunmanız mümkündür. Bu ürün kategorileri ise şu şekildedir: Kartpostallar, e-kart uygulaması, hediyelik eşyalar, kupalar, kırtasiye ürünleri, nikah şekeri, seramik el yapımı ürünler, taraftar ürünleri, LÖSEV sertifikaları, LÖSEV mutfağı, Takvimler, LÖSEV tişört ve şapkalarıdır. LÖSEV'in internet sitesi üzerinde gerçekleştirmekte olduğu finansal kaynak sağlama ile ilgili bilişimin kullanımının kendileri için ne kadar etkin olduğunu belirlememiz STK'dan gerekli

¹⁰³ <http://www.kamudanhaber.com/guncel/losevden-basarili-kampanya.htm> 21.11.2010 14:45

¹⁰⁴ <http://www.losev.org.tr/v2/tr/content.asp?ctID=761> 25.03.2011 15:54

bilgiler elde edilemediğinden mümkün olamamaktadır. Bilişimin etkin kullanımının kendileri için sürekli bir kaynak oluşturmada fayda sağladığı düşünülmektedir.

Bilişim teknolojilerinin etkin kullanımıyla ilgili bir başka ilginç çalışma “Engelleri Kaldırılım Hareketi” tarafından gerçekleştirilen çalışmadır. Bu hareketin özelliği insan hakları için çalışan insanların oluşturduğu İstanbul merkezli olmak üzere dünya çapında yürütülen bir hareket olmasıdır. Yapılan çalışma 1 Nisan 2010 tarihinde gerçekleştirilen ve “Bu Bir Şaka Değil” reklam filmi ile bir farkındalık yaratmıştır. Bu çalışmanın içeriği aşağıdaki gibidir;¹⁰⁵

Hedefler: 1 Nisan’ın toplumun genelinde “şaka günü” olarak bilinmesinden yola çıkılarak “şaka olmayan bir gerçeği”; Türkiye’de bulunan 8,5 milyon kayıtlı engellinin ve onlara destek olan aileleriyle birlikte 20 milyon kişinin farkına varılmasını sağlamak. Topluma ve hayata yeterince karışmadıkları için görmezden, duymazdan gelindiklerine dikkat çekerek kamusal alanda tüm bireyler için adil bir düzen oluşturabilmek.

İştirakçiler: Microsoft Türkiye, UPS, PTT Film, Universal Mccann, Hürriyet Gazetesi, Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği, Bedensel Engellilerle Dayanışma Derneği, Ant Yapı, Üç büyük ilde toplam 40 üniversite, 1000 Volt, yemeksepeti.com.

Nihai faydalanıcılar: Engelliler ve engelli aileleri, Engellilere yönelik çalışan Sivil Toplum Kuruluşları.

Hedef kitle:

Engelsiz kişiler

Yapılanlar:

- İstanbul, İzmir, Ankara ve Muğla’da açık hava reklamları
- 1 Nisan’da ve sonrasında TV kanalları ve internette gösterilmesi için “Bu bir şaka değildir!” başlıklı 24 saniyelik reklam filmi
- TV programlarına kampanya dahilindeki sandalye ile konuk olunması
- Çeşitli web sitelerinde gösterilmesi için kampanya kapsamında hazırlanan bannerların gösterime girmesi
- Yazılı basın’da konunun ses getirmesiyle oluşturulan gündem oluşturma

Sağlanan fayda:

- Toplumdaki engellilerin görmezden ve duymazdan gelindiğine dair farkındalığın sağlanarak dikkat çekilmesi
- Engelli ve engelsiz kişilere yönelik hazırlanan www.engellerikaldir.com web sitesinden toplumun haberdar edilmesi,

¹⁰⁵ <http://www.engellerikaldir.com/projeler/kampanyalar/1-nisan-farkindalik-kampanyasi> 15.11.2010

- “Gönülden destekleyenler” bölümüne 50’bin kişilik kaydın yapılması ile bu kişilerle engellilerin arasında etkin ve karşılıklı bir iletişim ağı yaratılarak toplumda ortak bilinç oluşturulması

Gerçekleştirilen bu projeye engeller ile ilgili bir farkındalık yaratılmaya çalışılmış ve bunun sonucu olarak bu konu üzerine çalışmalarda bulunan tüm STK’ların da projeden faydalandığı düşünülebilir. Yapılan çalışma hem Engelleri Kaldır Hareketinin kendini tanıtmayı sağlamış hem de bu konuyla ilgili tüm STK’ların toplum tarafından fark edilmesine ve finansal kaynak yaratılmasına destek sağlamıştır.

2.5.6. TSK Mehmetçik Vakfı

Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı; vatanımızın ve ulusumuzun güvenliği için barışta ve savaşta, her türlü şartlar altında görev yapan, erbaş ve erlerimizden şehit olan veya herhangi bir nedenle hayatını kaybedenlerin bakmakla yükümlü oldukları yakınları ile gazi ve engelli Mehmetçiklere sosyal ve ekonomik destek sağlamak amacıyla 17 Mayıs 1982 tarihinde kurulmuştur.¹⁰⁶

Bilişim teknolojilerinin etkin olarak kullanıldığı bir başka büyük kampanya ise, Milli Takım ve Habertürk işbirliğiyle hazırlanan ve toplanan bağışların TSK Mehmetçik Vakfında bağışlandığı “Terörle Mücadele Kahramanlarına Destek Kampanyası”dır. 14 Ekim 2007 tarihinde Habertürk Kanalında başlatılan kampanyada toplam 3 gün içerisinde 562.178 kişi ve kuruluş katılmış 17 Ekim tarihi itibarıyla toplam 67 Milyon TL bağış toplanmıştır.¹⁰⁷ Kampanyaya, TRT, ATV, Kanal D, Star TV, CNN TÜRK, Kanal 1, Kanal 7, Kral TV, NTV, CNBC-e, Show TV, Samanyolu TV, Fox TV, TV 8, Cine 5, KanalTürk, Digitürk, Powertürk, Skytürk, MTV, Number One TV, Kon TV ve Ege TV destek vererek bilişim anlamında çok geniş kapsamlı bir kampanya halinde dönüşmüştür. Turkcell ve Avea kullanıcıları 5 YTL bağış için "DESTEK" yazarak 5610'a, Vodafone kullanıcıları ise 5630'a mesaj göndererek kampanyaya katılım SMS üzerinden de gerçekleştirilmiştir. Toplanan bağışlar 10.01.02008 tarihi itibarıyla 86

¹⁰⁶ <http://www.mehmetcik.org.tr/sayfa.php?b=Tarihce&id=2> 20.04.2011 14:50

¹⁰⁷ <http://www.cnnturk.com/2007/turkiye/10/17/terorle.mucadele.kampanyasi.buyuyor/398127.0/index.html> 28.05.2010 13:30

milyon 557 bin 511 YTL'ye ulaşmış, SMS yoluyla ise 4 milyon 89 bin 617 YTL bağış toplanmıştır.¹⁰⁸

2.5.7. Türk Eğitim Vakfı (TEV)

Kuruluş amacı yetenekli fakat maddi olanaklardan yoksun çocukların ve gençlerin eğitim ve öğrenimlerini sağlamak için yardım etmek, ülkemize ve insanlığa katkı sağlayacak öncü gençleri ve onların yetişecekleri eğitim sistemini desteklemek olan TEV, 4 Mayıs 1967 tarihinde merhum Vehbi Koç'un önderliğinde eğitime gönül vermiş 201 Türk aydını tarafından bu misyonla kurulmuştur.¹⁰⁹

Bilişimi teknolojileri kullanımıyla ilgili bir başka örnek proje Türk Eğitim Vakfı (TEV) tarafından "1,5 Milyon e-kart" projesidir. 1 Aralık 2005-15 Ocak 2006 tarihleri arasında gerçekleşen projede 1 milyon e-kartın internet üzerinden gönderimi söz konusudur. Kampanyanın tanıtımı; tv, radyo, basın, internet, mecralarındaki iletişim sponsorları aracılığıyla Türkiye çapında yoğun bir şekilde yapılmıştır. Kampanyanın tanıtımı amacıyla yapılacak diğer çalışmalar ise; basın toplantısı, haberler, röportajlar, özel programlardır. Kampanyanın amacı, hedefi, sponsorların desteği ve ulaşılan nokta kamuoyu ile paylaşılacak şekilde ifade edilmiş ama yapılan araştırmada yaratılan finansal kaynağın değeri tespit edilememiştir. Sadece konuyla ilgili olarak istenilen amaçların gerçekleştirildiği basın yoluyla belirtilmiştir.

2009 yılında TEV ile Türkiye'nin ilk özel radyosu Süper FM, anlamlı bir eğitim projesini birlikte hayata geçirmişlerdir.¹¹⁰ Eğitimin önemine bir kere daha dikkat çekmek amacıyla gerçekleştirilen "SES VER TÜRKİYE" kampanyasına destek vermek amacıyla ünlü sanatçılar Süper FM stüdyolarına konuk olmuşlardır. Bu kapsamda sanatçılar 1 hafta boyunca sevdikleri dinleyicilerden mesaj alıp, bu hafta sonrasında mesajları dinleyip, Süper FM yayınından onlara eğitimle ilgili seslenmişlerdir. Proje kapsamında yaratılan "TEV – Süper FM Burs Fonu" ile radyo dinleyicileri kampanyaya

¹⁰⁸ <http://www.cnnturk.com/2008/turkiye/01/10/sehit.yakinlari.icin.toplanan.yardim.dagitiliyor/418545.0/index.html> 28.05.2010 12:08

¹⁰⁹ <http://www.tev.org.tr//tev/detay.aspx?SectionID=PMO1LxuU1hr6IoJQtL511g%3d%3d&ContentId=86PwGbg73cup46nmynBxQ%3d%3d> 20.04.2011 16:45

¹¹⁰ https://onlinebagis.tev.org.tr/tr-tr/tevhakkinda/haberler/Sayfalar/egitim_icin_sesver_turkiye.aspx 22.10.2010 15:25

destek vermişlerdir. Dinleyiciler Süper FM aracılığı ile hayranı oldukları ünlü isimlere sesli mesajlarını bırakarak kampanyaya bağışta bulunmuşlardır. “SES VER TÜRKİYE” kampanyası kapsamında ayrıca projeye destek olan ünlü isimler her hafta, Süper FM’deki Türk Eğitim Vakfı özel programına katılarak dinleyicilere eğitimin önemi ile ilgili mesajlar vermiştir. Dinleyicilerin sevdikleri sanatçıya mesaj bırakabilmeleri için öncelikle 5283’e SMS* göndermeleri gerekmektedir. Bütün operatörler için aynı numara geçerlidir ve her mesajın bedeli 5 TL olarak belirlenmiştir. Bu miktar, Türk Eğitim Vakfı’na bağışlanmıştır. Bu kampanya sonucunda yaratılan kaynağın değeri yine bilgilere ulaşamadığından belirlenememiştir.

2.5.8. Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma

Vakfı (TEMA)

11 Eylül 1992 tarihinde, Karaca Arboretum'un kurucusu, BM Çevre Ödülü sahibi Hayrettin Karaca ve Tekfen Holding kurucu ortaklarından, Türk-B.D.T. İş Konseyleri Başkanı Nihat Gökyiğit tarafından kurulan vakfın temel hedefleri internet sitesinde aşağıdaki şekilde verilmiştir: “TEMA'nın hedefi öncelikle ulusumuza, onun temsilcilerine, siyasal partilere ve hükümetlere, resmi ve özel kuruluşlara, eğitim kurumlarına, basın yayın organlarına, toprak erozyonunun nedenlerini, vahim sonuçlarını ve ülkemizin çöl olma tehlikesini anlatmaktır. TEMA bu hedef doğrultusunda, siyasi güçleri, doğal varlıkların yok edilmesi ve erozyon sorununa çare bulmadan iktidar olamayacaklarına inandırma çabasındadır. Bu nedenle erozyon sorununa karşı duyarlı, bilinçli ve etkin bir kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadır. TEMA Vakfı, ülkemizin en değerli hazinelerinden birinin toprak olduğunun bilincindedir. Bu nedenle, orman, çayır, mera ve tarım alanlarının, su ve bitki gen kaynaklarının, doğanın korunması ve erozyonun önlenmesi konusunda, belli bir devlet politikasının gerekli ve zorunlu olduğuna inanmaktadır. Bu hedeflere ulaşmak ancak teknik yönden yeterli bir kadro, teşkilat ve mali imkanlarla mümkündür.”¹¹¹ Şeklinde öngörüsü olan vakıf hedeflerini gerçekleştirebilmek için gerekli olan finansal kaynaklara ulaşmak için internet üzerinden bağışlar, sms kampanyaları, sponsorluk çalışmaları ile ilgili projeler yaratılması ve billboardların etkin kullanımını

¹¹¹ <http://www.tema.org.tr/Sayfalar/Hakkimizda/AmacVeHedefler.html> 20.04.2011 18:50

gerçekleştiren önder bir STK'dır. Bu çalışmalar sonucunda temel amaç olarak potansiyel veya hedeflenen kitlelere yaptıkları çalışmaların dikkatini çekerek toplumda bu anlamda hassasiyet oluşturmak ve konuyla ilgili mali desteği sağlamak öngörülmektedir.

Bu amaçla başlatılan projelerden biri de “Suyunu Boşa Harcama” projesidir. Bilim adamları, küresel ısınmanın son 50 yılda insan eliyle arttığını ve asırlarca süreceğini resmen ilan etti. Buna göre Türkiye, küresel ısınmanın etkilerini en şiddetli yaşayacak ülkeler arasında ve bu etkilerin en önemlilerinden biri de kuraklıktır. İçinde bulunduğumuz dönemde ülkemizde yaşanan kuraklık, halkın bu konudaki duyarlılığını arttırdı. Bu duyarlılığı harekete geçirmeyi hedefleyen “Suyunu Boşa Harcama” Kampanyası, 25 Nisan 2007 tarihinde düzenlenen basın toplantısı ile kamuoyuna duyuruldu. Kampanya internet ortamına taşınarak digital ortamda da toplumun dikkati çekilmeye çalışıldı. İnternet üzerindeki web sitesi www.suyunubosaharcama.org dur. Kampanya görsel basın tarafından da destek görmüş mega boardlarda tanıtım devam etmiştir. Gerçekleşen bu kampanya ile İstanbul'da 3 ay içerisinde %10-20 oranında su tasarrufu sağlanmıştır.¹¹² Kampanya ile ilgili görüntü Resim 2.1'de verilmiştir.¹¹³

Resim 2.1: TEMA Suyunu Boşa Harcama Kampanyası

¹¹² <http://www.tema.org.tr/SayfaBilesenleri/TemaHaberArsivi.aspx?id=125> 21.003.2011 22.41

¹¹³ TRİA İletişim Hizmetleri “Suyunu Boşa Harcama” Sunusu

2.5.9. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD)

ÇYDD 1989 yılında dört kadın profesör; Ayşe Ekşi, Türkan Saylan, Necla Arat ve Aysel Çelikel tarafından kurulmuştur. Vakıf; Atatürk ilke ve devrimlerini korumak, geliştirmek, çağdaş eğitim yoluyla çağdaş insan ve çağdaş topluma ulaşmak amacını güden Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, ülkenin “çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkması” ülküsü için bilgi, beceri ve deneyim birikimiyle, gönüllü çalışan bir sivil toplum örgütüdür.¹¹⁴

23 Nisan 2005 tarihinde başlatılan bir diğer kampanya ise “Baba Beni Okula Göndersene” kampanyasıdır. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) ve Milliyet gazetesi işbirliği ile gerçekleşen kampanyada basında güvenin simgesi olan Milliyet, kampanya için tüm Türkiye’ye çağrıda bulunduğu, okuyucularından da büyük bir destek geldi. Bireysel bağışçıların yanı sıra Limak Holding, Hacı Ömer Sabancı Vakfı, Türkiye Odalar Borsalar Birliği, Petrol Ofisi, Türkiye Ekonomi Bankası, Metro Group, Garanti Bankası, Enka Vakfı, Oriflame, valilikler ve Siemens’e kadar çok sayıda kişi ve kuruluş “Baba Beni Okula Gönder” Kampanyası’na gönülden destek vermişlerdir. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) Milliyet’in bu kampanyasında en önemli, en etkin ortağı durumundadır. ÇYDD’ nin yanı sıra Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlama Vakfı, Anne Çocuk Eğitim Vakfı gibi kurumlarla Milli Eğitim Bakanlığı ve mülki idare amirleri de kampanyaya etkin bir biçimde katkıda bulunmuşlardır. Kampanya sonucunda Nisan 2009 tarihi itibarıyla 30 Milyon TL’ye yaklaşan bir finansal kaynak sağlanmıştır. Turkcell, Vodafone ve Avea aracılığıyla 13-15 Nisan 2009 tarihleri arasında toplam 935 burs mesajı gelirken (mesaj ücreti her hat için 5 TL), 16-17 Nisan 2009 tarihleri arasındaki burs mesajı sayısı 108 bin 415’e fırlamış, böylece kampanya için 13-17 Nisan 2009 tarihleri arasında 109 bin 350 toplam mesajla SMS’den sağlanan gelir 546 bin 750 TL’ye ulaşmıştır.¹¹⁵ Bu dönemde gerçekleştirilen çalışmaların görsel basına yansımaları sonucu ÇYDD’nin banka hesaplarına yapılan bağışlar da, SMS bağışları gibi yaklaşık 100 kat artmıştır. 13-17

¹¹⁴ <http://www.cydd.org.tr/?sayfa=biz> 20.04.2011 15:14

¹¹⁵ <http://www.milliyet.com.tr/Guncel/HaberDetay.aspx?aType=HaberDetayArsiv&ArticleID=1084517&Kategori=guncel&b=BBOGye%20destek%20patlamasi &ver=55> 18.04.2011 17:14

Nisan 2009 tarihleri arasında banka hesaplarına yapılan bağış miktarı 642 bin 186 liraya ulaşmıştır.

Turkcell ve ÇYDD ortaklığında başlatılan “Kardelenler” adlı projesi bilişim teknolojilerinin etkin olarak kullanıldığı bir başka STK projesidir. Turkcell ve ÇYDD’nin 2000 yılından bu yana devam ettirdiği “Kardelenler” projesine “Kardelen” albümü ile ortak olan Sezen Aksu albümün tanıtım konserlerini 24 Kasım Perşembe akşamı Ankara Anatolia Gösteri Merkezi’nde verdiği muhteşem konserle noktalamıştır. Turkcell satış noktaları ve müzik marketlerde satışa sunulan ve çıktığı günden beri müzik listelerinde ilk sıralarda yer alan “Kardelen” albümünün net geliri projenin gelişimi için kullanılmıştır. Ayrıca projeyi desteklemek isteyen herkes, Turkcell Katma Değerli Servisler’den “Kardelen” albümündeki şarkıları indirerek, 7272’ye boş mesaj atarak ya da Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği’nin İş Bankası Kuledibi Şubesi 727270 no’lu hesabına bağış yaparak Kardelenler’in eğitim mücadelesine katkıda bulunabiliyor.¹¹⁶ Kardelenler Projesi’nin 7. yılında, Turkcell tarafından artık her yıl 10 bin kıza Kardelen bursu verileceği açıklanmıştır. Bu sürpriz açıklama 14 Haziran 2007’de Kardelenler 7. Yıl davetinde Turkcell Genel Müdürü Süreyya Ciliv tarafından yapılmıştır. Her yıl 5000 kız öğrenciye verilen Kardelen bursu 2007 yılı itibariyle ikiye katlanmıştır. Projenin 3. aşamasında Turkcell’in TED İstanbul Koleji ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ile ortaklaşa yürüttüğü bir çalışmayla 26 Kardelen, TED İstanbul Koleji’nde Turkcell bursuyla okuma hakkı elde etmiştir. National Geographic Channel, Turkcell ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği’nin 2000 yılından bu yana yürüttüğü Kardelenler Projesi’ni belgesel haline getirilmiştir.¹¹⁷ Finansal kaynağın arttırılmasında bu çalışma sırasında Turkcell’in kampanyaya katılımın sağlanması amacıyla kullanıcılarına göndermiş olduğu sms’lerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Proje kapsamında elde edilen gelirin ne kadar olduğu projeyi düzenleyen STK ve diğer kuruluşlardan alınmadığından miktarı konusunda herhangi bir bilgi olarak belirtilememektedir.

ÇYDD tarafından gerçekleştirilen bir başka proje; “Bireyin Kendi ile Gece Kondunun Kenti ile Bütünleşmesinde Yaratıcı Eğitim Projesi” adı altında gerçekleşen faaliyetlerdir. Projenin amacı; anne, çocuk ve öğretmek eğitimini hedef almaktadır. Proje

¹¹⁶ http://kardelenler.turkcell.com.tr/kardelenler_ankarakonseri_24_11_05.pdf 20.04.2011 23:15

¹¹⁷ <http://kardelenler.turkcell.com.tr/tarihce.html> 20.04.2011 23.30

20 Şubat 1997 tarihinde Princess Oteli Galaxy Salonunda iş adamlarına ve basın mensuplarına sunulmuş konuyla ilgili destek istenmiştir.¹¹⁸ Yapılan görsel ve işitsel basın tanıtım çabalarıyla proje amacına ulaşılmıştır. Bu kampanya ile ilgili rakamsal veriler ulaşılamamış fakat bilişimin etkinliğinin önemli olduğu düşünülmektedir. Yapılan tanıtım çabalarının amacı geniş kitlelere ulaşabilmek olduğundan burada basının ve ünlü şahıslarının kullanımı bu anlamda önemli olduğu düşünülebilir.

2.5.10. Türkiye Kızılay Derneği

31.10.2010 tarihli Milliyet gazetesi haberine göre; Doğan Holding ile Kızılay'ın ortaklaşa düzenlediği kampanyaya binlerce kişi destek vermiştir. Doğan Holding ile Doğu Grubu'nun 500'er bin lira bağışladığı kampanyada, 2 saatte 4.5 milyon TL toplandı. Doğan Grubu ile Türk Kızılayı'nın ortaklaşa düzenlediği Gazze'ye yardım kampanyasının canlı yayınında, telefonlar kilitlemiş, Kanal D ve Star TV'de Uğur Dündar yönetimindeki ortak yayına katılan iş dünyasının temsilcileri yüz binlerce TL'lik bağışlarla kampanyayı desteklerken, iki saat içinde 4.5 milyon lira yardım toplanmıştır.¹¹⁹ SMS ve Kızılay'ın internet sitesinin yanı sıra stüdyoya telefonla ulaştırılan bağışlar iki saat içinde 4.5 milyon TL'yi bulmuştur. Bağış yapmak için tüm GSM operatörlerinden 2868'e 5 TL değerinde boş mesaj ve ayrıca www.kizilay.org.tr adresinden online olarak bağış yapılarak gerçekleştirilen kampanya da bilişimin etkin olarak kullanıldığı görülmüştür.

2.5.11. Diğer STK'lar ve Bilişim Teknolojileri ile İlgili Faaliyetleri

Bu konuda gerçekleşen bir başka faaliyette, Galatasaray Kulübünün (GS) Minik Kalplerle El Ele Derneği (Mika-Der) aracılığı ve Galatasaray Tekerlekli Sandalye Basketbol Şubesi önderliğinde hayata geçirilen "Esirgemedem" projesidir. Bu proje 15 Mart 2010 tarihinde TIM Maslak Gösteri Merkezinde tanıtılmış, Galatasaray Spor Kulübü Başkanı Adnan Polat tarafından da proje ile ilgili Galatasaray Televizyonu'na

¹¹⁸ http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1997/02/19_21.04.2011 15:00

¹¹⁹ <http://www.milliyet.com.tr/gazze-ye--font-color-navy-yardim-yagdi---font-/guncel/haberdetayarsiv/31.10.2010/1057769/default.htm> 20.02.2011 12:14

açıklamalar yapılarak herkesin kampanyaya katılımı için çağrıda bulunulmuştur.¹²⁰ Yapılan bu tanıtım çalışmaları sonucunda Ajda Pekkan, Sezen Aksu, Nilüfer, Emel Sayın, Yavuz Bingöl, Levent Yüksel, Mor ve Ötesi, Yüksek Sadakat, Sibel Can, Olgun Şimşek ve Oktay Kaynarca'nın engellilerle birlikte stüdyoya girerek sesleriyle hayat verdikleri projeden 270 bin TL'lik gelir elde edilmiştir.¹²¹

Eylül 2010 yılında Türk Kızılayı'yla işbirliği yapan GSM operatörleri Turkcell, Vodafone ve Avea, Türk Kızılayı'nın Pakistan'daki sel mağdurları için başlattığı insani yardım faaliyetlerine SMS'le bağış çağrısı yapılarak kampanya düzenlenmiştir. Türk Kızılayı'nın iyilik numarası olan 2868'e tüm GSM operatörlerinden bir boş mesaj karşılığı 5 TL bağış yapılarak gerçekleştirilen kampanyada Türkiye'de toplanan para 140 milyon TL'ye (yaklaşık 95 milyon dolar) ulaşmıştır. Hürriyet'in başlattığı "Kardeşlik Mahallesi" kampanyasında toplanan para ise 8 milyon liraya yaklaşmıştır.¹²²

Burada da görüldüğü gibi toplanan bağışların tamamının bilişim teknolojileri üzerinde sağlanması düşünülemez. Fakat bilişim teknolojilerini yapılan çalışmaları insanları duyuru, tanıtım ve yol gösterme çalışmaları adına fark yarattığı da gözden kaçırılmaması gereken bir gerçektir. Yukarıda belirtilen 140 Milyon TL'nin farklı yollarla toplandığı ortadadır. Bu yollara gidecek bağışçıların yönlendirildiği alanında bilişim teknolojileri olduğu unutulmamalıdır.

Bilişim teknolojilerinin etkinliğini gösteren bir başka kampanyada 01.02.2009 tarihinde gerçekleşen "atv'nin gecesinde Gazze'ye yardım yağdı" şeklinde Sabah gazetesinde haber olarak çıkan "Gazze'de Çocuklar Ölmesin" kampanyasıdır. Ünlü isimlerin, işadamlarının ve vatandaşların yardım yapmaları için bir araya geldiği programda 241 bin SMS atılmıştır. Turkcell'in 7666 numaralı servisine 'boş' mesaj atan vatandaşların 5 TL'lik yardımda bulunduğu bu kampanyada 1 milyon 207 bin TL'si SMS'le olmak üzere toplam 4 milyon 322 bin TL yardım toplanmıştır.¹²³

¹²⁰ <http://forum.shiftdelete.net/spor/137195-galatasaraydan-bir-buyuk-proje-daha.html> 21.08.2010 15:15

¹²¹ <http://www.facebook.com/notes/flat-turkiye/engelli-minik-kalplere-esirgemedenden-destek-oldular/459647755750> 21.08.2010 16:00

¹²² <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/15747176.asp?gid=373> 28.09.2010 12:13

¹²³ <http://arsiv.sabah.com.tr/2009/02/02/haber.8A9BA245B53A44C2AFF8913314F9F071.html> 18.12.2010 22:45

İnternet üzerinden gerçekleşen önemli bağış kampanyalarından biride Kurban Bayramı öncesi bağışçıların yapmış oldukları vekaleten kurban bağışıdır. Bu konuyu etkin bir şekilde kullanan STK'ların bazıları şunlardır; TSK Mehmetçik Vakfı, Lösemili Çocuklar Vakfı (LÖSEV), Deniz Feneri Derneği, Kızılay, Cansuyu Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Türkiye Diyanet Vakfı, Türk Hava Kurumu, Türkiye Gaziler Vakfı ve İnsani Yardım Vakfıdır. Bu adı geçen STK'ların 2009-2010 yıllarında gerçekleştirmiş oldukları bağış adetleri Tablo 2.7'de verilmiştir.¹²⁴

Tablo 2.7: Bazı STK'ların 2009-2010 Yılları Arası Kurban Bağışı Tablosu

STK	2009
TSK Mehmetçik Vakfı	168,897
Kızılay	40,000
Türkiye Diyanet Vakfı	41,000
İnsani Yardım Vakfı	33,000
Cansuyu Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	20,238
Deniz Feneri	15,000
Türk Hava Kurumu	3,800
Türkiye Gaziler Vakfı	77
Lösemili Çocuklar Vakfı	52,000
Toplam	374,012

Gerçekleştirilen bu bağışların yüksek oranda STK'ların internet üzerindeki web adreslerindeki "online" bağış yolu kullanılarak gerçekleştirildiği düşünülürse interneti etkin olarak kullanamayan diğer STK'ların finansal kaynaklara ulaşmada bu yöntemi kullanamamış olmaları çok büyük kayıptır. Yukarıda verilen toplam değerler ortalama kurban fiyatıyla çarpıldığında ortaya çıkan rakamlar bilişimin etkinliğini ortaya koyan önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. 2009 yılında STK'ların belirlemiş

¹²⁴ http://www.turkiyeeitim.com/news_detail.php?id=22386 19.12.2010 15:30

oldukları kurban fiyatları 250-275 TL arasında değişmektedir. Kızılay 275 TL, TSK Mehmetçik Vakfı 250 TL ve İnsani Yardım Vakfı 250 TL kurban bağış ücreti belirlemişlerdir.¹²⁵ 2009 yılı için toplam bağış bedeli ortalama 260 TL'den hesaplandığında yaklaşık olarak 97 Milyon TL etmektedir. Sadece TSK Mehmetçik Vakfının buradaki payı yaklaşık olarak 42 Milyon TL'dir. Bu rakamlar düşünöldüğünde bilişim teknolojileri içerisinde internetinde STK'lar için ne kadar önemli olduğu görölmektedir. Kurban bağış kampanyasıyla elde edilen kaynağın dönemsel olduğu düşünöülürse ve başka proje veya çalışmaların internet üzerinden gerçekleştirilmesi sağlandığı takdirde elde edilecek yıl bazında toplam finansal kaynağın çok önemli bir değere çıkacağı tartışılmayacak bir durumdur.

¹²⁵ <http://rugzo.com/2009-kurban-bagis-ucretleri/> 24.11.2010 22:20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ÖRNEK ÇALIŞMA; TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI'NIN
ANALİZİ

3.1. TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI HAKKINDA GENEL BİLGİ

3.1.1. Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı Özgeçmişi

Sivil Toplum Kuruluşunun Adı : Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)

Kuruluş Tarihi : 23 Ocak 1995

Merkez Adresi : Acıbadem Cad. Rauf Paşa Hanı Sokak No: 42 34660
Acıbadem / İstanbul

TEGV'nin Amacı : Vakfın amacı:¹²⁶

“Türkiye'nin yarınlarında aydınlık yüzler görmenin ön koşulu, bugün çocuklarımızı en iyi şekilde eğitebilmektir”. Eğitim sisteminde tartışılmaz ağırlığı olan devlet, kaynak yetersizliği ve yapısal sorunlar nedeniyle bu görevi yerine getirirken çeşitli güçlüklerle karşılaşmaktadır. Gönüllü kuruluşların, özel sektörün ve vatandaşların, hayati önem taşıyan bu alanda devletin verimliliğini arttıracak şekilde; destek olarak, örnekler yaratarak ve eksikleri tamamlayarak sorumluluğu paylaşmaları gerekmektedir. Vakfımızın varoluş nedeni, devlet tarafından verilen temel eğitime katkıda bulunmaktır. Eğitim Gönüllüleri Vakfı bu amaçla, çocuklarımızın; “Cumhuriyetin temel ilke ve değerlerine bağlı, “Akılcı”, “Sağduyulu”, “Özgüven sahibi”, “Düşünen”, “Sorgulayan”, “Kendi iç yaratıcılığını harekete geçirebilen”, “barışçı”, “Farklı düşünce ve inançlara saygılı”, “insan ilişkilerinde; cinsiyet, ırk, din, dil farkı gözetmeyen” bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunacak okul dışı eğitim ve öğretim programları oluşturacak ve uygulayacaktır. Eğitim Gönüllüleri Vakfı bu programlar için geliştirdiği içerikten ve bu içeriği aktarmak için kullandığı etkin yöntem ve araçlardan temel eğitim sisteminin de faydalanması için çaba sarf edecektir. Eğitim Gönüllüleri Vakfı bu amacı gerçekleştirebilmek için;

- Yurdun her kösesinde Eğitim Parkları, Öğrenim Birimleri, Yaz Okulları açacak, açılmasını organize edecek, alan çalışmaları yapacaktır.
- Öncelikle Türkçe ve Sosyal Bilgiler olmak üzere çağdaş bilgi ve programların içerikleri üzerinde çalışma yapacak çağdaş toplum hedefi için uygun yöntem ve araçlar geliştirecektir.
- Temel eğitim yas grubu üzerinde etkili olan öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik programlara katkıda bulunacak, öneriler getirecektir.

¹²⁶ İrfan Özet, (2007), *Bir Eğitim STK'sı Modeli Olarak Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya: s.121-122.

- Yukarıdaki hedeflere ulaşabilmek için bireylerin eğitime önem ve destek verme heyecanını artırarak yurt genelinde gönüllü kadroların oluşturulmasına çaba gösterecektir.
- Öncelikli olarak temel eğitim öğrencilerini hedef alan Vakıf faaliyetleri, coğrafi, sosyal, kültürel ve ekonomik koşullar gerektirdiğinde, toplumumuzun diğer yaş gruplarına yönelik etkinlikleri de içerebilecektir.

Türk Eğitim Vakfı Kurucuları : 23 Ocak 1995 yılında kurulan vakfın kurucuları aşağıda verilmiştir:¹²⁷

- Necati Akçağlılar
- Prof. Dr. Hasan Yavuz Alongoya
- Jak Amran
- Dr. Recep Yılmaz Argüden
- Semahat Sevim Arsel
- Atilla Aşkar
- Nevzat Ayaz
- Dr. Davut Fazlı Ayverdi
- Feyyaz Berker
- İbrahim Betil
- Selahattin Beyazıt
- Dinç Bilgin
- Ahmet Aydın Bolak (Türk Eğitim Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı)
- Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen
- Prof. Dr. Mustafa Fadullah Cerrahoğlu
- Ali Rıza Çarmıklı
- Mehmet Nezih Demirkent
- Erdoğan Demirören
- Ömer Dinçök (Türk Eğitim Vakfı Yönetim Kurulu Başkan Vekili)
- Ali Raif Dinçök
- Aydın Doğan
- Bülent Eczacıbaşı
- Üstün Ergüder
- Mustafa Sinan Genim
- Dr. Ata Gökçe
- Daime Sevgi Gönül

¹²⁷ İrfan Özet, a.g.t. s.128-129.

- Prof. Dr. Nihat Bülent Gültekin
- Ergun Gürsoy
- Prof. Dr. Orhan Güvenen
- Kadir Hasoğlu
- Temel Kaya
- Mehmet Emin Karamehmet
- Suna Kırar
- Asım Kocabıyık
- Ahmet Vehbi Koç (Türk Eğitim Vakfı Mütevelliler Heyeti Başkanı)
- Mustafa Rahmi Koç
- Mehmet Ömer Koç
- Hüseyin Ayduk Esat Koray
- Ayşe Ender Mermerci
- Ahmet Suha Mermerci
- Zafer Mutlu
- Bernar Nahum
- Meltem Oktay
- Prof.Dr. Tahir Özgü
- Hüseyin Öztürk
- Hüsnü Mustafa Özyeğin
- Güler Sabancı
- Aydan Semker
- Cengiz Solakoğlu
- Ayhan Şahenk
- Sarık Tara
- Mehmet Sinan Tara
- Prof.Dr. Mehmet Eşref Seha Tiniç
- Prof.Dr. Adil İter Turan
- Selçuk Yaşar

TEGV'nin Organları : TEGV'nda mevcut organlar şunlardır;

- Mütevelliler Kurulu
- Yönetim Kurulu
- İcra Komitesi
- Yüksek Danışma Kurulu
- Denetim Kurulu

- Genel Müdürlük

TEGV Mal Varlığı: Vakfın kuruluştaki mal varlığı 5.000.000.000 (Beş Milyar) Türk Lirasıdır.

TEGV'nin Faaliyetleri : TEGV'nin Resmi Senedine göre faaliyet alanları şunlardır:

- Amaçlara uygun her türlü eğitim kurumu, mevcut durumdakilere destek vermek
- Mevcut Eğitim kurumlarına destek vermek, Milli Eğitim Bakanlığı, yurtiçi ve yurtdışı eğitim kuruluşlarına, vakıf ve derneklerle işbirliği içinde olmak ve destek vermek.
- Eğitim alanında yayınlar yapmak, toplantılar ve paneller düzenlemek, araştırmalar yapmak.
- Buna benzer amaçları taşıyan vakıfları desteklemek.
- Vakfın amaçları dâhilinde olan tüm faaliyetleri gerçekleştirmektir.

TEGV'nin Gelirleri : Vakıf Resmi Senedine göre TEGV'nin gelirleri aşağıdaki gibidir:

- Vakfın amaç ve hizmet konularına uygun olarak sunulacak hizmetlerden yasal çerçevesinde alınacak ücretler ile yararlanma payları,
- Vakfın taşınır ve taşınmaz malları ile menkul değerlerinden elde edilecek kira, prim, temettü, komisyon, gelir payı ve diğer gelirler,
- Vakfın sahibi bulunduğu ya da ortak olduğu iktisadi işletme, şirket ve diğer ortaklıklardan elde edilecek gelirler,
- Vakfın amaç ve hizmet konularına uygun olarak yapılacak her türlü ölüme bağlı ya da bağlı olmayan koşullu ya da koşulsuz bağışlar,
- Geziler, gösteriler, fuarlar, paneller, yayınlar ve her türlü toplantılar, konferanslardan elde edilecek gelirler,
- Diğer gelirler

3.1.2. TEGV Vizyonu

TEGV, ‘‘Türkiye’nin yarınlarında aydınlık yüzler görmenin ön koşulu, bugün çocuklarımızı en iyi şekilde eğitebilmektir’’ inancıyla yola çıkmış olan bir sivil toplum kuruluşudur. Eğitim Gönüllüleri’nin varoluş nedeni 7-16 yaş grubu çocuklara devlet tarafından verilen temel eğitime katkıda bulunmak ve onlara yaşam becerileri kazandırmaktır. Çocukların gelişimi için kaynaklar yaratmak, bu kaynakları en iyi şekilde organize etmek, şeffaflık, toplumsal katılımın sağlanması ve etkin uygulama, TEGV’in temel hedefleri durumundadır. Deneyimlerinin eğitim alanında kurumsallaşmanın ve bu kurumların yaşatılmasının çok önemli olduğunu gösterdiğini ifade eden TEGV ülkemizdeki sivil toplum hareketi içinde en ince ayrıntısına kadar düşünülmüş olarak oluşturulan tesisleri ve çalışmalarıyla topluma örnek modeller sunmaktadır. Ülkemizin her köşesindeki çocukların çocukluklarını yaşamaları ve güzel bir gelecek düşümlerine yardımcı olabilmek için kaliteli eğitim çabaları hızlı bir şekilde devam etmektedir.

3.1.3. TEGV Misyonu

Eğitim Gönüllüleri, 7–16 yaş arası çocukların Cumhuriyetimizin temel ilke ve değerlerine bağlı, akılcı, sağduyulu, özgüven sahibi, düşünen, sorgulayan, kendi iç yaratıcılığını harekete geçirebilen, barışçı, farklı düşünce ve inançlara saygılı, insan ilişkilerinde cinsiyet, ırk, din, dil farkı gözetmeyen bireyler olarak yetişmesine katkıda bulunacak eğitim programları ile etkinlikler oluşturmakta ve uygulamaktadır. TEGV Eğitim Gönüllüleri, oluşturdukları özgün eğitim programlarını ülke çapında kurdukları Eğitim Parkları, Öğrenim Birimleri ve Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimlerinde, eğitici eğitimi verdiği gönüllüleri aracılığı ile hayata geçirmektedir.

3.1.4. TEGV’nin Değerleri

TEGV’nin değerleri şunlardır:¹²⁸

Bağımsızlık : Vakfımız, tüm kurum ve kişilerden bağımsızdır.

¹²⁸ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2010), Yaygın Süreli Yayın, *15. Yıl Özel Sayısı*, İstanbul: s.7.

Misyon Odaklılık : Kaynaklarımızı, Vakıf Senedi'mizde yer alan temel amaçlar doğrultusunda kullanırız.

Adalet, Hoşgörü, Eşitlik ve Saygı: Bütün çalışanlarımıza, gönüllülerimize, çocuklarımıza, bağışçılarımıza ve diğer paydaşlarımıza adalet ve eşitlik ilkeleri çerçevesinde yaklaşırız. TEGV'de din, dil, ırk ve cinsiyet ayrımı yapılmaz. Farklı düşünce ve inançlara saygı gösteririz. Kurum içi ve kurum dışı paydaşlarla ilişkilerde karşılıklı saygıya önem veririz.

Güvenirlilik : Tüm uygulamalarımız konusunda saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkelerine uyarız. Paydaşlarımızın gizlilik kaydıyla sunduğu bilgileri üçüncü şahıs ve kurumlarla paylaşmayız.

İşbirliği ve Dayanışma : Bütün sivil toplum kuruluşlarını paydaşımız olarak görür; işbirliği, dayanışma ve paylaşım içinde olmaya özen gösteririz.

Haklar Ve Sorumluluklar : Tüm çalışmalarımızda İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne ve Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne titizlikle uyarız. Vakfımızın mütevellileri, yöneticileri, gönüllüleri ve çalışanları aktif sorumlu yurttaşlığın gereklerini yerine getirir. Gelecek nesillerin kaynaklarını tüketmeden, bugünün kaynaklarını etkin biçimde kullanmaya önem verir ve bu duyarlılığı tüm çalışmalarımıza yansıtırız.

Yenilikçilik : TEGV, sürekli gelişme ilkesi çerçevesinde yenilikçi bir yaklaşımı benimser, çalışmalarında özgün modeller geliştirir ve uygular.

3.2. 1995 YILINDAN GÜNÜMÜZE TEGV

1995 yılı; Başkan: İbrahim Betil, Yılmaz Büyükerşen, Başkan Yrd.: Suna Kırac, Tahir Özgü Genel Müdür: Muvaffak İ. Gözaydın Üyeler: Recep Yılmaz Argüden, Hasan Yavuz Alangoya, Cengiz Solakoğlu, Ömer Dinçkök, Ata Gökçe, Mehmet Ömer Koç'tur. Bu tarihte kuruluş çalışmaları başlamıştır. İstanbul'da ilk etkinlik noktaları kurulmuş olup 1995 yılı Faaliyet Raporu'nda Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı; elindeki kaynaklarla, kaliteli eğitim almış, bilgili, hoşgörülü kuşaklar yetişmesine katkıda bulunacağını ve bunun nedeni olarak da ülkemizi 2000'li yıllardaki bilgi dünyasında bu kuşakların yöneteceğini öngörmüştür.

1996 yılı; Fındıkzade Eğitim Parkı dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından 20 Nisan 1996 günü törenle açılmıştır. Çağdaş ders kitapları yazımı projesi ilk bu yıllarda başlamıştır. "Karanlığa Kızma Bir Mum Yak" sloganı ile Vakfın çalışmaları medya aracılığıyla tüm kamuoyuna tanıtılmış ve paylaşılmıştır. Yeni etkinlik noktaları açılmaya devam etmiştir.

1997 yılı; Yaz Okulları uygulaması başlamış ve “Okumaya Başlıyorum”, “Hayat Bilgisi 1 ve 2”, “Türkçe 1, 2 ve 3” kitapları yayınlanmıştır. Vakfın varoluş nedeni ve amacı yazılı hale getirilmiştir.

1998 yılı; Milliyet gazetesinin desteği ve seçkin sanatçılarımızın katılımıyla “Şark’ı Söylüyoruz” dizi konserleri gerçekleştirmiştir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu’daki etkinlik noktalarına devam eden çocuklar arasından seçilen bir grubun İstanbul’da ağırlanmasını amaçlayan eğitim gezisi “İstanbul’a Bakış” başlatılmıştır. TEGV, Dünya Gazetesi tarafından “En iyi Sivil Toplum Kuruluşu” seçilmiştir.

1999 yılı; 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi’nden etkilenen vatandaşlarımızın yaralarını sarma amacıyla “Hayat Projesi” ve “Umut 2000” otobüsleri projesi geliştirilmeye başlanmıştır. NTV’de ilk Teleton programı düzenlenmiş, Gönüllülerin %48’i 25-40 yaş arasındadır ve yeni etkinlik noktaları açılmaya devam etmektedir.

2000 yılı; TEGV’nın ilk Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimi Kastamonu’da çocuklarla buluşmuştur. “Bir Milyon Çocuk Eğitim Kampanyası” başlatılmıştır. Tofaş ile Basketbol Gönüllüleri projesi başlatılmıştır. Gönüllülerin %61’inin 17-25 yaş arasında, %76’sının Kadın, %50’sinin de öğrenci olduğu saptanmış ve etkinlik noktası sayısı 56’ya ulaşmıştır.

2001 yılı; Geliştirilen ve zenginleştirilen eğitim programları altı ana başlık altında toplanarak uygulanmıştır. Jübile gelirinin Eğitim Gönüllüleri’ne bırakılması amacıyla Beşiktaşlı futbolcu Mehmet Özdilek’in (Şifo Mehmet) jübilesi yapılmıştır. 21-22-23 Nisan günlerinde NTV’de düzenlenen Teleton ile “Umutlarını Gerçekleştirin-Gelecek için 23 Saat” kampanyası başlatılmıştır. 1995’den 2001 Ağustos ayına kadar, ulaşılan Çocuk sayısı 170.888’e ulaşmıştır.

2002 yılı; Eğitim programları “zengin öğrenme ortamı” konseptiyle beş ana başlık altında yapılandırılmıştır. Global System for Mobile Communications GSM (Mobil İletişim İçin Küresel Sistem) yoluyla SMS gönderilerek bağış yapılmasını sağlayan mekanizma hayata geçirilmiştir. Entegre Yönetim Bilgi Sistemi devreye alınarak Vakfın faaliyetleriyle ilgili tüm verilerin eşzamanlı olarak merkez ve sahada ulaşılabilir, izlenebilir hale getirilmesi sağlanmıştır.

2003 yılı; Uluslararası Gençlik Vakfı (IYF) ile, ilk uluslararası eğitim projesi işbirliği yapılmıştır. Nokia sponsorluğunda “Düşler Atölyesi” projesi hayata geçirilmiştir. Bingöl Depremi’nin ardından Bingöllü çocuklara destek vermek için Çadır

Öğrenim Birimi kurulmuştur. Vakfın etkinlik noktalarının dışında çocuklara ulaşılacak yeni kanallar yaratmak için Toplum Merkezleri ile işbirliği gerçekleştirilmiştir. KSV ile ortak “Çizgi Kahramanlar Sokakta” sergisi açılmıştır. Kanal D ve Hürriyet gazetesi Vakfın kurumsal iletişim sponsorları olmuştur.

2004 yılı; Vakıf İstanbul’da yeni bir Eğitim Parkı açmıştır. 3 yeni sponsorlu eğitim programı başlatılmış. Bunlar : Nestle ile “Beslenebilirim”, Eczacıbaşı ile “Genç Mucitler”, Arçelik ile “Eğitimde Gönül Birliği”dir. 23 Nisan Teleton Kampanyası çerçevesinde 1 Mayıs günü 9 ulusal kanal aynı saatte “Eğitim Gönüllüleri Ortak Yayını” gerçekleştirilmiştir.

2005 yılı; Vakıf İstanbul dışında ilk kez Van, Diyarbakır, İzmir ve Bursa’da gönüllü toplantıları düzenlemiştir. UNIDEA Vakfı ile TEGV’nın gönüllülerine yönelik eğitici eğitimlerinin desteklenmesi ve çocuk etkinliklerinin izlenmesini içeren işbirliği başlatılmıştır. Yeni eğitim projeleri hayata geçirilmiştir. Bunlar: Kraft ile “Oyunlarla Spor” ve Citigroup ile “Birlik”dir. Kurumsal sosyal sorumluluk ve sivil toplum kuruluşları arasındaki bağı kuvvetlendirmek amacıyla Markamın Ruhu Konferansı düzenlenmiştir. MEB ile sosyal etkinliklere destek projesi imzalanmıştır. Etkinlik noktası sayısı 86’ya ulaşmıştır. Destek verilen çocuk sayısı ise 694.368 olarak gerçekleşmiştir.

2006 yılı; Vakıf faaliyetlerinin bulunmadığı illerdeki çocuklara da eğitim desteği sağlayabilmek amacıyla “İl Temsilciliği” uygulaması Uşak’ta start almıştır. Eğitime destek amacıyla TEGV adına düzenlenen ilk Müzayede gerçekleştirilmiştir. Yeni eğitim projeleri kapsamında: Yapı Kredi Bankası ile “Okuyorum Oynuyorum” ve Visa Europe ile “Renkli Ufuklar” projeleri hayata geçirilmiştir. Vakfın faaliyetlerine kaynak sağlamak amacı ile, Paylaşım Sertifikası çıkarılmıştır. Vakfın kurucusu ve Onursal Başkanı Suna Kıraç “Ömrümden Uzun İdeallerim Var” kitabını yazıyor ve gelirini TEGV’na bağışlamıştır. Çocuklarımıza ve gönüllülerimize kaza sigortası uygulaması başlatılmıştır. 5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü kapsamında TEGV ilk Dünya Gönüllüler Günü Konferansı’nı gerçekleştirilmiştir.

2007; yılı; Ateşböceği standart eğitim programları uygulanmaya başlatılmıştır. “Bir çocuk değişir, Türkiye değişir” konserleri kapsamında; Ajda Pekkan, Nilüfer ve Sezen Aksu aynı sahnede çıkmışlardır. Eğitim Danışma Kurulu oluşturularak yeni eğitim stratejisi çalışmalarına başlanmıştır. Yerel eğitimler/Yöntem Eğitimi

uygulanmaya alınmıştır. TEGV’de performans değerlendirmesi sistemi gerçekleştirilmiştir. TEGV, Küresel İlkeler Sözleşmesi’ni imzalamıştır. Bir yılda ulaşılan çocuk sayısı ilk kez 150.000’in üzerine çıkmıştır.

2008 yılı; 1995’den 2008’e destek verişen çocukların kümülatif sayısı 1.000.000’u aşmıştır. 5 Yıllık yeni eğitim stratejisi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilerek uyulamaya alınmıştır. Yeni eğitim projeleri kapsamında: Avea ile “Bilgi Benim İşim” ve Migros ile “Genç Formalar” projeleri hayat geçirilmiştir. “Sağlığı Geliştirme” etkinliğinin içeriği ytenilenmiştir. Profesyoneller için Gönüllülerle Çalışma Eğitimleri başlatılmıştır. Web üzerinden gönüllü iletişimi amacıyla SMS platformu kurulmuştur. Ulusal ve Uluslararası anlaşmaları artarak devam etmiştir. Kanal D’de canlı olarak yayınlanan Teleton’da o güne kadarki en yüksek bağış toplanmıştır. TEGV’i kurulumundan beri destekleyen üyelerden Nirun Şahingiray vefat etmiş ve malvarlığının büyük kısmını TEGV’e bağışlamıştır.

2009 yılı; Şanlıurfa’da Sevgi-Erdoğan Gönül Eğitim Parkı kuruluş çalışmaları başlatılmıştır. TEGV Bakanlar Kurulu Kararı ile izin almadan yardım toplayan kuruluşlar arasına katılmıştır. 19. Ateşböceğimiz faaliyetlerine başlamıştır. İstanbul 2010 Kültür Başkenti etkinlikleri kapsamında geliştirilen “Evimiz İstanbul Projesi”nin hazırlık çalışmalarının startı verilmiştir. Nokia ile “Düşler Atölyesi”nin 3. faz anlaşması imzalanmıştır. TEGV Okumaya Özendiren Faaliyetleri ve “Okuyorum Oynuyorum” projesi ile uluslararası ALMA ödülüne aday gösterilmiştir. Eğitim Stratejisi ile uyumlu olarak hazırlanan Örgütlenme Stratejisi yürürlüğe sokulmuştur. Yarıyıl düzeninde hazırlanan eğitim etkinliklerinin pilot uygulaması Van ve İstanbul’da başlatılmıştır. Okul Çalışmaları Programı tüm etkinlik noktalarında yaygın olarak uygulanmaya devam edilmiştir. “Onları Hiç Böyle Görmediniz” Konseri gerçekleştirilmiştir. TEGV’in ikinci kamuoyu araştırması yine 5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü kapsamında “Yaşam Boyu Gönüllülük ve Kazanımları” başlığı altında gerçekleştirilmiştir. TEGV, İstanbul’da gerçekleşen IMF/Dünya Bankası Yıllık Toplantıları kapsamında düzenlenen Sivil Toplum Forumu’nun organizasyonunda dünyadan 20 STK ile birlikte yer almış ve başarılı bir panel düzenlemiştir. Yeni

organizasyon yapısına geçilmiştir. TEGV yeni merkez binasına taşınmıştır. Etkinlik noktası sayısı 86'ya ulaşmıştır.¹²⁹

2010 yılı; Daha önceki yıllarda başlatılan tüm faaliyetler hızla devam etmiştir. Teleton yayını bu yılda Kanal D işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Toplum üzerinde TEGV'nın etkisini ölçebilmek amacıyla çalışmalar başlatılmıştır. Burada amaç toplum üzerinde tüm STK'ların etkisinin ölçümünü gerçekleştirmektir.

3.3. TEGV'NİN EĞİTİM PARKLARI

TEGV'nın Eğitim Parkları sayısı 11 adettir.¹³⁰ Bunlar; İstanbul'da 2 , Ankara, Antalya, Eskişehir, Van, Samsun, Diyarbakır, Afyon, İzmir ve Gaziantep'te birer adet olmak üzere toplam 11 Eğitim Parkı bulunuyor. Genel olarak yerel yönetimlerin tahsis ettiği geniş alanlarda kurulu olan Eğitim Parkları'nda, çok yönlü bir eğitim desteği için gereken tüm mekânsal ve teknolojik olanaklar bulunmaktadır. Aşağıda eğitim parklarının özellikleriyle ilgili bilgiler bulunmaktadır.

- 5–20 dönüm açık alan
- 1200 m² kapalı alan
- Spor tesisleri
- Minimum 10 etkinlik odası
- 2 adet bilgisayar odası
- 1 adet kütüphane
- Özel atölyeler
- Yılda 3,500 çocuk kapasitesi

3.4. TEGV'NİN ATEŞBÖCEĞİ GEZİCİ ÖĞRENİM BİRİMLERİ

Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri sayısı 19 adettir.¹³¹ Eğitim Gönüllüleri, Eğitim Parkı ve Öğrenim Birimleri'nin bulunmadığı yerlerdeki çocuklara gezici öğrenim birimleri Ateşböceği ile ulaşılmaktadır. 1999 Marmara Depremi sonrasında

¹²⁹ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, (2010), a.g.e. s.14-16.

¹³⁰ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, (2010), a.g.e. s.17.

¹³¹ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, (2010), a.g.e. s.17.

Umut 2000 Projesi ile faaliyete geçen gezici öğrenim birimleri, çok anlamlı bir amaçla; deprem bölgelerinde çocukların eğitimine devam edebilmeleri adına büyük destekte bulunmuştur. Daha sonra bu araçlar geliştirilerek “Ateşböceği” Projesi halini almıştır. Bu gezici araçların özellikleri aşağıdaki gibidir.

- TIR dorseleri içinde kurulu
- 12 bilgisayarlı bilişim ve teknoloji odası
- 1 adet serbest etkinlik odası
- 1 adet yaşam alanı
- Yılda 3,100 çocuk kapasitesi

3.5. TEGV’NİN ÖĞRENİM BİRİMLERİ

TEGV’nin Öğrenim Birimleri sayısı 55 adettir.¹³² Öğrenim birimlerine eğitim olanakları sınırlı, eğitim desteğine ihtiyacı olan çocukların yoğun olduğu il ve ilçelerde açılan, şahıslar ya da yerel yönetimler tarafından Vakfımıza tahsis edilen alanlarda kurulu daha küçük ölçekli yerler olarak faaliyette bulunmaktadırlar. Bu yerlerin temel özellikleri aşağıdaki gibidir:

- 250 – 300 m² kapalı alan
- 4 etkinlik odası
- 1 adet bilgisayar odası
- 1 adet kütüphane
- Yılda 750 çocuk kapasitesi

3.6. TEGV’NİN İL TEMSİLCİLİĞİ

TEGV’nin İl Temsilciliği sayısı 1 adettir.¹³³ Vakfın faaliyetlerini Eğitim Parkı ve Öğrenim Birimi olmayan noktalarda da yürütebilmek üzere yeni bir model oluşturulmuştur. İl Temsilciliği modeli ile eğitim etkinliklerini, okul içi saatlerde ilköğretim okullarında, okul dışı saatlerde Toplum Merkezlerinde, Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde, Halk Eğitim Merkezlerinde ve kütüphanelerde uygulanması çalışması

¹³² Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, (2010), a.g.e. s.17.

¹³³ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, (2010), a.g.e. s.17.

öngörülmüştür. 2006 yılında başlatılan İl Temsilciliği'nin ilk uygulaması olan Uşak İl Temsilciliği Valiliğin desteği ile Uşak Öğretim Birimine dönüştürülmüştür. Şanlıurfa Siverek İl Temsilciliği faaliyetleri eğitim parkı kurulum çalışmaları ile sonlandırılmıştır. Burdur İl Temsilciliği faaliyetlerini sürdürmektedir.

3.7. TEGV'NİN 2010 GELECEĞE BAKIŞI

TEGV'nin geleceğe bakışı ile görüşleri Genel Müdür Nurdan Şahin tarafından aşağıdaki şekilde kamuoyu ile paylaşılmıştır.¹³⁴

“Bugün ülkemizin en saygın ve kapasitesi en yüksek sivil toplum kuruluşlarından biri olan TEGV, 15. yaşını kutlarken, geleceğe dair hayallerini, başarılı geçmişinin birikimlerini de kullanarak, stratejik planlara dönüştürebilmeyi başarabilen yaratıcı ve yenilikçi, güçlü bir yapıya sahip. İlk beş yılında ülke çapında örgütlenerek, hedefl erine ulaşmak için en doğru yaklaşımı bulmak ve kurumun bilinilirliğini sağlamak için çaba harcayan ve bunu başaran TEGV yönetimi, ikinci beş yılda kurumsallaşmak, kaynak çeşitliliği yaratmak ve sürdürülebilirliği sağlamak yolunda önemli adımlar atmış ve 10 yıl içinde TEGV’i, tüm ülke tarafından desteklenen, okul dışı eğitim modelini kurmuş ve başarı ile uygulayan, misyon odaklı, şeffaf ve hesap verebilir örnek bir STK haline getirmiştir. Üçüncü beş yıl; derinleşme, ülke içi ve dışı sivil toplum ilişkilerini geliştirerek dışa açılma, kurumsal kimliği sağlamlaştırma dönemi olarak tanımlanabilir. Eğitim ve örgütlenme stratejileri, ‘Kurumsal Değerler’in belirlenmesi, gönüllü eğitimi ve yönetimi ile ilgili adımlar, Bakanlar Kurulu kararı ile “izin almadan yardım toplayabilen kuruluşlar” arasına katılma, insan kaynaklarında hedefl erle yönetim ve performans değerlendirme sistemlerine geçiş, gönüllük üzerine yaptırılan araştırmalar, Dünya Gönüllüler Günü konferansları ve STK işbirlikleri, Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin imzalanması, eğitim ile ilgili savunu çalışmalarına katılım, uluslararası STK organizasyonlarında yer almak gibidir. Hızla değişen dünyada, beş yıldan uzun süreli planlar yapmak, iyi niyetli hayallerin ötesine geçemez. Bu nedenle geleceğe bakışımızı, öngörülerimizi ve hayallerimizi, en fazla beş yıllık planlara dönüştürüyoruz. Dördüncü beş yılımızda derinleşerek yeniden büyümeyi hedefliyoruz. Çocuklarımızın düşünen, sorgulayan, yaratıcı, barışçı, yeniliğe açık, farkındalığı yüksek, her türlü ayrımcılığa karşı bireyler olarak yetişmelerini amaçlıyor ve ülkemizin böyle bireylere ihtiyacı olduğuna inanıyoruz. Bu nedenle sağlam kurumsal yapısı ve esnek şartlara uyarlanabilen, başarılı eğitim modeli ile TEGV’in daha fazla çocuğa ulaşması gerektiğini düşünüyoruz. Ülkemizde çok daha fazla çocuk, çocuk dostu mekânlardan ve onları sevgi ile kucaklayan gönüllü

¹³⁴ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, (2010), a.g.e. s.27.

ağabey ve ablalar ile yaratıcı eğitim programlarından oluşan TEGV modelinden faydalanmalı. Bu kadarla da kalmamalı; bu model ve birikim komşu ülkelerden başlayarak, ihtiyacı olan tüm çocuklara ulaşmalı. O halde daha fazla tanıtım yapacak, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ile ilişkilerimizi geliştireceğiz. Çocuklarımıza rol model olan ve onlara programlarımızı ulaştırmamızı sağlayan, büyük çoğunluğu üniversite öğrencisi gönüllülerimiz ise artık ikinci hedef kitlemiz. Onlara hem kendilerini geliştirmeleri, hem çocuklara daha fazla katkı sağlamaları hem de katılımcı demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan “aktif sorumlu yurttaşlık” yolunda ilerlemeleri için destek vereceğiz; ülkemizde çok düşük seviyede olan gönüllülük faaliyetlerinin yaygınlaşması için çaba göstereceğiz. Dördüncü beş yılımızdaki bir önemli hedefimiz de toplumda TEGV etkisini ölçmek. Tüm sivil toplum kuruluşlarının hedefi olan etki analizini gerçekleştirmek için ilk adımları attık bile. Hedefimiz; çocuklarımızın güzel bir çocukluk yaşamaları, yarınlara umutla bakmaları ve aydınlık, gelişmiş, barış içinde bir ülkenin bireyleri olabilmeleri. Zor ama ulaşılabilir hedeflerimiz var. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da gönüllülerimizle, kurumsal ve bireysel destekçilerimizle, eğitim dostlarımızla birlikte, bu hedeflere erişeceğimizi biliyoruz; çünkü biz inanıyoruz, 15 yıldır her gün Bir çocuk değişir, Türkiye değişir.

Nurdan Şahin / Genel Müdür”

3.8. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın, teorik ve uygulamaya yönelik olmak üzere birbiriyle bağlantılı iki amacı bulunmaktadır. Sivil toplum kavramı, Sivil Toplum Kuruluşlarının kuruluş şekilleri ve özelliklerini, Sivil Toplum Kuruluşlarının finansal kaynaklarını, bilgi, bilişim kavramlarını, kullanılan bilişim teknolojilerinin ve bilişim teknolojilerinin etkisinin STK’ların yapmış oldukları faaliyetler üzerinden örnekler vererek açıklamak çalışmanın teorik amacını oluşturmaktadır.

Araştırmanın uygulamaya yönelik amacı ise; teorik olarak verilen bilgiler çerçevesinde faaliyet gösteren bir STK’nın finansal kaynaklara ulaşma noktasında bilişim teknolojilerinin etkisinin görüldüğü çalışmalarının incelenmesi ve elde edilen bulguların değerlendirilerek diğer STK’ların konuya dikkatinin çekilmesi ve bilişim teknolojilerinin finansal kaynaklara ulaşmada ne denli önemli olduğunun vurgulanması ve bu amaca uygun örneklemin incelenmesi sonucunda diğer STK’lara konuyla ilgili olarak önerilerde bulunmak amaçlanmaktadır.

3.9. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın problemi ve amacı doğrultusunda belirlenen soruya cevap bulmak amacıyla nitel araştırma çalışması yapılmıştır. Nitel araştırma genellikle nicelik, kapsam, yoğunluk veya frekans terimleriyle kesin bir şekilde sınınamayan ve ölçülemeyen süreçlerde uygulanması ve konuyla ilgili bilgiye ulaşma noktasında kısıtın yüksek olması nedeniyle çalışmada nitel araştırmanın kullanılmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Nitel araştırma; algıların, süreçlerin ya da sosyal olguların bağlı oldukları çevre içerisindeki doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik aşamaların izlendiği bir araştırmadır. Ancak nitel araştırmalar esneklik gösteren veri toplama tekniklerine dayandığından nicel araştırmalar kadar yapılaşmamış olmasına rağmen, yine de sistematik ve kurallı bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum örnek olay çalışması yöntemi uygulanmıştır. Araştırma deseni; kısaca araştırmanın sorularını, elde edilen verilerini ve sonuçta ulaşılan bulgularını tutarlı olarak birbirlerine bağlamayı sağlayan mantıksal bir kurgudan oluşmuş eylem planıdır. Örnek olay çalışması ise; katılımcı gözlemden farklı olup araştırmacının kontrolünde olmayan bir olgu veya olayı derinliğine inceleme imkânı veren bir araştırma yöntemidir. Araştırmada kullanılacak durum (örnek olay) çalışmasında izlenecek aşamalar ise; araştırma probleminin belirlenmesi, araştırma alt problemlerinin geliştirilmesi, analiz biriminin ve çalışılacak durumun saptanması, araştırmaya katılacak STK'nın seçilmesi, verilerin toplanması, verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasıdır.

3.10. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Araştırmanın problemi olarak “ STK'ların finansal kaynaklara ulaşmasında bilişim teknolojilerinin etkisi var mıdır?” sorusuna cevap aranacaktır.

3.11. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Genellikle durum çalışmasında araştırmanın problem cümlesi genel bir alanı göstermektedir. Bu sebeple araştırmanın yönünü ve problemin ayrıntılı bir şekilde cevaplanmasını sağlamak için araştırma probleminin temelini oluşturacak alt boyutların

ya da alanların ortaya konulması gerekmektedir. Bu çalışmada ise geliştirilen alt problemler şunlardır:

STK'lar için finansal kaynaklara ulaşmak önemli midir?

Finansal kaynaklara ulaşmada kullanılan yöntemler günümüzde geçerli midir?

Bilişim teknolojileri finansal kaynak bulmada bir yöntem olabilir mi?

Tüm STK'lar için bilişim teknolojilerinin kullanımı öngörülebilir mi?

3.12. ANALİZ BİRİMİNİN VE ÇALIŞILACAK DURUMUN SAPTANMASI

Analiz biriminin saptanmasında bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül tek durum deseni; sağlam temellere oturtulmuş bir kuramın teyit edilmesi ya da çürütülmesinde, genel standartlara uymayan aşırı, aykırı ya da kendine özgü durumların çalışılmasında veya daha önceden kimsenin çalışmadığı veya ulaşamadığı durumlarda kullanılmıştır.

Araştırmacılar tarafından, bilinmeyen bir konunun ortaya çıkarılması sonraki yapılacak araştırmalarda temel oluşturması ya da yol göstermesi açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın analiz birimi olarak Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) belirlenmiştir. Yapılacak araştırmanın kapsamı sadece bu kuruluş ile sınırlı olmakla birlikte kuruluşun seçilme nedenleri şunlardır;

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) Türkiye'deki STK'lar içinde bilişim teknolojilerini ilk kullanan STK'lar biridir. Türkiye'de gerçekleştirmiş oldukları çalışmalarla en kapsamlı, profesyonel ve en uzun zamana yayılan uygulamalara sahip olması. Gerçekleştirmiş oldukları bu uygulamaların başarıya dönüşmüş olması ve Türkiye'de en fazla bilinen ve örnek olması açısından saygınlığı yüksek bir STK olmasıdır. STK'nın organizasyon olarak da tüm Türkiye'ye yayılmış olması araştırmanın problemi ve alt problemlerine en uygun STK olmasını sağlamıştır.

3.13. ARAŞTIRMAYA KATILACAK STK'NIN SEÇİMİ (ÖRNEKLEME)

Araştırmaya katılacak STK'ların seçiminde bilişim teknolojileri ilgili çalışmaları olan STK'lara ulaşmak için amaçlı örnekleme yöntemlerinden zincir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemi, araştırmacının amacına en uygun kişilerin araştırmacı tarafından kendi yargısını kullanarak seçilmesi esasına dayanmaktadır.

Dolayısıyla araştırmacının amacına uygun olması şartıyla, örneklemede yer alacak kişilerin seçiminde evrendeki tabakaları için herhangi bir sınırlandırma yapılmaz.

3.14. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın başında belirlenen problem ve alt problemlerle ilgili verilerin toplanmasında görüşme ve doküman inceleme yöntemleri beraber kullanılmaya çalışılmıştır. Görüşme talebi STK'lara bildirilmesine rağmen olumlu karşılanmadığı için kabul edilmemiştir. Konu nitel değerlendirme ve doküman bulma şeklinde gerçekleşmiştir. Bilişim teknolojilerinin etkisinin değerlendirilebilmesi için mevcut STK'ların yapmış oldukları faaliyetler hem kendi web sitelerinden hem de haber haline dönuşmüş olanlarında internetten taranması suretiyle verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. STK'lardan konuyla ilgili istenen veriler, konunun bağışlarla ilgili olması nedeniyle şeffaf olamamaları ve yapılan bağışları yeterli sınıflandırmaya tabi tutmamalarından dolayı hiçbir şekilde elde edilememiştir. Araştırmanın en büyük kısıtı da bu noktada gerçekleşmiştir. Araştırmanın örneklemi olan STK'nın web sitesinde mevcut tüm yıllık faaliyet raporları, STK Resmi Senedi, bağış ve ürünler, faaliyetler, yayınlar, araştırmalar, eğitim raporları, kurumsal yayınlar, yazılı basında çıkan haberler, resmi gazete duyuruları, gönüllü başvuru formları, gönüllü tanıtım çalışmaları ve temel- etkinlik gönüllü eğitimleri [www. tegv.org](http://www.tegv.org) web adresinden yararlanılarak ulaşılmıştır.

3.15. VERİLERİN ANALİZ EDİLMESİ VE YORUMLANMASI

Elde edilen verilerin düzenlenerek yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulması amacıyla betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Çünkü betimsel analiz; durum saptamak amacıyla verilerin derlenmesi ve profil çıkarılması esasına dayanmaktadır. Dolayısıyla durum saptayıcı betimsel analizde, değişkenler arasında ilişki aranmamakta ama ilişki arayıcı bilimsel araştırmalara zemin hazırlayacak ilgili kuramın geliştirilmesine katkıda bulunacak kaynak bilgi oluşturulmaktadır.

3.16. TEGV TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN BİLİŞİM ETKİLİ FAALİYETLER

3.16.1. 1 Milyon Çocuk Eğitim Kampanyası

TEGV'nin 2000 yılında başlatmış olduğu "1 Milyon Çocuk Eğitim Kampanyası" nda amaç toplanacak bağışlarla 1 milyon çocuğun eğitimine destek vermek olarak öngörülmüştür. 2001 Ocak ayında da devam eden "1 Milyon Çocuk İçin Eğitim Kampanyası" kapsamında yaklaşık 3 trilyon lira (3 Milyon TL) bağış toplanmıştır.¹³⁵ "1 Milyon Çocuk İçin Eğitim Kampanyası"'nın kamuoyuna duyurulması amacıyla ilk olarak 21-23 Nisan 2001 günlerinde NTV kanalında 23 saat süreyle 'Teleton' adlı proje gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin dört bir yanından destek gören proje kapsamında yaklaşık 1,7 trilyon lira bağış toplandı. Projenin ardından kampanyayı adeta sahiplenen halkın desteğiyle 2001 yılı sonuna kadar 3 trilyon (3 Milyon TL) lira bağış toplanmış ve 200 bin çocuk okul dışı eğitim olanaklarına kavuşturulmuştur. Bu kampanya 23 Nisan 2002 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda TEGV "1 Milyon Çocuk Eğitim Kampanyası"na destek vermek için 12 televizyon kanalı bir araya gelerek televizyon kanalları gün boyunca canlı yayınlarla kampanyaya destek olmaları şeklinde gerçekleştirilmeye devam etmiştir. Görsel ve işitsel basında geniş yer verilen 2002 yılında da devam eden kampanyada 23 Nisan 2002 günü gerçekleştirilen yayında saat 20:00 itibariyle toplanan bağış miktarı 750 Bin TL (750 Milyar Lira)'dir.¹³⁶ Kampanyaya bir çok ünlü ismi ve 12 televizyon kanalı destek vermiş, yapılan faaliyet sonucunda kamudan ve kuruluşlardan kampanyaya destek artarak büyümüştür. Kanal D, atv, Show TV, CNN Türk, Haber Türk, tv8, NTV, ETV, TGRT, ESTV, İzmir TV ve Olay TV'nin katıldığı kampanya kapsamında TEGV'nin Fındıkzade Eğitim Parkı'ndan yaptığı ortak canlı açılışla başlamıştır. Açılışa, TEGV Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Solakoğlu, gönüllüler ve çocukların yanı sıra, Hamdi Alkan, Beyaz ve Şifo Mehmet gibi pek çok ünlü isimler de katılmıştır. Kampanyaya destek vermek isteyenler, televizyonlardan isim ve telefon numaraları sürekli yayımlanan bankaların çağrı merkezlerini arayarak katkıda bulunmuştur. 22.45'e kadar süren canlı yayında TV

¹³⁵ <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=25107> 12.03.2011 14:12

¹³⁶ <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=35731> 21.04.2011 16:00

kanalları gün boyunca bağış için gerekli numaraları verdi. Kampanyada dün akşam saat 20.00 itibarıyla 750 Bin TL (750 milyar lira) toplanarak, 25 bin öğrenciye okul sonrası eğitim olanağı sağlanmıştır. Bilişim teknolojilerinin etkin kullanımının sağlandığı bu kampanyada 2005 yılı sonuna kadar 350 bin, 5 yılda ise 1 milyon çocuğun eğitimine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Kampanyadan elde edilen toplam gelirin ne kadar olduğu kampanyanın sonucunda bir veri olarak görsel ve işitsel basına yansımadığından ve STK tarafından tarafımıza konu ile ilgili bilgi verilmediğinden netleştirilememiştir.

Bir Milyon Çocuk Eğitim Kampanyası için yapılan bir başka faaliyet Beşiktaşlı Mehmet Özdilek'e yapılan jübile maçdır. Beşiktaş'ın emektar futbolcusu Mehmet Özdilek'in son kez forma giydiği ve Fatih Terim'in teknik direktörlüğünü yaptığı Milan futbol takımıyla 04 Ağustos 2001 tarihinde gerçekleştirilen jübile maçının bilet ve tüm yayın gelirleri TEGV'na verilmek üzere bağışlanmıştır. Jübile maçının bütün gelirlerini Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na bağışlayarak bir ilki gerçekleştiren kaptan, binlerce miniğin gönlünde de taht kurmayı başarmıştır. Maçtan önce atılan pankartlarla TEGV'nın uygulamakta olduğu projeleri hatırlatan pankartlar açılmış ve kapalı tribünde 10 numaralı Mehmet yazılı forma açılmıştır. Bu formanın indirilmesinin ardından yine aynı boyutta 1 milyon numaralı yine üzerinde Mehmet yazan "1 milyon çocuk eğitim kampanyası" yazılı bir forma daha atılmıştır. Gerçekleşen bu faaliyette aynı zamanda elde edilen gelir dışında bir STK'nın bir spor organizasyonu ile hedef kitlelere ulaşabilmesi adına olumlu sonuç alınan bir başka önemli faaliyet durumundadır. Sadece jübilede satılan biletlerden elde edilen finansal kaynak 180 Milyar Lira (180 Bin TL)'dir.¹³⁷ Türkiye'deki yaklaşık 200 bin çocuğa eğitim desteği veren Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın 'Bir Milyon Çocuk Kampanyası'na böylece büyük bir destek ve ilgi sağlanırken, Fatih Terim'in sayesinde Milan takımını oyuncuları da 'Eğitim Gönüllüsü' olmuştur. Toplam tutar STK ve diğer organlardan elde edilemediğinden verilememektedir.

3.16.2. 1 Milyon Çocuk için 1 Milyon Tık

TEGV'nın, gerçekleştirmiş olduğu bu kampanya, ilk defa bir STK tarafından gerçekleştirilen on-line bir kampanya olarak önemlidir. Kampanyaya destek veren ve

¹³⁷ <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=8177> 17.04.2011 15:15

NTV televizyonuyla ortaklaşa 30 Aralık 2000 tarihinde başlatılan bu kampanyada hedef toplam 20 bin öğrencinin TEGV çatısı altında eğitim olanağına kavuşmasının sağlanması olarak gösterilmiştir. NTV'de iki gün sürecek canlı yayınla desteklenen kampanyaya birçok ünlünün de katılımı sağlanmıştır. Fazıl Say'ın özel bir konser verdiği programı Okan Bayülgen sunmuştur. Canlı yayın konukları arasında Mazhar Alanson, Sertap Erener, Mirkelam, Candan Erçetin, Levent Yüksel, Okay Temiz, Erdiñ Yaşaroğlu ve basketbolun '12 dev adamı' yer almıştır. Ayrıca Tarkan, Sezen Aksu ve Athena konserlerine canlı bağlantı yapılarak faaliyetin geniş bir alana yayılması gerçekleştirilmiştir. Sponsor olmak isteyen firmaların katılımı ise kampanya boyunca devam etmiştir. Kampanyaya ilk etapta destek veren kuruluşlar ise şunlardır: Tefal, Toros Ticaret, Sebit-Vitamin, Garanti Bankası, Unilever, Apple-Bilkom, Opet, BP, Garanti Yatırım, Demko, Ibs Yazılım, Shell. 30 Aralık 2000 tarihinde başlayan ve üç gün süren kampanyanın geliri TEGV'e bırakılmıştır. Yardım kampanyasına destek vermek isteyen internet kullanıcıları NTVMSNBC web sitesini ziyaret ederek ana sayfada bulunan kampanya linkinin tıklanması ile kullanıcılar doğrudan kampanya sayfasına yönlendirilerek Web sayfası ziyaret edilmesi sağlanarak kampanyaya sponsor olan kuruluşlar tarafından her internet kullanıcısı için 1 milyon TL (1 TL) bağış alımı gerçekleştirilmiştir.¹³⁸ Şahıslar adına kuruluşların bağışta bulunması prensibine dayanan söz konusu kampanyada, ziyaretçiler herhangi bir ödemede bulunmamış, kampanyaya katılımın geniş çaplı olması ve toplumun her kesiminden internet kullanıcısının teşvik edilmesi için de bir kullanıcı bir bilgisayardan her gün sadece bir kez oy verebilmesi sağlanmış ve bu sayede TEGV'nin da tanıtımının geniş kitlelere yayılımının etkinliği amaçlanmıştır. Yardım kampanyası, 1 milyon ziyaretçi sayısına ulaşana kadar sürdürülmüş ve bu rakama ulaşıldığında 20 bin öğrenci TEGV çatısı altında eğitim olanağına kavuşturulmuştur. Bu proje sonunda TEGV hedeflemiş olduğu 20 bin öğrencinin eğitim giderlerini karşılayacak finansal kaynağı 3 gün gibi kısa bir süre içinde ulaşılarak bilişimin etkinliğinin ne denli önemli olduğunu ortaya koyan bir çalışma olarak da hedefine ulaşmıştır.

¹³⁸ <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=25107> 21.04.2011 23:00

3.16.3. 28 Mayıs 2010 Beyaz Show

Ülkemizin eğitim alanında faaliyet gösteren en yaygın STK'sı olan TEGV, 28 Mayıs 2010 Cuma gecesi Kanal D Beyaz Show'da gerçekleştirdiği özel yayınlı 15. Yılı kutlamış ve bağış rekoru kırmıştır. 15. yılını kutlayan Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın (TEGV,) izleyenleri de destek olmaya çağıran özel yayını Kurumsal İletişim Sponsoru Kanal D desteğiyle 28 Mayıs 2010 gecesi Beyaz Show'da gerçekleştirilmiştir. Bu yıl "1 SMS TEGV'e destek! 6 SMS Bir Çocuğun Geleceği Demek!" sloganıyla eğitime ve çocukların geleceğine destek çağrısı yapılan Beyaz Show'a, Beyazıt Öztürk'ün ev sahipliğinde TEGV Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Solakoğlu, Kıvanç Tatlıtuğ, Acun Ilıcalı, Mehmet Ali Birand, Saba Tümer, Melis Birkan, Cem Davran, Yeşim Ceren Bozoğlu ile Ebru Gündeş ve Songül Öden katılmıştır. 3 saat süren Beyaz Show canlı yayınında TEGV'e 118.000 SMS desteği gelmiştir. Program sonunda SMS'lerle birlikte elde edilen toplam 4.7 milyon TL bağış taahhüdü ile yaklaşık 80.000 çocuğun eğitimine destek olmak hedeflenmiştir. TEGV'e katkıda bulunmak isteyenler faturalı ve faturasız cep telefonlarından 3353'e kısa mesaj atarak 10 TL bağışta bulunarak destek vermişlerdir.¹³⁹ Sadece bu gecede yapılan sms kampanyasından elde edilen finansal kaynak 1 Milyon 180 Bin TL'dir. Bu kampanyada toplanan miktar düşünüldüğünde bilişim teknolojilerinin etkinliğinin ne kadar yüksek olduğu açık seçik ortadadır.

3.16.4. TEGV ve Kanal D Etkinlikleri

Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na kuruluşundan bu yana haber ve iletişim desteği veren Kanal D, 2003 yılından bu yana Vakfın iletişim sponsorluğunu üstlenmiştir. Bu sponsorluk kapsamında yılda iki kez Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'yla ilgili 3-4 saatlik özel yayınlar hazırlamakta ve sunmaktadır. Bir Kanal D özel projesi olan ve 2002 yılından başlayarak dört yıl boyunca sürdürülen yayınlarla gelenekselleşen "Yıldızlar Sınıfı Yıl Sonu Gösterisi" ile her yıl 23 Nisan'da düzenlenen "Teleton Kampanyası" iletişim sponsorluğu kapsamında düzenlenen etkinliklerdir.¹⁴⁰

¹³⁹ http://www.tegv.org/cme/articlefiles/188-TEGV_teleton_postbasinbulteni.pdf 21.03.2011 15:00

¹⁴⁰ <http://www.dmg.com.tr/Tr/Detay.aspx?SubCatID=40> 27.04.2011 15:00

Ülkemizde eğitim alanında yaşanan sorunlara dikkat çeken Yıldızlar Sınıfı Yıl Sonu Gösterisi, aynı zamanda TEGV'in yürüttüğü faaliyetlerin kamuoyu ile paylaşılmasını sağlamak amacıyla özel formatlı bir yayın olarak düzenlenmiştir. Kanal D stüdyolarından yapılan canlı yayınlara geniş kitlelere ulaşan bu özel yayın 2005 yılına dek sürdürülmüştür. Sanat, spor ve iş dünyasının seçkin, ünlü ve kamuya mal olmuş temsilcilerinin canlı yayında bir araya gelerek topluma eğitimin önemi konusunda mesajlar verdiği programda, Vakfın çocuklara sağladığı eğitim desteğinin önemi, niteliği ve sonuçları vurgulanmıştır. Her yıl bir başka temayla ekranlarda yer alan “Yıldızlar Sınıfı Yıl Sonu Gösterisi”ne bilet satışlarıyla halkın yoğun katılımı da sağlanarak finansal kaynak yaratılması konusunda büyük bir başarı sağlanmıştır.

Kanal D, TEGV'nin 2000 yılından bu yana her 23 Nisan'da ulusal televizyon kanallarının desteğiyle düzenlediği Teleton Kampanyası'na 2001 yılından başlayarak iletişim desteği vermeye başladı. 2003 yılından bu yana TEGV'in kurumsal iletişim sponsorluğunu üstlenen Kanal D, tanıtıma çok geniş yer ayırarak kampanyanın geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.¹⁴¹ Kampanya çerçevesinde, her yıl yeni bir slogan oluşturularak canlı yayın yoluyla ülkenin dört bir yanından bağış toplanılmaktadır. 2003 yılında “Daha Aydınlık, Umutlu ve Onurlu Bir Türkiye İçin Var Mısınız?” sloganı altında süren canlı yayın saat 10.00'da başlamış ve kampanya gece saat 01.00'e kadar sürmüştür. Kanal D, CNN Türk, ATV, CNBC-E, Kanal 7, Show TV, TGRT, NTV, TRT ve TV 8 tarafından gün boyunca canlı yayınlanan ve özel programlarla yürütülen kampanyaya aynı zamanda TEGV'nin Dışbank, Garanti, İş Bankası, Koçbank ve Yapı Kredi Bankası'ndaki hesap numaralarına ve GSM operatörleri Aria, Aycell ve Turkcell'in faturalı hat abonelerinin de, “3353” numaralı hatta “EGITIM” yazıp göndermeleri halinde beş milyon lira bağış vererek katılmaları sağlanmıştır.¹⁴² Etkinlik sonucunda yaklaşık 2 milyon YTL (2 MilyonTL) bağış toplanmıştır.

2004 yılı 23 Nisan'ında “Hepimiz Aynı Güneşin Altındayız” başlığını taşıyan Teleton Kampanyası ise 1 milyon 200 bin YTL(1 Milyon 200 Bin TL) bağış toplanmasıyla sonuçlanmıştır.

2005 yılı “Teleton Kampanyası” çerçevesinde, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın da ülkemizdeki eğitim sorunlarına dikkatlerini çekmek ve bu konuda

¹⁴¹ <http://www.dmg.com.tr/Tr/Detay.aspx?SubCatID=40> 27.04.2011 15.00

¹⁴² <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/04/23/279034.asp> 24.11.2010 15.47

onların da desteklerini almak amacıyla Berlin'den özel bir yayın gerçekleştirilmiş ve "Elimi Tut" başlığı altında düzenlenen kampanya sonunda 1 milyon YTL (1 Milyon TL) bağış toplanmıştır.

2006 yılı "Teleton Kampanyası" yalnızca Kanal D'nin desteğiyle gerçekleştirilmiş "Eğitim Gönüllüleri İçin Makine" özel programı 23 Nisan 2006 günü canlı olarak yayınlanarak kamuoyuna "Bilmemek Değil Öğretmemek Ayıp" sloganıyla seslenilmiştir. Kampanya sonucunda 2 milyon YTL (2 Milyon TL)'ye yakın bağış toplanmıştır.

23 Nisan 2007'de yine Kanal D stüdyolarından canlı yayınla yapılan "Eğitim Arenası" programında "Bir Çocuk Değişir, Türkiye Değişir" sloganıyla geniş kitlelere ulaşılmış ve yaklaşık 3 milyon YTL (3 Milyon TL) bağış toplanarak kampanyalarda bilişimin etkisi en iyi şekilde kullanılmıştır. Vatandaşlar, TEGV'ye, taahhüt ile 2 milyon 463 bin 490 TL'lik, SMS ile (77.418 adet) 774 bin 180 TL'lik, kredi kartı ile 4 bin 495 TL'lik ve banka havalesi ile de 2 bin 438 TL'lik olmak üzere, toplam 3 milyon 244 bin 603 YTL'lik yardımda bulunmuşlardır.¹⁴³ Bu rakama, Kanal D'nin, bu programdan elde ettiği reklam geliri bağışı, aynı bağışlar, gayrimenkul bağışları ve sanatçıların etkinlik gelirleri dahil değildir ve bunların eklenmesiyle elde edilecek finansal kaynağın daha da artmış olduğu belirtilmiştir.

22 Nisan 2008 akşamı, Kanal D ekranlarında canlı yayınla Uğur Dündar ve Cem Davran'ın ev sahipliğinde ve Eğitim Gönüllüsü sanatçılarımızın gönülden desteği ile çok başarılı bir Teleton daha gerçekleştirilerek sms ve diğer bağışlarla toplamda 4.7 milyon TL bağış toplanmıştır.¹⁴⁴

12.12.2004 tarihinde Kanal D ile TEGV'nin gerçekleştirmiş olduğu bir başka kampanyada 17 bin çocuğun eğitimi garantiye alınmıştır. Yüz binlerce çocuğa eğitim olanağı sağlayarak Türkiye'nin geleceğine ışık tutan Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın düzenlediği "Yıldızlar Sınıfı 3" organizasyonunu 12.12.2004 gecesini canlı olarak ekrana gelmiştir. Sunuculuğunu ünlü şovmenler; Beyazıt Öztürk ve Okan Bayülgen'in yaptıkları "Yıldızlar Sınıfı 3" gecesine; Betül Şahin, Burcu Kara, Dolunay Soysert, Ebru Cündübeyoğlu, Emrah, Emre Altuğ, Erdil Yaşaroğlu, Levent Yüksel, Mehmet Özdilek, Meltem Cumbul, Mor ve Ötesi, Naz Elmas, Nebahat Çehre, Nükhet

¹⁴³ <http://www.milliyet.com.tr/2007/04/25/yasam/yas01.html> 15.02.2011 14.45

¹⁴⁴ <http://www.seker.biz/icerik.asp?konu=etkinlikler&id=149> 11.11.2010 15:00

Duru, Özcan Deniz, Pınar Altuğ, Seda Sayan, Seferad, Sunay Akın, Şener Şen, Timuçin Esen gibi birbirinden ünlü isimler katılmıştır. Gecede yurt içinden 67 bin, yurt dışından da 18 bin olmak üzere toplam 85 bin SMS ile vatandaşlarımız TEVG'e destek olmuştur. Organizasyonda ayrıca 10 milyar liralık call center yardımı geldi. Bu yardımların ardından toplam 17 bin çocuğumuzun eğitimi garanti altına alınmıştır. TEGV'in çalışmalarından görüntülerinde ekrana geldiği gecede Kanal D'nin "Yıldızlar Sınıfı 3" programında elde ettiği tüm reklam geliri Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na bırakılmıştır.¹⁴⁵ Bu kampanya ile yaklaşık 500 Bin TL kaynak sağlandığı düşünülmektedir.

3.16.5. Projeler

3.16.5.1. Düşler Atölyesi

Çıkış noktası; hızla değişen dünyada sürekli artan sorunlara çözümler oluşturmak için, yeni kuşakların sorumluluklarının artması gerekliliği olan Düşler Atölyesi, çocuklara ve gençlere plastik sanatlar yoluyla yaşam becerisi kazandıran bir eğitim programıdır. TEGV'in sanat eğitim programı olan Düşler Atölyesi Projesi, ilk olarak 2003'te TEGV'in Beykoz Öğrenim Birimi'nde başlamıştır. Uygulamadan başarılı sonuçlar alınmasının ardından Düşler Atölyesi, Uluslararası Make a Connection (Bağlantı Kur) Programı'nın Türkiye ayağı olarak, TEGV, Uluslararası Gençlik Vakfı (IYF) ve Nokia işbirliğiyle hayata geçirilmiştir. TEGV eğitim parklarının yanı sıra, öğrenim birimlerinde de Düşler Atölyesi'nin uygulanarak yaygınlaştırılması amacıyla, 2005 yılında dört öğrenim biriminde gerçekleştirilen pilot çalışmaların ardından, 2006 yılından itibaren TEGV'in 10 öğrenim biriminde de Düşler Atölyesi faaliyete geçirilmiştir. Düşler Atölyesi etkinlikleri; gönüllülerin yaratıcı yönlerini destekleyen-geliştiren eğitim, araç, yöntem, teknik ve fiziksel altyapı kullanımından oluşmaktadır. Etkinliklerde çocukların, yaratıcılıklarının farkına varmaları, potansiyellerini sonuna kadar kullanmaları ve bireysel farklılıklarının ortaya konmasının yanı sıra, grup çalışmalarıyla paylaşım duygularının gelişimi de hedeflenmiştir. Hayata geçtiği 2003 yılından bu yana 1.258 gönüllüye eğitim vererek, toplam 50.573 çocuk etkinliği

¹⁴⁵ <http://www.medyatava.com/haber.asp?id=17074> 23.11.2010 16:21

gerçekleştiren Düşler Atölyesi Projesi bugüne kadar gerçekleştirdiklerine ilave olarak, 2009 yılına kadar 1.744 gönüllüye eğitim vermeyi ve 28.242 çocuk etkinliğini daha gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Bu proje ortaya çıkan ürünlerle sergi çalışmaları yapılmış, sergilerle ilgili tanıtım çalışmaları özellikle internet, görsel ve işitsel basın üzerinden gerçekleştirilmiştir. Sergilerden elde edilen gelir aynı amaçla kullanılmaya devam edilmiştir. Burada bilişim teknolojileri yapılan sergi ve projenin tanıtım aşamasında gönüllü ve bağışçıların dikkatinin çekilmesi anlamında başarıya ulaştığı ve kaynakların artmasında etken olduğu düşünülmektedir.

3.16.5.2. Renkli Ufuklar

Visa Europe ve Türk bankaları ile Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı ve Toplum Gönüllüleri Vakfı tarafından işbirliği içinde başlatılan "Renkli Ufuklar" Kampanyası, hayatın sunduğu fırsatları değerlendirebilmeleri için çocuklara yeni olanaklar sağlamıştır. Kampanya, yılda 1 milyon YTL (1 Milyon TL)'nin üzerinde kaynakla desteklenmiştir.¹⁴⁶ Bunun dışında gerçekleştirilen basın bildirimleri, dergi, gazete, ilan, billboard, internet, tv programlarıyla da projeye bağışçıların katılımının sağlanması hedeflenmiştir. Visa Europe ve Türk bankaları, Türkiye'nin en önemli sivil toplum kuruluşlarından TEGV ve Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) ile işbirliği içinde başlattığı "Renkli Ufuklar" kampanyasını bir basın toplantısıyla duyurmuşlardır. Visa Europe ve Türk bankaları tarafından yılda 1 milyon YTL'nin üzerinde kaynakla destek verecekleri "Renkli Ufuklar" kampanyası, hayatın sunduğu farklı ve yeni fırsatları görebilmeleri ve değerlendirebilmeleri için ilköğretim çağındaki çocuklara yaşam ve öğrenme becerilerini geliştirme olanaklarını gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Kampanyada bir yıl içinde toplam 11 bin çocuğun yaklaşık 1400 gönüllü eşliğinde programlara katılımının sağlanması öngörülmüştür. "Renkli Ufuklar" Kampanyası Visa Europe'un bu büyüklükteki ilk kurumsal sosyal sorumluluk projesi olmasının yanı sıra Türk kartlı ödemeler sektöründe yer alan bankaların bir araya geldiği bu çaptaki ilk sosyal sorumluluk projesi niteliğini de taşımaktadır. "Renkli Ufuklar" Kampanyası, TEGV tarafından tasarlanan "Düşünebilen Çocuklar" ve "Kariyer Yolculuğuma Başlıyorum" programları ile TOG tarafından tasarlanan "Nesilden Nesile" programını kapsamıştır.

¹⁴⁶ <http://www.renkliefuklar.com.tr/pages/1919.aspx> 27.04.2011 15.00

Kampanyanın rakamsal deęerleri verilere ulařılamadıęından verilememektedir. Biliřim teknolojilerinin üst düzeyde etkin olduęu bir proje olarak dūřünlmektedir.

3.16.5.3. Birikim Eğitimi

Citibank ve Eğitim Gönüllüleri 'den 4800 çocuğa Birikim Eğitimi sloganıyla hayat bulan proje 2004 yılında pilot proje ile başlamıştır. Citibank ve TEGV işbirliği ile hayata geçen Birikim Eğitimi, şubat 2006-Haziran 2007 döneminde 4800 çocuğa ulaşmıştır. Citi Vakfı desteği ile TEGV tarafından yürütölen proje, 32 şehirde gerçekleştirilmektedir. Birikim Eğitimi, 11-16 yasları arasındaki çocuklarda birikim konusunda farkındalık sağlamayı ve bu çocukların ihtiyaçları ile istekleri arasında farkı anlayarak bilinçli tüketim yapma becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. 2004 yılında pilot uygulama ile başlayan Birikim Eğitimi programı, TEGV'in 32 şehirdeki 67 etkinlik noktasında gerçekleştirilmiştir.¹⁴⁷ "Tutumluyum, tutumlusun, tutumluyuz", "ihtiyaçlar ve istekler", "tasarruf" gibi baslıklardan oluşan ve 8 hafta süren Birikim Eğitimi, TEGV ve Citibank gönüllüleri tarafından verilen projenin basın bildirimleri, dergi, gazete, ilan, billboard ve internet tanıtılarak konuya gönüllülerin ve potansiyel bağışuların dikkati çekilerek TEGV'nın yapmış olduğu çalışmaların duyurulması amaçlanmıştır. Bu sayede finansal kaynak hedeflenmiştir. Yine kampanya ile finansal kaynak bilgisine ulaşılamadığından aktarılamamaktadır.

3.16.5.4. TEGV ve Migros İşbirliği Projeleri

TEGV'nın gerçekleştirdiği bir başka proje ise "Genç Formalar"dır. 2010 yılında gerçekleşen projede Migros'un, "Genç Formalar" Projesi için 1,5 milyon liralık kaynak yaratarak spora verdiği destek çerçevesinde, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın (TEGV) eğitim parklarındaki mevcut futbol sahalarının tadilatını gerçekleştireceği, ayrıca saha bulunmayan yerlere de futbol sahaları inşa edeceği öngörölmüştür.¹⁴⁸ Migros Türk'ten yapılan yazılı açıklamada, Migros Türk'ün, TEGV işbirliğiyle uygulamaya geçirdiği "Genç Formalar" Projesiyle her kesimden çocuğu futbolun

¹⁴⁷ <http://www.citibank.com.tr/JPS/portal/pdf/110707.pdf> 15.11.2010 15:40

¹⁴⁸ <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11348830> 27.04.2011 16:15

bütünleştirici atmosferine davet ettiği ve futbolu büyük şehirlerin yanında çeşitli illerdeki mahalle ve sokak aralarına da taşıyarak, her kesimden ve her gelir düzeyinden çocuğun spor kültürü ve “fair-play” ruhuyla yetişmesine destek vereceği kaydedilmiştir. TEGV'in, eğitimde fırsat eşitliği için çocuklara eğitim desteği vermek ve onların yaşam becerileri kazanmalarını sağlamak amacıyla Türkiye çapında kurduğu eğitim parklarındaki spor alanlarını, “Genç Formalar” Projesi kapsamında yenileyen Migros Türk'ün, proje için 1,5 milyon liralık kaynak ayırdığı bildirilmiştir. Gerçekleştirilen faaliyetle ilgili olarak ilan, afiş ve basın bildirimleri çalışmaları yapılarak konuya toplumun dikkati çekilmeye çalışılmıştır.

25.09.2008 tarihli Milliyet gazetesi ilanına göre TEGV ve Migros arasındaki gerçekleştirilen kampanyada; Migros'un makarna, süt ve diş fırçası ürünlerinin satışından elde edilen gelirin vakfa bırakılması öngörülmüştür.¹⁴⁹ Bu anlamda Kanal D ve Milliyet gazetesi ve bu kuruluşların aynı zamanda WEB sitelerinin aracılığıyla konuya toplumun dikkatinin çekilmesi hedeflenerek satışların artırılması ve sonuçta yaratılacak finansal kaynağın artırılması amaçlanmıştır. Yapılan faaliyet ile ilgili olarak taraflardan herhangi bir bilgiye ulaşılamadığından elde edilen gelir hakkında bir bilgi verilememektedir.

Migros ile 2010 yılında gerçekleştirilen bir başka kampanya ise şöyledir. 21 Nisan 2010 tarihinde Milliyet gazetesinde yayınlanan habere göre, Migros Grubu, 23 Nisan haftasında Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) ile birlikte hayata geçirdiği kampanya ile çocukları sevindirecek bir çalışma gerçekleştirmiştir.¹⁵⁰ Kampanyanın kapsamı dahilinde Migros'tan yapılan açıklamaya göre Migros Grubu'na bağlı Migros, Tansaş, 5M Migros ve Macrocenter mağazalarında 23-24-25 Nisan tarihleri arasında tüm oyuncak ve çocuk kitapları fiyatları yarıya inerken, dileyen müşteriler indirimli aldıkları bu ürünleri TEGV vasıtası ile çocuklara armağan edebilmişlerdir. Oyuncakların ve kitapların Türkiye'nin değişik illerinde bulunan TEGV'e ait etkinlik noktalarındaki çocuklara ulaştırılması için gerekli altyapı ve lojistik hazırlıklarını yapan Migros Grubu, bu kampanya ile Türkiye'nin dört bir yanındaki çocuklara paylaşmanın mutluluğunu yaşatmayı öngörmüştür. Bu ürünlerden satın alıp, bağış yapmak

¹⁴⁹ <http://tutajans.wordpress.com/2008/09/25/tegv-ve-migros-beraberce/> 27.11.2010 17:00

¹⁵⁰ <http://www.milliyet.com.tr/migros-tan-23-nisan-kampanyasi-ekonomi/sondakika/21.04.2010/1228060/default.htm> 25.11.2010 14.15

isteyenlerin TEGV vasıtası ile çocuklarımıza ulaşması için gerekli desteği verilerek kampanyanın gerçekleştirilmesi sağlanmıştır. Kampanya sonucunda finansal veriler elde edilememiştir.

3.16.5.5. Okuyorum Oynuyorum

Yapı Kredi, çağdaş eğitim olanaklarına sahip olmayan ilköğretim çağındaki çocukların okul dışı eğitim aktiviteleri gerçekleştirmelerine fırsat vermek amacıyla Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) işbirliğiyle düzenlenen “Okuyorum Oynuyorum” projesine destek vermektedir. Proje, ilköğretim çağındaki çocuklara dinleme ve okuma zevki kazandırmayı; onların bilimsel, eleştirici, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını edinmelerine yardımcı olmayı; belirli bir konu çerçevesinde konuşma ve tartışma becerisi kazandırmayı; görüp izlediklerini, dinlediklerini ve okuduklarını anlama gücü edindirmeyi; gördüklerini, yaşadıklarını ve dinlediklerini arkadaşlarına sözlü ve yazılı olarak anlatabilme becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır.¹⁵¹ İlk uygulaması 4 Aralık 2006 tarihinde gerçekleşen ‘Okuyorum Oynuyorum’ projesi, TEGV’e devam eden çocuklar tarafından yoğun ilgi görmüş, odaların kapasite kullanımını ortalama %158’e ulaştırmıştır. Projenin ilk üç yıllık hedefi olan 50.000 çocuk/etkinlik sayısı aşılmış ve 2009 yılı sonu itibariyle proje kapsamında eğitim almış 2.149 gönüllüye ve 67.000 çocuk/etkinlik sayısına ulaşılmıştır. İlk fazı 2009 yılı sonunda tamamlanan Okuyorum Oynuyorum projesi, elde ettiği başarılı sonuçların ardından 2012 yılı sonuna kadar uzatılmıştır. Projenin sonunda 100.000 çocuk/etkinlik sayısına ulaşılması hedeflenmektedir.¹⁵² Bu gerçekleştirilen projeye TEGV yapmış olduğu çalışmaların boyutu ve etkinliği anlamında önemli bir başka proje olarak değerlendirmek mümkündür. Halen devam eden proje süresince TEGV’na yapılan finansal yardımların artışına neden olan projelerden biri olduğu söylenebilir. Yine proje kapsamında tercih edilen firmanın farklı sektörlerden tercih edilmesi hem projenin farklı gruplarca fark edilerek TEGV’nın da tanıtılması gerçekleştirildiği düşünülmektedir. Bu da bağışçıların artmasını sağlayan başka bir yön olarak gösterilebilir. Finansal destek değeri taraflardan bilgi alınmadığından verilememektedir.

¹⁵¹ http://www.yapikredi.com.tr/tr-TR/kss/kssp_tegv.aspx 21.04.2011 17:12

¹⁵² http://www.abbasguclu.com.tr/haber/okuyorum_oyunuyorum.html 14.03.2011 12:15

3.16.6. Yayınlar

Uygar eğitim anlayışı doğrultusunda ilköğretim çocuklarına yönelik kitaplar hazırlamak da TEGV'nın eğitim gönüllülerinin çalışmaları arasında bulunmaktadır. Bu yayınlardan elde edilecek gelirle de finansal kaynaklar yaratılması amaçlanmıştır. Bu amaçla yapılan çalışmalarda Milli Eğitim Bakanlığınca onaylanmış üç ders kitabı, ikisi yardımcı kitap olmak üzere toplam beş kitap okullarda okutulmaktadır.¹⁵³

2006 yılında Vakfın kurucusu ve Onursal Başkanı Suna Kıraç “Ömrümden Uzun İdeallerim Var” kitabını yazıyor ve gelirini Eğitim Gönüllüleri'ne bağışlamıştır. Bunların dışında “Düşler Atölyesi”, “Okuyorum Oynuyorum”, “Biririm”, “Kariyer Yolculuğuma Başlıyorum”, “Oyunlarla Spor”, “Matematik, Fen ve Ben” ve “Düşünebilen Çocuklar” gibi hem proje hem de yayın olarak faaliyetleri bulunan TEGV buradan yaratacağı kaynaklar yoluyla da amaç ve hedeflerine ulaşmayı gerçekleştirmeyi planlamaktadır.¹⁵⁴ Bu yayınların tanıtımı internet, konferans, basın bildirimleri, billboardlar, proje tanıtım çalışmaları üzerinden yapılmaktadır. Yayınlarından elde edilen gelir TEGV tarafından kendilerinin gelirlerinin dağılımını gösteren her hangi bir çalışma bulunmaması nedeniyle verilemediği bildirilmiş ve bu anlamda finansal kaynağa etkisi ölçülememiştir.

3.17. TEGV'NİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

TEGV'nın 2000 yılı itibariyle bağışlardan elde ettiği toplam gelir 4,5 Milyon Dolar civarındadır.¹⁵⁵ Bu değer 2001 yılındaki mali krizlere rağmen 5,5 Milyon Dolar civarında gerçekleşmiştir. Buradaki farkın büyük bir çoğunluğu Kanal D işbirliği ile gerçekleştirilen Teleton yayımından ve Mehmet ÖZDİLEK'in jübilesinden elde edilen gelirden kaynaklanmaktadır. Yapılan faaliyetlere bağlı olarak finansal kaynaklar

¹⁵³ Mine Gözübüyük, (2002), *Türkiyede Demokrasi ve Hoşgörü Kültür ve Eğitiminin*

Yaygınlaştırılmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Yeri ve Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: s.88.

¹⁵⁴ <http://www.tegv.org.tr/v4/Main.asp> 17.11.2010 13:15

¹⁵⁵ http://www.kugonulluleri.org/arsiv.php?subaction=showfull&id=1220296991&archive=&start_from=&ucat=1&

yaratıldığından yıllar bazında da bu değerlerin değişmesi normal olarak görülebilir. 2002 yılında hizmete alınan SMS uygulamaları ile 2004 yılında bağış toplamı 5 Milyon YTL civarında, 2005 yılında ise bağış toplamı 8,5 Milyon YTL civarında gerçekleşmiştir.¹⁵⁶ 2006 yılı sonu itibariyle gerçekleştirilen gelir toplamı 10 Milyon YTL, 2007 yılında yaklaşık 12 Milyon YTL, civarındadır.¹⁵⁷ 2008 yılında bağış toplamı 9 Milyon TL, 2009 yılında 10 Milyon TL civarında gerçekleşirken¹⁵⁸, 2010 yılı itibariyle bağış toplamı 16 Milyon TL'ye ulaşmıştır.¹⁵⁹

Bağış toplamları dikkate alındığında 2001-2011 yılları arasında bilişim teknolojileri ağırlıklı yapılan faaliyetlerden elde edilen gelirler ise şu şekildedir. 2001 yılında 3 Milyon TL, 2002 yılında 2 Milyon TL, 2003 yılında 2 Milyon TL, 2004 yılında 1 Milyon 200 Bin TL, 2005 yılında 1 Milyon TL, 2006 yılında 2 Milyon TL, 2007 yılında 3 Milyon TL, 2008 yılında 3 Milyon TL, 2009 yılında 4 Milyon TL ve 2010 yılında 5 Milyon TL yalnızca 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle Kanal D ve diğer Tv programlarında gerçekleştirilen kampanyalar sonucunda elde edildiği görülmektedir. Örnek olarak 2010 yılı toplam gelir ya da bağış toplamı 16 Milyon TL'dir. Sadece 2010 yıl içerisinde gerçekleştirilen 23 Nisana özel yayında elde edilen bağış değeri 5 Milyon TL'dir. Yaklaşık olarak bu değer bağış toplamının %33'ünü kapsamakta, zaman kavramı dikkate alındığında ise bu değer 4-5 saat gibi kısa bir zaman içerisinde gerçekleşmesi elde edilen katkıya bilişim teknolojilerinin ne derecede etki sağladığı ortaya çıkmış olacaktır.

Verilen yukarıdaki örnekler ve diğer yapılan bilişim teknolojileri etkili faaliyetler ışığında TEGV ile ilgili finansal kaynak yaratmada bilişim teknolojilerini etkin olarak kullanabilen bir STK olarak bahsetmek yanlış olmayacaktır.

¹⁵⁶ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2006), Yaygın Süreli Yayın, *2005 Yılı Faaliyet Raporu*, İstanbul: s.35.

¹⁵⁷ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2008), Yaygın Süreli Yayın, *2007 Yılı Faaliyet Raporu*, İstanbul: s.46.

¹⁵⁸ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2010), Yaygın Süreli Yayın, *2009 Yılı Faaliyet Raporu*, İstanbul: s.35.

¹⁵⁹ Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2011), Yaygın Süreli Yayın, *2010 Yılı Faaliyet Raporu*, İstanbul: s.98.

SONUÇ

Sivil toplum kavramının ortaya çıkışı Antik Yunan'a kadar uzanır. Son yıllarda öneminin hız kazanması ise Batı Avrupa'da yaşanan siyasal düşüncelerin toplumsal örgütlenmelere yönelimi ve bu düşüncelerin gelişimiyle gerçekleşmiştir. Sivil toplum kavramının Türkiye'de taşıdığı önem devlet-sivil toplum arasında gerçekleşen ilişkinin modern çağa uygun yeni oluşumları içermesi gerçekleşen değişimlerin getirdiği sonuçlarla yakından ilişkilidir. Sivil toplumun Türkiye'de 1980 yılı sonrasında devlet politikalarının ağırlıklı yaptırımları nedeniyle baskılanmış olması son yıllarda yaşanan gelişmelerin önemini daha da arttırmış durumdadır. Bu anlamda gelişmelerin hızlandırılarak sivil toplum yararına oluşumların artması modern çağın gereksinimi olan kuruluşların ortaya çıkmasında toplumsal çabaların etkisini ve önemini de gözler önüne sermektedir.

Sivil toplumun kendini ifade edebildiği alanları artık sivil toplum kuruluşları (STK) doldurmakta ve resmiyette kişilik kazanmış olmaları kendilerini kabullendirme, tanıtmaya, amaçlarını gerçekleştirme, geniş gönüllü kitlelerine yayılabilmelerini sağlayan büyük ve STK'lar için yeni bir boyut durumundadır. Türkiye'deki STK'ların dünya devletleri ile bütünleşmesini ve etkinliğinin artmasını sağlayan hukuksal ve siyasi gelişmelerde yaşanmıştır. Bunlardan bazıları; 1952 yılında kabul edilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 1976 yılında kabul edilen Birleşmiş Milletler Siyasi ve Medeni Hakları Sözleşmesi ile Avrupa Birliği ile ortaya çıkan Avrupa Temel Haklar Şartıdır.

Bu gelişmelerin sonucu olarak STK'ların güç ve etkinlik boyutu daha işlerlik kazanmış tüm dünyada aynı amaç doğrultusunda çalışabilmelerini, ortak projelere imza atabilmelerini ve eylemlerini eş zamanlı olarak dünyanın her bir yanına yayabilmelerine olanak sağlamıştır. Paylaşılan değerlerin yayılımı tüm dünya devletlerinin ya da uluslararası kuruluşların ve birliklerin toplantılarında ilgili STK'ların üyelerinin de katılımının sağlanması ön koşul olarak karşılıklarına çıkmaktadır.

Dünyada ve Türkiye'de STK'ların, gelecekte dünyanın siyasi ve sosyal yapılandırılması aşamasında etkinliklerinin artacak olması bu gönüllü kuruluşların öneminin ivmelenerek artmasına neden olacaktır. Bu bağlamda düşünüldüğünde STK'ların sürdürülebilirliğinin sağlanması ulaşabildikleri gönüllü sayısı ve bağışların mevcut durumu ile yakından ilgilidir. Yapmış olduğumuz bu çalışmada STK'ların finansal kaynaklara ulaşmada bilişimin etkisinin olduğu örnek STK olan Türk Eğitim

Gönüllüleri Vakfı bilgilerini karşılaştırılması sonucunda örtüştüğü belirlenmiştir. 1995 yılında kuruluşundan günümüze TEGV'nin yaşamış olduğu değişimler kronolojik olarak incelendiğinde, her yıl bağış toplamında yaşanan artışların nedeni olarak iletişim ve bilişim teknolojilerinin de kullanılmış olması gerçeğine ulaşılmıştır. Özellikle kaynaklara ulaşmada kullanılan bilişim ve iletişim teknolojilerinden “TV” ve “SMS” yoluyla gerçekleşen bağış toplama kampanyalarında ulaşılan kitleler, gönüllüler ve toplanan bağışlar açısından değerlendirildiğinde etkinin düzeyi açıkça görülmektedir.

Eğitim Gönüllüleri 2002 yılında kamuoyunda eğitim konusunda duyarlılık yaratmak ve faaliyetlerini en geniş kesimlerle paylaşmak amacıyla “Yıldızlar Sınıfı Yıl Sonu Gösterisi” etkinliği gerçekleştirerek, bu etkinliği geleneksel hale getirmiştir. Kısa Mesaj(SMS) Yoluyla Bağış Mekanizmasını Türkiye’de ilk kez uygulayan Vakıf bu sayede Eğitim Gönüllülerine destek olan bağışçılarının sayısını artırarak, kamuoyunun büyük desteğini almıştır.¹⁶⁰ Mobil uygulamalar geliştiren Mobilera ile bilgisayar sistem entegratörü KoçSistem işbirliği ile hayata geçirilen TEGV'ye bağış kampanyası uygulaması, benzer SMS kampanyaları ve işbirlikleri için ilk örneği oluşturmaktadır.¹⁶¹

Bir başka teknoloji ise STK'ların intranet ile online olarak bütün birimleri ile birlikte ortak hareket etmeleriyle de hem işlemlerde hızlilik hem de yapılacak organizasyonların eş zamanlı yapılabilmesi STK'ya zaman, yer, şekil ve kaynak faydası yaratması açısından önemlidir. TEGV tarafından Entegre Yönetim Bilgi Sistemi 2002 yılında devreye alınarak Vakfın faaliyetleriyle ilgili tüm verilerin eşzamanlı olarak merkez ve sahada ulaşılabilir, izlenebilir hale getirilmesi sağlanarak yapılacak faaliyetlerin eş zamanlı gerçekleştirilmesi ve bağışçıların bölgesel olarak da dağılımının tespit edilmesi finansal kaynaklara ulaşabilmede önemli bir adım görülmektedir.¹⁶²

Diğer unsurları sıralayacak olursak Tv, SMS ve bilgisayar teknolojilerinin arkasından, internet ortamında toplanan bağışlar ve tanıtım amaçlı reklamların etkisi ile gerçekleşen bağışlar dördüncü ve beşinci sıraları almaktadır.

Finansal kaynak yaratmada kullanılan bilişim teknolojilerinin etkinliği ile TEGV'in 2010 yılı itibarıyla vakıf başkanı Cengiz Solakoğlu'nun yapmış olduğu açıklamalar göre; yılda 160-170 bin çocuğa ulaşan ve bugüne kadar 1.5 milyon çocuğun

¹⁶⁰ <http://www.tegvakfi.tr.gg/Tarih%E7e.htm> 25.10.2010 15:00

¹⁶¹ <http://haber.gazetevatan.com/0/6331/2/Haber> 25.11.2010 18:00

¹⁶² Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı, (2010), a.g.e. s.15.

hayatlarına dokunan bir STK olduklarını hedeflerinin ise yılda 200-250 bin çocuk olduğunu söylemiştir. Bağışçı sayılarının ise yaklaşık 400 bine, yıllık bağış miktarının da 110 milyon TL'ye ulaştığını ifade eden Solakoğlu bağışların gün geçtikçe etkin tanıtım faaliyetleriyle ve yeni projelerle artacağını öngördüğünü ifade etmiştir.¹⁶³

Türkiye'de mevcut STK'ların şeffaf olamamaları, yapmış oldukları faaliyetlerle ilgili genel olarak bir sınıflandırma (Tv, Sms, internet, projeler, tanıtım faaliyetleri vb) içerisinde olmamaları ve bu bilgileri veri haline getirip arşivlememiş olmaları nedeniyle kaynaklara ulaşmak mümkün olmamıştır. Bazı STK'lar ise konu kendilerine ifade edildiğinde görüşme talebimizi dahi kabul etmemişlerdir. Bu kısıtlar aşılabildiği, yıllar bazında STK'ların finansal kaynak bulmak amacıyla yapmış oldukları ve bilişim teknolojilerinin etkin olduğu çalışmalarla ilgili verilere ulaşıldığı takdirde toplam bağışlar üzerine etkisi ve etkililiği ölçülerek bu konuyla ilgili kesin yargılara varılabilir. Yargıların sonucunda tüm STK'lar için bilişimin ne denli önemli olduğu vurgulanarak bu konuyla ilgili yapılacak çalışmalara ağırlık vermelerinin gerekliliği öngörülebilir. Yapılan bu çalışma ile kendi çabalarımız sonucu elde edilen veriler bir araya getirilerek konuyla ilgili tarafların bilişim teknolojilerine dikkatinin çekilmesi amaçlanmıştır. Araştırması yapılan TEGV'ndan da çalışmamızda kullanılmak üzere istediğimiz veriler tedarik edilememiştir.

Sonuç olarak STK'ların kaynaklara ulaşmada iletişim ve bilişim teknolojilerinin kullanımının gerekliliği ve konunun tespiti açısından önemli bir çalışma ortaya konulmaya çalışılmıştır. STK'ların büyüklüğüne bağlı olarak finansal kaynaklara ulaşmada değişik teknolojileri mutlaka kullanması gerektiği, kullanamayan STK'ların ise kaynaklara ulaşmada alternatif yolları kullanmasının zamanla sürdürülebilirlikleri açısından yeterli olamayacağı düşünülmektedir. Ancak STK'ların bilişim teknolojilerini kendi organizasyon yapılarına uygun şekilde kullanmaları durumunda kaynak yaratmalarının ve bu kaynaklara ulaşmanın da etkin bir hale geleceği söylenebilir. Bunu başaran bir STK olarak TEGV diğer STK'ların finansal kaynaklara ulaşma çabalarına ışık tutması adına faaliyetleri açısından örnek alınabilecek bir STK durumunda olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

¹⁶³ <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalHaberDetayV3&Date=&ArticleID=999009&CategoryID=101> 27.04.2011 16:00

KAYNAKÇA

- ALYAKUT, Baver, (2007), “Sivil Toplum Kuruluşlarında Stratejik Yönetim Süreci ve Sivil Toplum Kuruluşlarında Stratejik Yönetim Uygulamalarının İncelenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması”, Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul
- AYBAS, Meryem, (2007), Türk İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme Bilişim Teknolojileri ve Örgütsel Bağlam İlişkilerini İncelemeye Yönelik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İzmir, ss.141.
- BOBBİO, Noberto, (1993), **Gramsci ve Sivil Toplum Kavramı**, KÜÇÜK, Mehmet (Çev), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, ss.109-111.
- BOZBAY, Sevil (2007), Bilişim Teknolojilerinin İşletmelerde İletişim ve Karar Alma Faaliyetlerine Etkileri: Kütahya İlinde Faaliyet Gösteren Banka Şubelerinde Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Kütahya, ss.26-30.
- CAN, Doğan (2006), Bilişim Sistemlerinin Örgüt Yapısına Etkisi:(Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesinde Bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, ss.6.
- ÇAĞLAR, Yücel, (2000), Sivil Toplum Kuruluşları ve Yasalar-Etik-Deprem: Sivil Toplum Kuruluşları Yaklaşımları, **Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları**, İstanbul, ss.167-172.
- ÇAHA, Ömer (1997), 1980 Türkiyesinde Sivil Toplum Arayışları, **Yeni Türkiye Dergisi**, No:18, Ankara, ss.36.
- ÇANKAYA, İbrahim (2005), Sivil Toplum Örgütlerinin Eğitim Amaçlı Faaliyetleri (Elazığ İli Sendika Örneği), Yüksek Lisans Tezi, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Elazığ, ss.4.
- ÇETİNKAYA, Ali Şükrü (2007), Bilişim Teknolojilerinin Konaklama İşletmeleri Performansına Etkileri: Beş Yıldızlı Otellere Yönelik Bir Araştırma, Doktora Tezi, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Konya, ss.4.
- DOĞAN, İlyas, (2002), **Özgürlükçü ve Totaliter Düşünce Geleneğinde Sivil Toplum**, Alfa Yayınları, İstanbul, ss.238.

- DOĞAN, İsmail, (2002), **Sivil Toplum**, Alfa Yayınları, İstanbul, ss.14.
- Düşler Akademisi (2009), **Düşler Akademisi 1. Dönem Değerlendirme Rapor Özeti**,
<http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194> (23.10.2010)
- ERDEM, Derya (2008), Sivil Toplum Kuruluşlarında Etkinlik Ölçümü: Türkiye Örneği,
 Yüksek Lisans Tezi, **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**,
 İzmir, ss.15.
- ERDOĞAN, Mustafa, (1998), Liberal Toplum Liberal Siyaset, Siyasal Kitapevi,
 Ankara, ss.218.
- GÖZÜBÜYÜK, Mine (2002), Türkiyede Demokrasi ve Hoşgörü Kültür ve Eğitiminin
 Yaygınlaştırılmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Yeri ve Önemi, Yüksek
 Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Ankara: sS.88.
- HABERMAS, Jürgen, (1999), **Kamusalın Yapısal Dönüşümü**, TANIL, Bora,
 SANCAR, Mithat, (Çev), İletişim Yayınları, İstanbul, ss.44.
- HOBBS, Thomas, (1992), **Leviathan**, LİM, Semih (Çev), Yapı Kredi Yayınları,
 İstanbul, ss.93.
- http://www.abbasguclu.com.tr/haber/okuyorum_oyunuyorum.html (14.03.2011)
- <http://www.acev.org/content.php?id=1&lang=tr> (19.04.2011)
- <http://www.acev.org/educationdetail.php?id=11&lang=tr> (21.12.2010)
- <http://www.acev.org/educationdetail.php?id=12&lang=tr> (21.12.2010)
- <http://www.acev.org/educationdetail.php?id=13&lang=tr> (21.12.2010)
- <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=8177> (17.04.2011)
- <http://arsiv.sabah.com.tr/2009/02/02/haber,8A9BA245B53A44C2AFF8913314F9F071.html>
 html (18.12.2010)
- <http://www.ayder.org.tr/ayder.php> (20.04.2011)
- http://www.bilgi.edu.tr/files/tpngo_sivil_toplum_Kavrami, (11.09.2010)
- <http://www.bilgifabrikam.com/acun-ilicali-ile-ikinci-engelleri-kaldiralim-kampanyasi-engelliler-icin-sizde-bagis-yapin/> (14.09.2010)
- <http://www.citibank.com.tr/JPS/portal/pdf/110707.pdf> (15.11.2010)
- <http://www.cosmoturk.com/diger-haberler/turk-egitim-vakfi-ekart-kampanyasi-basladi-1000-cocuk-icin-1-5-milyon-ekart-ajdjf.html> 28.09.2010
- <http://www.cnnturk.com/2007/turkiye/10/17/terorle.mucadele.kampanyasi.buyuyor/398127.0/index.html> (28.05.2010)

- <http://www.cnnturk.com/2008/turkiye/01/10/sehit.yakinlari.icin.toplanan.yardim.dagitili.yor/418545.0/index.html> (28.05.2010)
- <http://www.cydd.org.tr/?sayfa=biz> (20.04.2011)
- <http://www.7cokgec.org/etkinlikler.php> (13.04.2011)
- Dernekler Dairesi Başkanlığı, Dernek Nedir, Nasıl Kurulur,**
- <http://www.kamudanhaber.com/guncel/losevden-basarili-kampanya.htm> (21.11.2010)
- <http://www.dergiler.gen.al/> (18.12.2010)
- http://www.dernekler.gov.tr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=37&Itemid=77&lang=tr (13.10.2010)
- <http://www.dmg.com.tr/Tr/Detay.aspx?SubCatID=40> (27.04.2011)
- <http://www.engellerikaldir.com/projeler/kampanyalar/1-nisan-farkindalik-kampanyasi> (15.11.2010)
- <http://www.facebook.com/notes/flat-turkiye/engelli-minik-kalplere-esirgemedenden-destek-oldular/459647755750> (21.08.2010)
- <http://forum.shiftdelete.net/spor/137195-galatasaraydan-bir-buyuk-proje-daha.html> (21.08.2010)
- <http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1997/02/19> (21.04.2011)
- <http://www.girisim.com.tr/bankatek/sayi14/bilisim.htm> (17.12.2010)
- http://www.google.com.tr/search?hl=tr&q=sivil+toplum+i%C5%9Fba%C5%9F%C4%B1nda&meta=&rlz=1I7GGLL_tr, (15.11.2010).
- http://www.haber01.com/gUNCEL/812-Yetenek_Sizsiniz_Turkiye_Engelleri_Kaldiralim_programinda_ne_Kadar_Bagis_Yapildi_ve_Yardim_Toplandi___Iste_Ayrintiar.html (15.03.2011)
- <http://haber.gazetevatan.com/0/6331/2/Haber> (25.11.2010)
- <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11348830> (27.04.2011)
- <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/15747176.asp?gid=373> (28.09.2010)
- http://kardelenler.turkcell.com.tr/kardelenler_ankarakonseri_24_11_05.pdf (20.04.2011)
- <http://kardelenler.turkcell.com.tr/tarihce.html> (20.04.2011)
- <http://www.losev.org.tr/v2/tr/content.asp?ctID=403> (20.04.2011)
- <http://www.losev.org.tr/v2/tr/content.asp?ctID=761> (25.03.2011)
- https://onlinebagis.tev.org.tr/tr-tr/tevhakkinda/haberler/Sayfalar/egitim_icin_sesver_turkiye.aspx (22.10.2010)

- http://www.magazinci.com/icerikler/magazin/beyazin-otistik-cocuklar-icin-baslattigi-kampanya-cig-gibi-buyudu_18123.html (15.11.2010)
- <http://www.medyatava.com/haber.asp?id=63387> (18.12.2010)
- <http://www.medyatava.com/haber.asp?id=17074> (23.11.2010)
- <http://www.mehmetcik.org.tr/sayfa.php?b=Tarihce&id=2> (20.04.2011)
- <http://www.milligorusportal.com/showthread.php?t=20723>, (15.11.2010).
- <http://www.milliyet.com.tr/Guncel/HaberDetay.aspx?aType=HaberDetayArsiv&ArticleID=1084517&Kategori=guncel&b=BBOGye%20destek%20patlamasi&ver=55> (18.04.2011)
- <http://www.milliyet.com.tr/gazze-ye--font-color-navy-yardim-yagdi---font-/guncel/haberdetayarsiv/31.10.2010/1057769/default.htm> (20.02.2011)
- <http://www.milliyet.com.tr/2007/04/25/yasam/yas01.html> (15.02.2011)
- <http://www.milliyet.com.tr/vekillerle-tuccarlar-losev-icin-sahada/ekonomi/haberdetayarsiv/03.12.2009/1169021/default.htm> (19.12.2010)
- <http://www.milliyet.com.tr/migros-tan-23-nisan-kampanyasi- /ekonomi/sondakika/21.04.2010/1228060/default.htm> (25.11.2010)
- http://www.posta.com.tr/turkiye/YazarHaberDetay/_Engelleri_Kaldiralim__Kampanyasi.htm?ArticleID=1132 (25.06.2010)
- <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalHaberDetayV3&Date=&ArticleID=999009&CategoryID=101> (27.04.2011)
- <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=25107> (21.04.2011)
- <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=35731> (21.04.2011)
- <http://www.renkliufuklar.com.tr/pages/1919.aspx> (27.04.2011)
- <http://rugzo.com/2009-kurban-bagis-ucretleri/> (24.11.2010)
- STEP, “Sivil Toplum Endeks Projesi Kavramsal Çerçeve”,
http://www.step.org.tr/images/userfiles/image/dokumanlar/STEP_kavramsal_Cerceve.pdf, (14.11.2010)
- <http://www.seker.biz/icerik.asp?konu=etkinlikler&id=149> (11.11.2010)
- ŞEN, Ahmet, KALELİ, Nilay (2003), **Bilgi Toplumu İşletmelerinde Sosyal Sorumluluk**,http://bilisim2023.org/index.php?option=com_content&view=article&id=131:blg-toplumu-letmelerinde-sosyal-sorumluluk&catid=6:blg-toplumu&Itemid=19(30.11.2010)

- http://www.tegv.org/cme/articlefiles/188-TEGV_teleton_postbasinbulteni.pdf
(21.03.2011)
- <http://www.tegv.org.tr/v4/Main.asp> (17.11.2010)
- <http://www.tegvakfi.tr/gg/Tarih%E7e.htm> (25.10.2010)
- <http://www.tema.org.tr/SayfaBilesenleri/TemaHaberArsivi.aspx?id=125> (21.003.2011)
- <http://www.tema.org.tr/Sayfalar/Hakkimizda/AmacVeHedefler.html> (20.04.2011)
- <http://www.tesyev.org/default.aspx?k=7&b=1> (20.04.2011)
- <http://www.tesyev.org/default.aspx?k=1&b=5&i=998> (28.01.2011)
- <http://www.tev.org.tr/tev/detay.aspx?SectionID=PMO1LxuU1hr6IoJQtL511g%3d%3d&ContentId=86PwdGbg73cup46nmynBxQ%3d%3d> (20.04.2011)
- <http://www.tesyev.org/default.aspx?k=10&b=11> (18.12.2010)
- <http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Kelime=bili%c5%9fim> (16.10.2010)
- <http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Kelime=bili%c5%9fim> (13.10.2010)
- http://www.turkiyeegitim.com/news_detail.php?id=22386 (19.12.2010)
- <http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Kelime=genel%20a%c4%9f> (12.11.2010)
- <http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Kelime=enformasyon> 30.11.2010
- <http://www.tusev.org.tr/userfiles/image/Uluslararası%20STEP%20Türkiye%20Ulke%20Raporu.pdf> (09.09.2010) ss.41-42.
- <http://tutajans.wordpress.com/2008/09/25/tegv-ve-migros-beraberce/> (27.11.2010)
- <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/04/23/279034.asp> (24.11.2010)
- http://www.yapikredi.com.tr/tr-TR/kss/kssp_tegv.aspx (21.04.2011)
- İNSEL, Ahmet, (1990), Türkiye Toplumunun Bunalımı, **Birikim Yayınları**, İstanbul. ss.40-43.
- KARABAĞ, Servet, (2002), **Mekanın Siyasallaşması**, Nobel Yayınları, Ankara, ss.120-121.
- KARAGÜL, Songül (2009), **Küresel Bir Aktör Olarak Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları: Uluslararası Politikadaki Rol ve Etkinlikler**, http://www.siviltoplumhaber.com/index.php?option=com_content&view=article

&id=124:uluslararası-stklar-ve-politika-&catid=74:akademik&Itemid=157
(15.11.2010)

- KEANE, John, (1994), **Demokrasi ve Sivil Toplum**, ERDOĞAN, Necmi (Çev), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, ss.68.
- KEYMAN, Fuat vd, (2005), “Küreselleşme ve Sivil Toplum”, **Sivil Toplum ve Konferans Yazıları**, İstanbul Bilgi Üniversitesi, STK Eğitim ve Araştırma Birimi, İstanbul, ss.16.
- KIZILTAN, Mehmet Burak (2007), 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Bilişim Sistemine Girme, Sistemi Engelleme ve Bozma Suçlar, Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, ss.3
- KURT, Hatice (2005), Yurttaşlık Kültürünün Gelişmesi ve Sivil Toplum Kuruluşları, Yüksek lisans Tezi, **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Konya, ss.77.
- KUÇURADİ, İoanna, (1998), **Sivil Toplum Kuruluşları: Kavramlar, Sivil Toplum Kuruluşları-Üç Sempozyum**, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul, ss.24-31.
- NURLUOĞLU, Ebru (2005), Halkla İlişkiler ve Reklam Faaliyetlerinin Sivil Toplum Kuruluşlarının Tanıtımındaki Rolü, Doktora Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, ss.41-42.
- ÖZARSLAN, Yasin (2007), Örgütlerde Bilişim Teknolojilerinin Planlama ve Denetim İşlevlerine Etkisi: İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Servis Uygulaması Örneği, Yüksek Lisans Tezi, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Kütahya, ss.40.
- ÖZDALGA, Elizabeth, (1999), Sivil Toplum Demokrasi ve İslam Dünyası, **Tarih Vakfı Yurt Yayınları**, İstanbul, ss.97.
- ÖZDAŞLI, Kürşat (2007), STK’larda Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanabilirliği: Bir Araştırma, Doktora Tezi, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Isparta, ss.64.
- ÖZMUTAF, Nezih Metin (2007), STK’ların Misyonlarını Gerçekleştirmede İnsan Kaynaklarının Rolünün Gönüllü Yönetimi Yaklaşımları Bağlamında İncelenmesi, Doktora Tezi, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Isparta, ss.49.

- Mikado (2009), **Düşler Akademisi Raporu**,
<http://duslerakademisi.org/?mod=detay&id=194> (23.10.2010)
- RYFMAN, Philippe, (2006), **Sivil Toplum Kuruluşları**, YERGUZ, İsmail, (Çev),
 İletişim Yayınları, İstanbul, ss.18.
- SAVRAN, Gülnur, (1987), **Sivil Toplum ve Ötesi**, Alan Yayıncılık, İstanbul, ss.154.
- SELAMOĞLU, Pınar (2008), Avrupa Birliğine Giriş Sürecinde Türkiye’de Sivil
 Toplum Örgütleri, Yüksek Lisans Tezi, **Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler
 Enstitüsü**, Kırıkkale, ss. 22.
- UĞURLU, Melih (2006), Türkiye’de Sivil Toplum-Sosyal Politika İlişkileri, Yüksek
 Lisans Tezi, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Kocaeli, ss.31.
- ULAŞ, Taciser, (1998), **Merhaba Sivil Toplum**, (Der), Helsinki Yurttaşlar Derneği
 Yayınevi, İstanbul, ss.13.
- TRİA İletişim Hizmetleri “Suyunu Boşa Harcama” Sunusu
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2010), Yaygın Süreli Yayın, **15. Yıl Özel Sayısı**,
 İstanbul, ss.14-32
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2006), Yaygın Süreli Yayın, **2005 Yılı Faaliyet
 Raporu**, İstanbul: ss.35
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2008), Yaygın Süreli Yayın, **2007 Yılı Faaliyet
 Raporu**, İstanbul: ss.46
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (20010), Yaygın Süreli Yayın, **2009 Yılı Faaliyet
 Raporu**, İstanbul: ss.35
- Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (2011), Yaygın Süreli Yayın, **2010 Yılı Faaliyet
 Raporu**, İstanbul: ss.98
- Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, **Uluslararası STEP Türkiye Raporu**,
- Türk Dil Kurumu, **Güncel Türkçe Sözlük**,
[http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF437
 6734BED947CDE&Kelime=bilgi](http://tdk.org.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4376734BED947CDE&Kelime=bilgi) 29.11.2010
- Vakıflar Genel Müdürlüğü, **Vakıf Nasıl Kurulur? Vakfın Tanım ve Unsurları**,
[http://www.vgm.gov.tr/03_VakifNasilKurulur/001_VakifKurmak/vakif_nedir.cf
 m](http://www.vgm.gov.tr/03_VakifNasilKurulur/001_VakifKurmak/vakif_nedir.cfm) (13.10.2010)
- YAMAN, Yılmaz, (2005), *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Yönetim Rehberi*, **Kaknüs
 Yayınları**, İstanbul, ss.69-71.

YELKİKALAN, Nazan (1999), Bilişim Teknolojilerinin DönüŖen Yönetim ve Örgüt Yapısına Etkileri, Doktora Tezi, **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Eskişehir, ss.21.

YÜCEL, Devrim, ERKUT, Haluk (2003), Bilişim Teknolojilerinin Çalışma Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi, **İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi**, Cilt:2, Sayı:2, İstanbul, ss. 49-59

DİZİN**-A-**

Amaç 1,4

-B-

Bağış 31, 32, 35, 42, 43, 44, 45,
46, 52, 53, 55, 57, 62, 63

Bilişim 30, 62, 63, 65, 67

Billboard 42, 47

-G-

Gelir 12, 31, 32, 33, 34, 35, 52,
55, 57

-H-

Hedef 1, 19, 23, 28, 31, 32,
33,34, 43, 44, 45, 46, 49,
50, 53

-İ-

İnternet 7, 8, 11, 42, 43, 44, 63

K-

Kaynak 18, 19, 23, 25, 27, 28, 30,
31, 32, 33, 34, 36, 40, 42,
46, 49, 53, 54, 57, 60 ,62,
63

-R-

Radyo 42, 44, 45, 60

-S-

Sivil 1, 4, 7, 9, 14, 25, 27, 32,
36, 40, 49, 52, 56, 58, 60,
61, 62, 64

SMS 46, 55, 57, 63

-T-

Teknoloji 7, 9, 11, 16, 29, 31, 33,
38, 40, 42, 43, 46, 47, 58,
59, 60, 63, 65, 66, 67

TEGV 19, 49, 51, 52, 53, 55, 56,
57, 58, 59, 60, 61, 63

Toplum

1, 3, 5, 6, 10, 11, 13, 16,
18, 24, 33, 36, 38, 46, 47,
53, 58, 62

TV

43, 44, 55, 63